

2000

PLATEBNÍ
BILANCE
2000

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

OBSAH

A. SOUHRNNÁ ČÁST	1	
B. PODROBNÁ ČÁST	7	
1. BĚŽNÝ ÚČET PLATEBNÍ BILANCE	7	
1.1. OBCHODNÍ BILANCE	7	
1.1.1. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ VÝŠI DEFICITU OBCHODNÍ BILANCE	9	
1.1.2. SMĚNNÉ RELACE	10	
1.1.3. VÝVOJ TERITORIÁLNÍ STRUKTURY ZAHRANIČNÍHO OBCHODU	12	
1.1.4. VÝVOJ ZBOŽOVÉ STRUKTURY	13	
1.1.5. OBCHOD V RÁMCI ZUŠLECHŤOVACÍHO STYKU	16	
1.1.6. DOVOZ PODLE ÚČELU UŽITÍ A OBCHOD HIGH-TECH	17	
1.2. BILANCE SLUŽEB	18	
1.3. BILANCE VÝNOSŮ	21	
1.4. BĚŽNÉ PŘEVODY	22	
2. KAPITÁLOVÝ ÚČET	23	
3. FINANČNÍ ÚČET	23	
3.1. PŘÍMÉ INVESTICE	24	
3.1.1. ČESKÉ PŘÍMÉ INVESTICE V ZAHRANIČÍ	24	
3.1.2. ZAHRANIČNÍ PŘÍMÉ INVESTICE V ČESKÉ REPUBLICE	24	
3.2. PORTFOLIOVÉ INVESTICE	26	
3.3. OSTATNÍ DLOUHODOBÉ INVESTICE	27	
3.4. OSTATNÍ KRÁTKODOBÉ INVESTICE	27	
4. DEVIZOVÉ REZERVY ČNB	28	
5. INVESTIČNÍ POZICE, ZAHRANIČNÍ DLUH A DLUHOVÁ SLUŽBA	28	
5.1. INVESTIČNÍ POZICE	28	
5.2. ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOST	30	
5.3. DLUHOVÁ SLUŽBA	30	
C. PŘÍLOHY	32	
PŘÍLOHA Č. 1	MEZIBANKOVNÍ DEVIZOVÝ TRH A VÝVOJ KURZU KORUNY	32
PŘÍLOHA Č. 2	ANALYTICKÝ KOMENTÁŘ ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY K HLAVNÍM TENDENCÍM VE VÝVOJI PLATEBNÍ BILANCE ZA OBDOBÍ LET 1993 - 2000	37
PŘÍLOHA Č. 3	POMĚROVÉ UKAZATELE ZAHRANIČNÍHO DLUHU	55
PŘÍLOHA Č. 4	PLATEBNÍ BILANCE ZA LEDEN AŽ PROSINEC 2000	58
PŘÍLOHA Č. 5	PLATEBNÍ BILANCE ZA LEDEN AŽ PROSINEC 2000	59
PŘÍLOHA Č. 6	INVESTIČNÍ POZICE VŮČI ZAHRANIČÍ	61
PŘÍLOHA Č. 7	ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOST	64
PŘÍLOHA Č. 8	DLUHOVÁ SLUŽBA VE SMĚNITELNÝCH MĚNÁCH	67
PŘÍLOHA Č. 9	PŘÍMÉ INVESTICE	68
PŘÍLOHA Č. 10	PORTFOLIOVÉ INVESTICE NEREZIDENTŮ DO KORUNOVÝCH INSTRUMENTŮ	72

A. SOUHRNNÁ ČÁST

HLAVNÍ VÝVOJOVÉ TRENDY

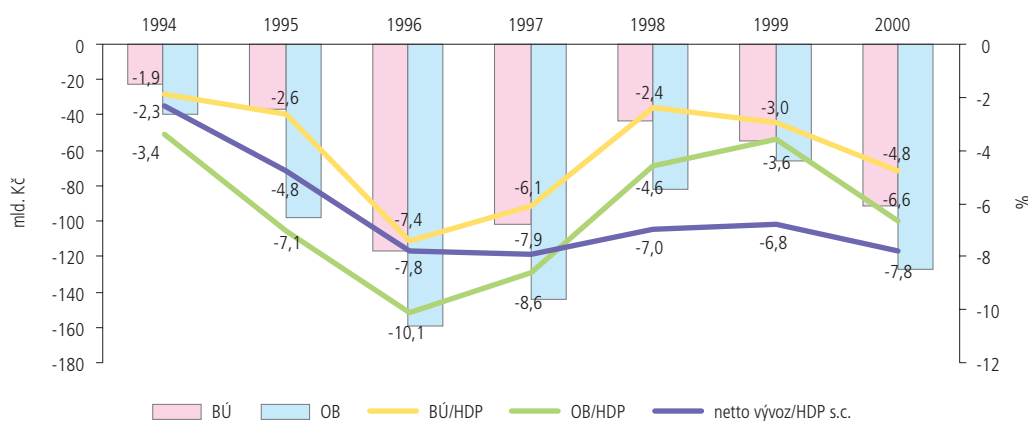
Ve vývoji platební bilance České republiky v roce 2000 bylo patrné prohloubení deficitu obchodní bilance a běžného účtu. Běžný účet platební bilance skončil schodkem ve výši 91,4 mld. Kč (2,6 mld. EUR), což je o 37,2 mld. Kč více než v roce 1999. Primární příčina zhoršení salda obchodní bilance spočívala ve vývoji zahraničních cen dovážených energetických surovin (především ropy a zemního plynu) a ve druhém pololetí v zesílení poptávkových faktorů.

Přebytek finančního účtu se meziročně zvýšil o více než 23 mld. Kč na 129,6 mld. Kč (3,6 mld. EUR). Deficit běžného účtu byl kryt masivním přílivem zahraničního kapitálu do země především ve formě přímých zahraničních investic a čerpání úvěrů podnikovou sférou. Současně zesiloval zájem českých bankovních i nebankovních subjektů o investice v zahraničí. U obchodních bank byla v roce 2000 patrná změna ve struktuře zahraničních aktiv formou snížení depozit (příliv ostatního krátkodobého kapitálu) a zvýšení podílů úročených cenných papírů v aktivech (odliv portfoliových investic).

Růst devizových rezerv ČNB byl ovlivněn především intervencí na devizovém trhu na začátku roku a výnosy FNM z privatizace. Celkově byla platební bilance státu přebytková, což se projevilo v tendenci k apreciaci kursu koruny vůči EUR v roce 2000.

BĚŽNÝ ÚČET PLATEBNÍ BILANCE

VÝVOJ BĚŽNÉHO ÚČTU A OBCHODNÍ BILANCE

Poznámka: ukazatel netto vývoz/HDP ve stálých cenách r.1995

Poměr schodku běžného účtu k HDP činil 4,8 % v běžných cenách a 7,8 % ve stálých cenách. Meziroční zvýšení je více patrné v běžných cenách.

U obchodní bilance došlo k prohloubení deficitu na úroveň 126,8 mld. Kč tj. 6,6 % HDP. Tento výsledek byl dosažen při výrazném zvýšení obratu zahraničního obchodu a rychlejší dynamice u dovozu než u vývozu v běžných cenách (index vývozu 123,3 %; index dovozu 128,2 %).

Vývoj obchodní bilance je ovlivňován dynamickým zvyšováním ekonomické aktivity především podniků se zahraniční účastí. U obchodů v rámci zušlechťovacího styku

docílila česká ekonomika přebytkové saldo ve výši 105 mld. Kč a tyto obchody dosáhly téměř 26 % obratu obchodní bilance. Vysoká dynamika vývozu byla umožněna pokračujícím růstem poptávky v zemích Evropské unie i v zemích s tranzitivní ekonomikou.

V komoditní struktuře vývozu se dále zvyšoval podíl strojírenských výrobků a přepravních zařízení na celkovém objemu vývozu (44,4 %). Tento vývoj je zřetelný v širším spektru vývozního artiklu moderních průmyslových odvětví – elektronice, elektrotechnice a strojírenství, kde působí řada tuzemských dodavatelů komponentů a náhradních dílů pro renomované zahraniční odběratele.

Klíčovou úlohu v meziročním zhoršení salda obchodní bilance měla skupina paliv (vliv cca 75 %) vlivem růstu cen energetických surovin. Při přibližně stejném množství dovezené ropy a zemního plynu jako v předchozím roce se v nominálním vyjádření dovozy uvedených položek více než zdvojnásobily. Tento vývoj rozhodujícím způsobem ovlivnil směnné relace v zahraničním obchodě. Dovozní ceny vzrostly v roce 2000 o 12 % (vč. kurzových vlivů) při růstu vývozních cen pouze o 6,3 %. Výsledná směnná relace se meziročně zhoršila o 5,1 %, což orientačně představuje dopad ve výši cca 67 mld. Kč.

Zejména ve druhém pololetí roku zesilovala poptávka po dovozu vlivem restrukturalizace podnikové sféry spojené se zaváděním moderních technologií a zařízení do provozu. Nadprůměrně rostly dovozy pro investiční účely (index 129,9) zejména pro odvětví strojírenství, telekomunikací a elektrotechniky. Cenový vývoj, obnovování ekonomické aktivity a rozvoj mezipodnikových kooperačních vazeb na mezinárodní úrovni se promítly v dosažení dynamiky dovozů pro výrobní spotřebu (index 134,3). Naproti tomu dovozy pro osobní spotřebu rostly nejpomaleji (index 112,6) vlivem velmi umírněné poptávky obyvatelstva.

V rámci vývoje teritoriální struktury se dále upevňovalo postavení zemí Evropské unie na obratu obchodní bilance (60 % obratu).

Vývoj ostatních položek běžného účtu probíhal v trendech z předchozích let. Meziroční navýšení aktiva služeb bylo důsledkem růstu čistých příjmů ze zahraničního cestovního ruchu a snížení schodku v obchodu s ostatními službami, zatímco přebytek dosahovaný u dopravních služeb stagnoval.

V položce cestovního ruchu se v navýšení příjmů o více než 5 % odrazilo pozitivní změny ve struktuře přijíždějících návštěvníků (vzrostl počet turistů ubytovaných v hotelích a penzionech). Současně se prodloužila doba jejich pobytu. V dlouhodobějším horizontu je patrná stabilizace příjmů od zahraničních návštěvníků, zatímco pokles výdajů na zahraniční cesty svědčí o změně spotřebních preferencí.

Pasívum bilance výnosů se meziročně snížilo vlivem rostoucích výnosů z držených finančních aktiv (zejména výnosů z devizových rezerv ČNB a aktiv bankovního sektoru). Na straně plateb rozhodující objem výnosů souvisel s platbami úroků do zahraničí a výnosů přímých investic (podíl zahraničních investorů na dividendách a reinvestovaném zisku).

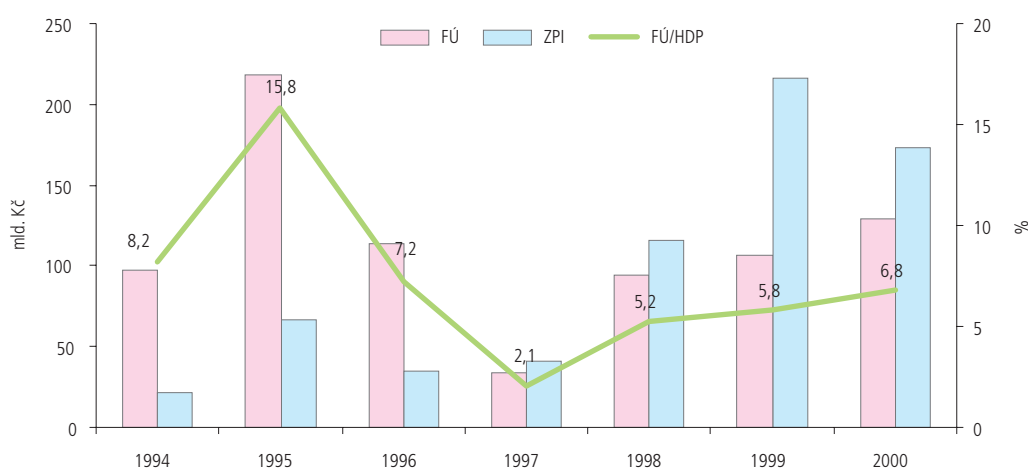
V oblasti běžných převodů bylo dosaženo aktivum na nižší úrovni než v předchozích letech. Rozhodující objem transferů připadá na soukromé transfery ve formě darů a výpomocí, významnější jsou dále penze a další sociální dávky plynoucí ze zahraničí. Objem transferů ve vztahu k zahraničí se v roce 2000 meziročně snížil.

KAPITÁLOVÝ ÚČET

Kapitálový účet platební bilance skončil mírným schodkem ve výši 195,3 mil. Kč. Význam transakcí kapitálového účtu ve vztahu k obrátům běžného a finančního účtu je zanedbatelný. Rozhodující objem transakcí na obou stranách této bilance naplňovaly nákup a prodej nefinančních nevýrobních aktiv (patenty, licence) a v menší míře převody majetku migrantů.

FINANČNÍ ÚČET

VÝVOJ FINANČNÍHO ÚČTU

3

Čistý příliv zahraničního kapitálu do České republiky v roce 2000 v porovnání s předchozím rokem se zvýšil. Aktivní saldo finančního účtu činilo 129,6 mld. Kč (3,6 mld. EUR), což znamená meziroční nárůst o 23 mld. Kč. Pokračoval příliv zahraničních přímých investic formou akvizic a investic na zelené louce. Významný podíl zaujímaly investice, stejně jako v předchozích letech, do rozvoje obchodní sítě a bankovníctví. Přímé zahraniční investice do základního jmění vč. reinvestovaného zisku představovaly v roce 2000 8,5 % HDP (v roce 1999 10,5 %). Dynamicky rostl objem zahraničních úvěrů čerpaných od mateřských podniků. Obchodní banky v reakci na vývoj zahraničních a tuzemských úrokových sazeb změnilly strukturu svého aktivního portfolia ve prospěch zahraničních cenných papírů na úkor depozitních a úvěrových operací vůči zahraničí.

České přímé investice v zahraničí se pouze mírně navýšily a v porovnání k ostatním kapitálovým pohybům na straně aktiv zůstává jejich výše nevýznamná. Aktivity českých přímých investorů v zahraničí souvisely s expanzí zahraničních podniků etablovaných v ČR do ostatních zemí východoevropského regionu.

V oblasti portfoliových investic rostla poptávka tuzemských bankovních i nebankovních subjektů po zahraničních cenných papírech. Jejich zájem se soustředil v rozhodující míře na obchodování se zahraničními dlouhodobými obligacemi, zatímco obchody s akciemi a krátkodobými dluhopisy nebyly objemově tak významné. Hlavní úlohu v obchodování se zahraničními cennými papíry zaujímal obchodování bank na vlastní účet, které změnilly svoji strukturu zahraničních aktiv od depozit do zahranič-

ních cenných papírů. Operace nebankovních subjektů (v jejich rámci zejména investičních fondů a pojišťoven) i přes nižší obrat významně přispěly k výslednému odlivu portfoliových investic.

Zájem zahraničních investorů se soustředil na nákupy vybraných tuzemských akcií, zatímco otevřené pozice nerezidentů v držbě dluhopisů byly spíše redukovány. Příliv portfoliových investic do tuzemských instrumentů zůstal na srovnatelné úrovni s předchozím rokem. V souhrnu odplynuly portfoliové investice do zahraničí v rozsahu 68,2 mld. Kč, což je o cca 20 mld. Kč více než v roce 1999.

Objem transakcí českých subjektů s finančními deriváty zůstává zatím v porovnání k ostatním kapitálovým tokům méně významný. V bankovním sektoru došlo k vytvoření převisu pohledávek nad závazky ve vztahu k zahraničí ve výši 1,8 mld. Kč.

Výsledkem protisměrných pohybů dlouhodobého a krátkodobého ostatního kapitálu byl příliv zdrojů ze zahraničí ve výši 26,9 mld. Kč, což představuje zásadní změnu trendu proti vývoji zaznamenanému v minulých letech. Čerpání zahraničních převážně krátkodobých úvěrů ve zvýšené míře využívaly podniky s konsolidovaným hospodařením, které si udržely přístup na zahraniční finanční trhy jako alternativu použití tuzemských zdrojů. Část získaných prostředků byla podniky protiuložena na účtech v zahraničí popř. využita k financování vývozních operací.

Pohyb bankovního kapitálu ve vztahu k zahraničí odrážel pokles angažovanosti tuzemských bank v zahraničních úvěrových a depozitních operacích. Obchodní banky redukovaly svoje aktivní operace ve vztahu k zahraničním klientům (zejména pokles korunových vkladů a dříve poskytnutých úvěrů) a uvolněné zdroje byly využity k nákupům zahraničních cenných papírů (vykázány u portfoliových investic). Současně především vzhledem ke snížení devizově tuzemských úvěrů obchodní banky splatily významnou část vlastních dlouhodobých závazků vůči zahraničí.

Úvěrové transakce vlády a ČNB nebyly objemově významné. V rozhodující míře zahrnovaly splátky vládních úvěrů včetně deblokačních operací poskytnutých v období centrálně řízené ekonomiky a úhrady příspěvků vyplývajících z členství v mezinárodních organizacích.

Devizové rezervy se v průběhu roku zvýšily o 31,6 mld. Kč (0,9 mld. EUR) na úroveň 496,8 mld. Kč. Jejich nárůst byl výsledkem prováděných intervenčních operací na mezi-bankovním devizovém trhu, výnosů z privatizace a inkasovaných úroků. Devizové rezervy ke konci roku pokrývaly cca 4 měsíční objem dovozu zboží a služeb.

Ve vývoji dluhových charakteristik se v roce 2000 mírně snížila výše dluhu, ale zvýšila se krátkodobá složka. Zahraniční dluh České republiky se sice snížil v průběhu roku 2000 o 8,5 mld. Kč na 814 mld. Kč (23,2 mld. EUR), ale pohybuje se nadále nad hranicí 40 % HDP. V jeho struktuře se zvýšilo zastoupení krátkodobé složky dluhu na 41,6 % celkového objemu. Splátky dluhové služby ze střednědobých a dlouhodobých závazků dosáhly 170,9 mld. Kč (z toho jistina 137,7 mld. Kč) a činily ve vztahu k exportu zboží a služeb pouze 12,2 %.

U investiční pozice země vůči nerezidentům (saldo finančních aktiv a pasiv vůči nerezidentům) se vysoký příliv přímých zahraničních investic promítá do prohlubování pasivního salda. Výsledný schodek ke konci roku představoval 169 mld. Kč (8,8 % HDP).

Indikátory vnější stability země u dluhových charakteristik vztažených k HDP (týká se výše zahraničního dluhu, dluhové služby i trendu v investiční pozici) nepředstavují vybočení z rámce okolních zemí s tranzitivní ekonomikou. Nerovnováha běžného účtu platební bilance vzhledem k masivnímu přílivu přímých zahraničních investic prozatím nepředstavuje bezprostřední rizika. Případný souběh nepříznivých vnějších faktorů (cenový faktor včetně kurzového vývoje, zpomalení poptávky v zemích EU), vnitřní nerovnováhy veřejných financí a zpomalení přílivu přímých zahraničních investic by mohlo zvýšit senzitivitu zahraničních subjektů na nerovnováhu obchodní bilance.

B. PODROBNÁ ČÁST

1. BĚŽNÝ ÚČET PĚTEBNÍ BILANCE

1.1. OBCHODNÍ BILANCE

Saldo obchodní bilance za rok 2000 skončilo pasivem ve výši 126,8 mld. Kč (3,6 mld. EUR, t.j. 6,6 % HDP oproti 3,6 % v r. 1999). V porovnání s rokem 1999 se deficit obchodní bilance prohloubil o 61,0 mld. Kč. Do schodku zahraničního obchodu se promítly zejména cenové vlivy a ve druhém pololetí rostoucí tuzemská poptávka ve formě zvýšení dovozů pro výrobní spotřebu a investice. Meziroční nárůst cen energetických surovin na světovém trhu se v průběhu celého roku promítal do zvýšení deficitu především ve skupině paliv, částečně i do skupiny chemikálií. Vývoj v těchto komoditách měl rozhodující vliv na meziroční vzestup pasiva všeobecného zboží. Přebytek dosažený v rámci zušlechťovacích operací ve výši 105,2 mld. Kč významně snižoval celkový deficit obchodní bilance. I přes vysokou dynamiku exportu neakomodovala česká ekonomika plně cenový šok.

7

ČLENĚNÍ ZBOŽÍ PODLE METODIKY MMF PRO SESTAVOVÁNÍ PĚTEBNÍ BILANCE				v mld. Kč
		1999	2000	MEZIROČNÍ ZMĚNA
Vývoz	celkem	908,8	1 120,4	211,6
	všeobecné zboží	623,6	760,1	136,5
	zboží v rámci zušlechťovacího styku	284,4	359,4	75,0
	neměnové zlato	0,8	0,9	0,1
Dovoz	celkem	974,6	1 247,2	272,6
	všeobecné zboží	778,1	992,7	214,6
	zboží v rámci zušlechťovacího styku	196,2	254,2	58,0
	neměnové zlato	0,3	0,3	0,0
Bilance	celkem	-65,8	-126,8	-61,0
	všeobecné zboží	-154,5	-232,6	-78,1
	zboží v rámci zušlechťovacího styku	88,2	105,2	17,0
	neměnové zlato	0,5	0,6	0,1

Poznámky: 1) údaje vývozu a dovozu vychází z nové metodiky statistiky zahraničního obchodu platné od 1. 7. 2000. Údaje o zušlechtění nezahrnují vlastní hodnotu letadel a lodí, pouze přidanou hodnotu po zušlechtění, nezapočítává se dočasný vývoz a zpětný dovoz zboží (např. vývoz exponátů a jejich dovoz) a je vyloučen obchod s měnovým zlatem.

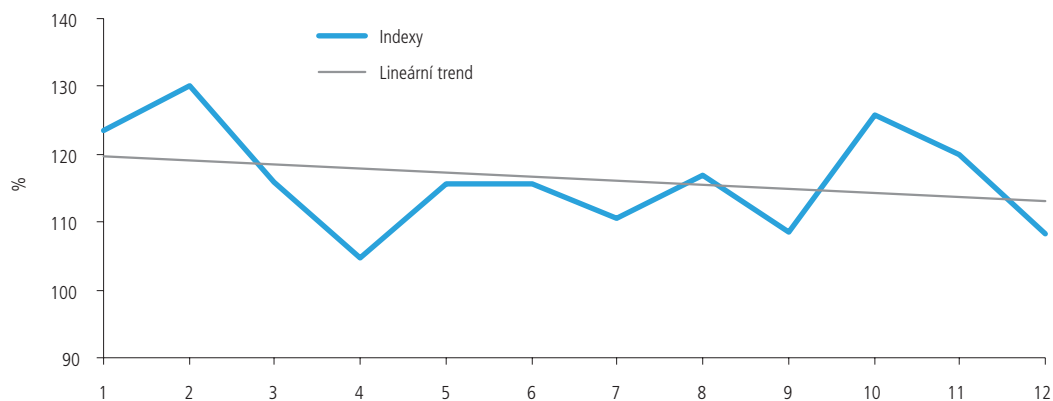
2) zboží zakoupené v přístavech je vykazováno ve všeobecném zboží, opravy zboží jsou vykazovány v rámci zušlechťovacího styku.

3) v souladu s metodikou MMF pro sestavování platební bilance je dovoz v roce 1999 navýšen o tržní hodnotu zemního plynu, dodávaného z Ruské federace za provedené stavební práce českými firmami.

Vývoz v běžných cenách vzrostl meziročně o 23,3 %, z toho ve fyzickém objemu o 16 % a ceny se zvýšily o 6,3 %. Vyšší fyzický objem vývozu byl zaznamenán u strojírenské produkce, tržních výrobků, potravin a průmyslových výrobků (skupiny zboží podle struktury OSN – SITC = Standard International Trade Classification). K významnějším cenovým pohybům došlo především u paliv a chemikálií, dále u surovin a výrobků potravinářského průmyslu.

MEZIROČNÍ INDEXY VÝVOZU V ROCE 2000 V CENÁCH ROKU 1999

(fyzický objem)

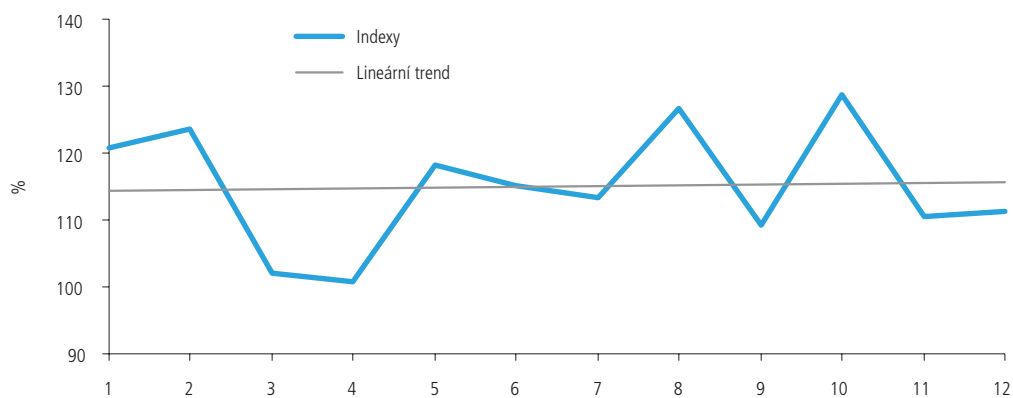

Poznámka: propočet ČNB (meziroční index vývozu deflovaný indexem vývozních cen ČSÚ propočteným na základě výběru cenových reprezentantů)

Dovoz v běžných cenách vzrostl o 28,2 %. Fyzický objem dovozu se zvýšil o 14,5 %, zejména ve skupinách strojírenského zboží, tržních výrobků a surovin.

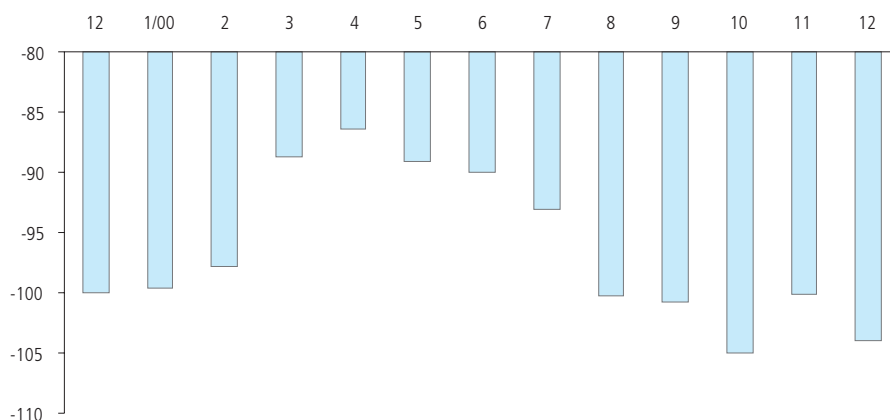
MEZIROČNÍ INDEXY DOVOZU V ROCE 2000 V CENÁCH ROKU 1999

(fyzický objem)

Poznámka: propočet ČNB (meziroční index dovozu deflovaný indexem dovozních cen ČSÚ propočteným na základě výběru cenových reprezentantů)

Při vyloučení cenových vlivů je v průběhu roku patrný trend naznačující spíše mírný růst tempa fyzického objemu importu při mírném zpomalování dynamiky exportu. Tyto trendy se promítly i do celkového deficitu zahraničního obchodu ve stálých cenách (1994 = 100). Tendenci ke zhoršování schodku lze dát do souvislosti s oživením domácí poptávky.

Poznámka: propočet ČNB (měsíční hodnoty vývozu a dovozu deflované bazickým indexem cen ČSÚ)

1.1.1. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ VÝŠI DEFICITU OBCHODNÍ BILANCE

Na zvýšení vývozu působily především:

- ekonomický růst v zemích eurozóny (o 3,4 %) a v zemích s tranzitivní ekonomikou ovlivňující úroveň zahraniční poptávky po českém zboží;
- příliv přímých zahraničních investic do průmyslových odvětví zaměřených proexportně;
- rostoucí objem operací spojených s tuzemským zušlechťováním zboží zahraničních firem (index vývozu v rámci zušlechťovacího styku 126,4).

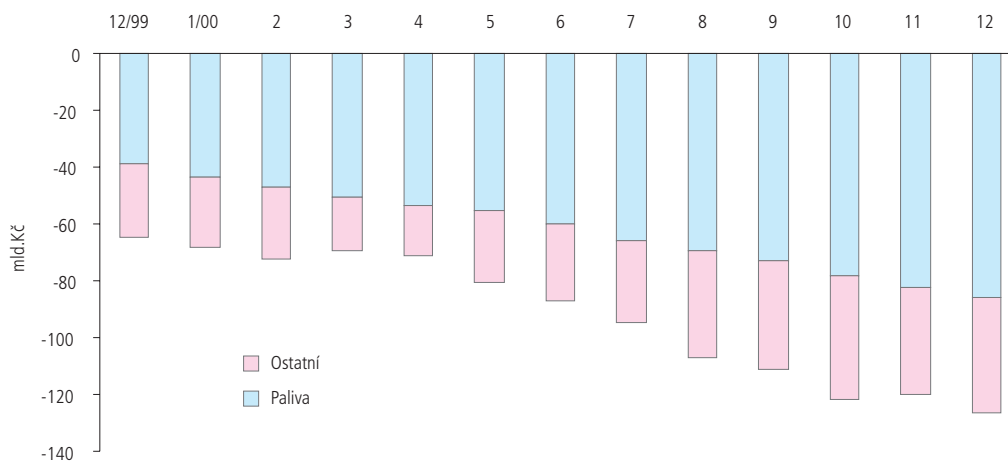
Vývozní aktivitě exportérů napomáhala státní podpora vývozu zlepšující jejich nekonkurenceschopnost. K tomuto účelu přispívaly obě proexportní státní instituce – Česká exportní banka (ČEB) a Exportní a garanční pojišťovací společnost (EGAP). ČEB podepsala za rok 2000 smlouvy o poskytnutí úvěrů a vystavení záruk za 19,2 mld. Kč (1,7 % z vývozu) a oproti roku 1999 to znamená růst o 24,7 %. EGAP pojistila v loňském roce vývozy v hodnotě 70,7 mld. Kč. Proti předchozímu roku to znamená zvýšení o 47 %. Podíl pojištění EGAP na celkovém ročním vývozu stoupl meziročně z 5,2 % na 6,3 %.

Zvýšení dovozu ovlivnily následující faktory:

- meziroční růst dovozních cen paliv v návaznosti na vývoj světových cen energetických surovin;
- depreciace kurzu koruny k USD, který je hlavní měnou používanou v obchodě se surovinami;
- zvýšení tuzemské investiční poptávky, v průmyslových odvětvích a v terciární sféře;
- inovační procesy spojené se zaváděním nových finančně náročných high-tech zařízení a moderních technologií;
- růst dovozu zboží směřujícího k dalšímu zpracování v tuzemsku (index 130,1).

Deficit obchodní bilance je již druhým rokem ovlivňován pasivem bilance paliv, které mělo v průběhu roku trvale narůstající trend. Vedle toho došlo od května ke zhoršování bilance ostatních skupin komodit, především pod vlivem silnější domácí poptávky.

SALDO OBCHODNÍ BILANCE ZA POSLEDNÍCH 12 MĚSÍCŮ

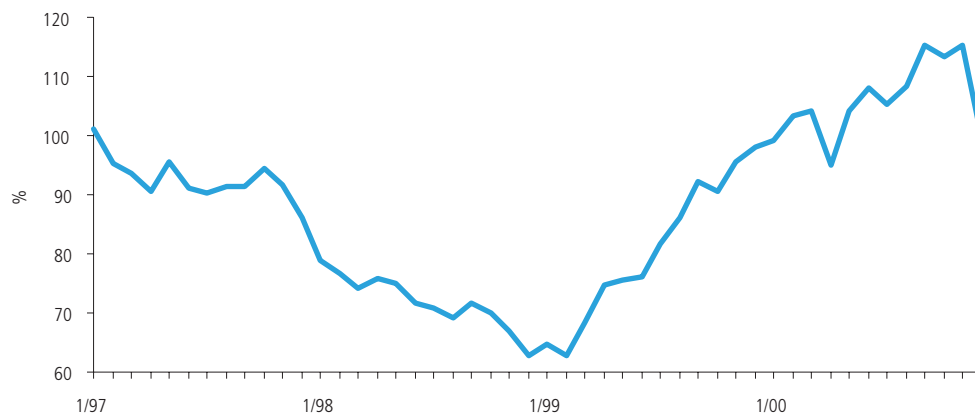

10

1.1.2. SMĚNNÉ RELACE

Přes postupné meziroční zvyšování vývozních cen nedosáhl jejich index hodnot cen dovozů. Meziročně dosažená úroveň směnných relací (94,9 procentních bodů) propočtená z indexů vývozních a dovozních cen ČSÚ naznačuje negativní cenový vliv na obchodní bilanci. Růst dovozních cen (index 112) převýšil dynamiku cen vývozu téměř dvojnásobně (index 106,3). Zhoršení směnných relací paliv na 69,1 procentních bodů bylo rozhodujícím vlivem působícím na výslednou úroveň směnných relací. Hlavním faktorem ovlivňujícím vývoj směnných relací v průběhu roku byl růst cen energetických surovin na světových trzích.

Komoditní index HWWA dosáhl v roce 2000 průměrné úrovně 105,9 % (k roku 1990) a meziročně se zvýšil o 31,5 procentních bodů. Ze tří hlavních skupin indexu HWWA zaznamenaly nejvyšší meziroční dynamiku ceny energetických surovin (150,9), ceny potravin poklesly (89,5) a ceny průmyslových surovin vzrostly (107,5). Vývoj cen energetických surovin, kde rozhodující byly ceny ropy, ovlivňovala především politika Organizace zemí vyvážejících ropu (OPEC). Dalším vlivem bylo napětí na blízkém východě ke konci roku 2000. Průměrné ceny ropy a zemního plynu byly v loňském roce nejvyšší za 15 let. Průměrná roční cena ropy Brent za barel dosáhla 28,7 USD (index 161) a ropy Ural 26,9 USD (index 158). Ceny ropy dosáhly svého měsíčního maxima v září (cenový průměr ropy Brent činil 33,3 USD) a v listopadu (cenový průměr ropy Ural činil 31,4 USD).

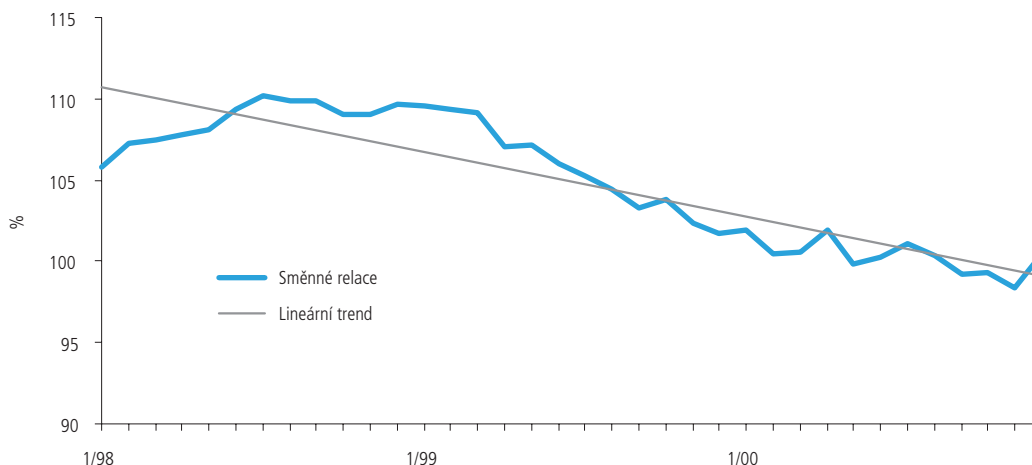
Pramen: Wirtschaftsdienst

U strojů a průmyslových výrobků byly ceny vývozu a dovozu téměř vyrovnané (index 99,9 procentních bodů), u ostatních skupin zboží se směnné relace meziročně zlepšily.

SMĚNNÉ RELACE PODLE INDEXŮ CEN ČSÚ (SROVNATELNÉ OBDOBÍ M.R. = 100)

Skupiny SITC	INDEXY CEN VÝVOZU V ROCE 2000				INDEXY CEN DOVOZU V ROCE 2000				SMĚNNÉ RELACE V ROCE 2000			
	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
0 Potraviny	103,3	107,7	111,0	111,6	103,3	101,3	99,7	103,2	100,0	106,3	111,3	108,1
1 Nápoje, tabák	106,6	110,0	110,0	111,5	105,1	106,9	103,4	105,3	101,4	102,9	106,4	105,9
2 Suroviny	107,1	114,6	117,4	113,9	105,5	107,4	111,3	112,7	101,5	106,7	105,5	101,1
3 Paliva	128,5	126,5	129,5	126,3	229,6	202,2	176,5	157,3	56,0	62,6	73,4	80,3
4 Tuky	87,4	93,2	93,8	93,4	80,1	80,9	89,2	97,8	109,1	115,2	105,2	95,5
5 Chemikálie	116,6	121,9	120,6	113,2	109,0	111,8	109,2	104,0	107,0	109,0	110,4	108,8
6 Tržní výrobky	102,1	105,8	107,2	106,9	103,4	104,6	105,1	103,9	98,7	101,1	102,0	102,9
7 Stroje a přepr. zařízení	99,7	99,3	100,8	100,5	100,7	99,8	100,5	99,8	99,0	99,5	100,3	100,7
8 Průmyslové výrobky	100,8	100,4	100,6	101,0	101,1	101,0	100,8	100,2	99,7	99,4	99,8	100,8
Celkem	104,3	106,4	107,4	106,7	112,9	112,9	112,1	110,2	92,4	94,2	95,8	96,8

Vývoj úrovně směnných relací propočtených z bazických cenových indexů (rok 1994 = 100) má v posledních dvou letech klesající tendenci, ve které je patrné, že růst dovozních cen, zejména surovin, není zcela kompenzován zlepšením relací u většiny ostatních skupin.

12

Na zhoršení směnných relací paliv působil mimo cenového vývoje na světovém trhu také oslabený nominální kurz koruny vůči dolaru (o 11,5 %). Vůči společné měně 11 zemí Evropské měnové unie se nominální kurz koruny meziročně zhodnotil.

1.1.3. VÝVOJ TERITORIÁLNÍ STRUKTURY ZAHRANIČNÍHO OBCHODU

V teritoriální struktuře zůstal v roce 2000 zachován vysoký podíl států s vyspělou tržní ekonomikou na vývozu (růst ze 74,6 % na 74,8 %) při snížení jejich podílů na dovozu (ze 73,8 % na 71,9 %). Na meziročním zhoršení celkového schodku se podílely všechny skupiny teritorií. Rozhodující význam však mělo pasivum skupiny zemí s přechodovou a státní ekonomikou. Jedním z hlavních faktorů ovlivňujících teritoriální zaměření obchodu byla dopravní dostupnost. Největší část obchodního obrátu byla proto orientována na okolní státy, tj. SRN, Slovensko, Rakousko a Polsko (podíl 52,7 % z celkového obchodního obrátu), s nimiž byla obchodní bilance přebytková.

TERITORIÁLNÍ STRUKTURA ZAHRANIČNÍHO OBCHODU

SKUPINY ZEMÍ	PODÍL NA VÝVOZU V %		PODÍL NA DOVOZU V %		OBCHODNÍ BILANCE V MLD.KČ	
	1 999	2 000	1 999	2 000	1 999	2 000
Země s tranzitivní a stát. ekon.	22,2	21,4	21,7	23,5	-9,6	-52,7
- země SEDVO (CEFTA)	17,8	16,9	13,1	12,8	34,1	30,1
Vysp. tržní ekonomiky	74,6	74,8	73,8	71,9	-40,8	-59,3
- státy EU	69,2	68,5	64,2	62,0	3,6	-4,9
- státy ESVO	1,8	1,8	2,5	2,5	-7,4	-11,5
- ostatní st. s vysp. tržní ekon.	3,4	4,0	7,1	7,4	-37,3	-42,8
Rozvojové země	3,2	3,8	4,5	4,6	-14,0	-14,8
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	-64,4	-126,8

Vývozní aktivita do zemí Evropské unie vzrostla o 22,1 %, což naznačuje zvyšující se konkurenceschopnost českých výrobců založenou z velké části na aktivitách podniků se zahraniční účastí. Ze zemí Evropské unie dosáhl nejvyšší dynamiky vývoz do Velké Británie (index 157,6) a Irsku (index 177,4). Vývoz do Německa, které je objemově nejvýznamnějším obchodním teritoriem (podíl na vývozu 40,4 %) dosáhl nárů-

stu o 18,8 %. U ostatních zemí s vyspělou tržní ekonomikou a u rozvojových zemí byly zaznamenány vývozní přírůstky nad 30 %.

V dovozu se nejvyšší dynamikou vyznačovaly dodávky ze zemí s přechodovou a státní ekonomikou, za nimi následovaly rozvojové země. Ze zemí Evropské unie (index 123,7) vzrostl dovoz zejména z Velké Británie a ze Španělska. Vysoký přírůstek dovozu z Ruska (index 166,7) a Norska (index 196,4), odůvodněný růstem cen ropy a zemního plynu, se rovněž promítl do zhoršení pasiva obchodní bilance s těmito zeměmi.

TERITORIÁLNÍ STRUKTURA ZAHRANIČNÍHO OBCHODU S VYBRANÝMI STÁTY EVROPSKÉ UNIE

STÁTY EU	PODÍL NA VÝVOZU ČR V %		PODÍL NA DOVOZU ČR V %		OBCHODNÍ BILANCE V MLD. KČ	
	1 999	2 000	1 999	2 000	1 999	2 000
SRN	41,9	40,4	34,1	32,3	49,3	50,3
Rakousko	6,5	6,0	5,7	4,9	3,7	5,5
Itálie	3,7	3,8	5,4	5,1	-19,3	-21,8
Francie	3,9	4,0	4,9	4,9	-12,3	-16,6
Velká Británie	3,4	4,3	3,9	4,1	-7,2	-3,3
Nizozemí	2,4	2,3	2,4	2,3	-1,2	-3,3
Belgie	2,1	2,2	2,1	2,2	-2,1	-3,0
Ostatní státy EU	5,3	5,6	5,7	6,0	-7,0	-12,7
Celkem státy EU	69,2	68,5	64,2	62,0	3,9	-4,9

13

Meziroční přechod z přebytkového obchodního salda do pasiva se zeměmi Evropské unie byl ovlivněn zhoršením obchodní bilance především s Francií, Itálií a Nizozemím.

1.1.4. VÝVOJ ZBOŽOVÉ STRUKTURY

Ve zbožové struktuře vývozu pokračovalo zvyšování podílu strojů a dopravních zařízení.

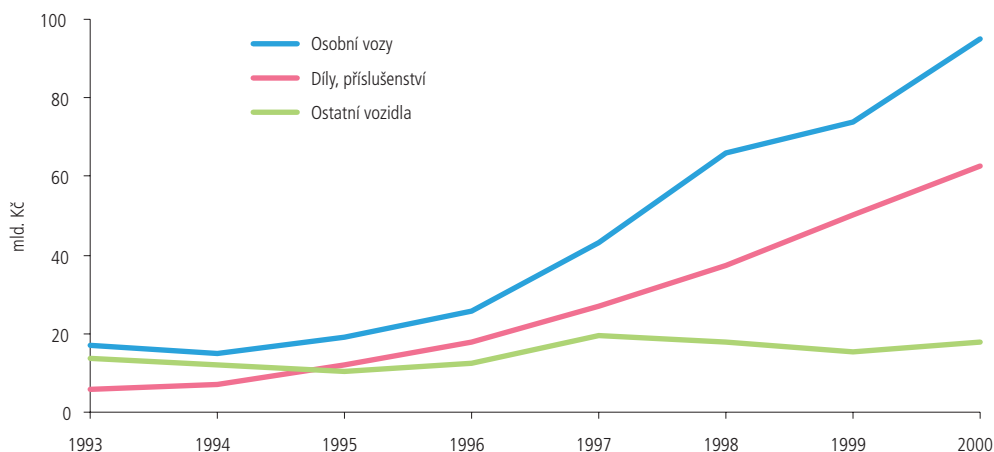
KOMODITNÍ STRUKTURA VÝVOZU

SKUPINY SITC	VÝVOZ V MLD. KČ		INDEX V %	PODÍL NA CELKU V %		ROZDÍL V MLD. KČ
	1 999	2 000	2000/1999	1999	2 000	2000/1999
0 Potraviny	26,3	33,0	125,6	2,9	2,9	6,7
1 Nápoje, tabák	7,8	8,4	107,2	0,9	0,7	0,6
2 Suroviny	34,3	39,5	115,1	3,8	3,5	5,2
3 Paliva	26,5	34,2	129,3	2,9	3,1	7,7
4 Tuky, oleje	1,0	1,3	129,4	0,1	0,1	0,3
5 Chemikálie	66,9	79,5	118,8	7,4	7,1	12,6
6 Tržní výrobky	236,7	285,1	120,5	26,0	25,4	48,4
7 Stroje a přepr. zařízení	385,4	497,9	129,2	42,4	44,4	112,5
8 Průmyslové výrobky	123,0	140,5	114,3	13,5	12,5	17,5
9 Nezařazené	0,9	1,0	110,7	0,1	0,1	0,1
Celkem	908,8	1120,4	123,3	100,0	100,0	211,6

Zatímco v roce 1999 podíl vývozu strojírenské skupiny zaujímal 42,4 %, v roce 2000 činil 44,4 %. Ze strojírenské produkce dosáhly významných přírůstků vývozy silničních vozidel včetně náhradních a kompletačních dílů (35,8 mld. Kč – vysoká dynamika trvá po celou 2. polovinu 90. let), elektronická a elektrotechnická zařízení (31,4 mld. Kč), telekomunikační technika (12,6 mld. Kč) a v rámci ní zejména barevné televizní přijímače (6,3 mld. Kč), dále stroje používané v průmyslu a kancelářská zařízení. K vysoko-

ké dynamice vývozu firem v automobilovém průmyslu, elektronice a elektrotechnice významně přispěly i tuzemští dodavatelé komponentů a dílů z tuzemska. Současně se tato exportní odvětví vyznačovala i růstem dovozní náročnosti.

VÝVOZ PODSKUPIN SILNIČNÍCH VOZIDEL V LETECH 1993 - 2000

V ostatních skupinách zboží se podstatně zvýšila dynamika vývozu zejména u paliv, potravin a tržních výrobků. Výrazné přírůstky vývozu byly zaznamenány v odvětvích zpracovatelského průmyslu u produkce textilní, kovodělných výrobků, papírenských výrobků a pryžových produktů. Růst exportu chemické produkce spojený s cenovým vývojem ropy však ani nevyrovnal růst dovozu chemických produktů. U potravin došlo k nárůstu exportu obilovin a mléčné produkce.

Ve zbožové struktuře dovozu také pokračoval trend růstu podílu skupiny strojů a přepravních zařízení (z 39,4 % v roce 1999 na 40,2 % v roce 2000) při meziroční dynamice ve výši 30,8 %. Strojírenské dovozy pokrývaly poptávku ve všech odvětvích výrobní i nevýrobní sféry.

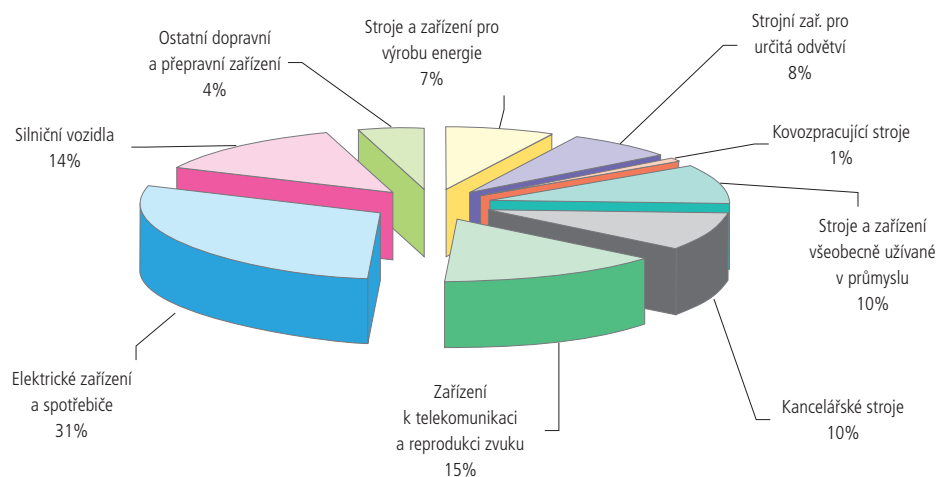
KOMODITNÍ STRUKTURA DOVOZU

SKUPINY SITC	DOVOZ V MLD. KČ		INDEX V %	PODÍL NA CELKU V %		ROZDÍL V MLD. KČ
	1 999	2 000	2000/1999	1999	2 000	2000/1999
0 Potraviny	45,9	50,3	109,4	4,7	4,0	4,4
1 Nápoje, tabák	7,9	7,4	94,2	0,8	0,6	-0,5
2 Suroviny	31,0	39,4	126,9	3,2	3,2	8,4
3 Paliva	65,3	120,0	183,7	6,7	9,6	54,7
4 Tuky,oleje	2,5	2,6	105,8	0,3	0,2	0,1
5 Chemikálie	119,7	139,2	116,3	12,3	11,2	19,5
6 Tržní výrobky	205,0	258,0	125,9	21,1	20,7	53,0
7 Stroje a přepr. zařízení	383,3	501,5	130,8	39,4	40,2	118,2
8 Průmyslové výrobky	112,2	128,4	114,5	11,5	10,3	16,2
9 Nezařazené	0,4	0,4	135,9	0,0	0,0	0,0
Celkem	973,2	1 247,2	128,2	100,0	100,0	274,0

Vyšší dovoz se projevil u strojírenských zařízení pro průmyslová odvětví, energetiku, telekomunikace, počítačů, silničních vozidel, letadel a širokého sortimentu komple-

tačních a náhradních dílů. Podíl přírůstků jednotlivých podskupin na celkovém přírůstku dovozu strojů a přepravních zařízení znázorňuje následující graf.

PROCENTNÍ PODÍLY PODSKUPIN NA PŘÍRŮSTKU DOVOZU SKUPINY SITC 7

Největší přírůstek (36,5 mld. Kč) byl zaznamenán u dovozu elektrických zařízení a spotřebičů (index 136,3), zejména pro výrobní spotřebu. Významný podíl zaujímaly investiční dovozy digitálních jednotek, panely k rozvodu elektřiny, elektronických integrovaných obvodů a mikrosoustav, další část tvořily kompletační a náhradní díly.

Významným zrychlením dovozů se vyznačovala telekomunikační zařízení a zařízení k reprodukci zvuku (index 159,4), která meziročně vzrostla o 18,3 mld. Kč, z toho dovoz mobilních telefonů se meziročně zvýšil o 6,6 mld. Kč.

Přírůstek ve skupinách silničních vozidel a ostatních dopravních prostředků ve výši 21,5 mld. Kč pokrývaly téměř z poloviny díly pro automobily, 4,5 mld. Kč tvořil přírůstek dovozu letadel a zbývající část pokrýval především nárůst dovozu motorových vozidel pro přepravu osobní, veřejnou, speciální a přepravu zboží.

Více než polovina (11,9 mld. Kč) z celkového zvýšení dovozů strojů a zařízení pro průmyslová odvětví (21,8 mld. Kč), tvořila zařízení mající spíše obslužný charakter. Další část strojírenského vybavení pak byla určena přímo pro určitá odvětví – stroje textilní, tiskařské, knihařské, kombajny, traktory, stroje k výrobě buničiny, na zpracování dřeva, kaučuku a pod. Zvýšení dovozu kovodělných strojů představovalo 1 mld. Kč.

Kancelářské stroje dosáhly přírůstku 11,6 mld. Kč, na němž se z cca poloviny podílela nová výpočetní technika a ostatní část tvořily její díly a příslušenství.

U strojů a zařízení k výrobě elektrické energie byl zaznamenán přírůstek 8,5 mld. Kč, na kterém se podílel vyšší dovoz zejména pístových a vznětových motorů, dílů pro točivé stroje a palivové články.

Rostoucí dovozní náročnost ekonomiky v oblasti strojů je spojena:

- s investičním cyklem v oblasti telekomunikací a s rozšiřováním výrobních kapacit obecně;
- se vzestupem dovozu high-tech informačních i komunikačních technologií, jako jednoho z faktorů modernizace ekonomiky;
- s rostoucí závislostí na dovozu komponentů, dílů a výrobků k tuzemským kompletacím promítající se na druhé straně příznivě do rostoucího vývozu všeobecného zboží i zvýšení operací v rámci zušlechťovacího styku (vývoz přidané hodnoty);
- s rostoucí závislostí na dovozu náhradních dílů vyplývajících z předchozích dovozů strojů a přepravních zařízení.

Na meziročním zhoršení obchodní bilance se rozhodujícím způsobem (cca ze 75 %) podílela bilance skupiny paliv s meziročním nárůstem cen ropy, ropných produktů a zemního plynu. Hmotný dovoz ropy nedosáhl přitom úrovně předchozího roku (index 97 %), neboť poptávka tuzemských zpracovatelů ropy byla meziročně nižší; index dovozu ropy v korunové hodnotě přesáhl 204 %. Ropných produktů bylo ve hmotném objemu dovezeno o cca 3 % méně, v korunové hodnotě se zvýšily téměř o 60 %. Hmotný dovoz zemního plynu vzrostl o 3,6 %. Cena dováženého zemního plynu v USD se meziročně zvýšila o 74,2 %. Dovoz zemního plynu v korunovém vyjádření přesáhl 206 %.

Negativní vliv na vývoj salda obchodní bilance měly i výsledky ve skupinách stroje a přepravní zařízení, chemikálie a tržní výrobky. U strojů a přepravních zařízení je však schodek relativně malý vzhledem k podílu na celkovém obrátu. Bilance této skupiny je poslední tři roky téměř vyrovnaná.

OBCHODNÍ BILANCE KOMODITNÍ STRUKTURY			v mld. Kč
SKUPINY SITC	OBCHODNÍ BILANCE		ZMĚNA SALDA
	1 999	2 000	+ -
0 Potraviny	-19,7	-17,2	2,5
1 Nápoje, tabák	0,0	1,0	1,0
2 Suroviny	3,2	0,0	-3,2
3 Paliva	-38,8	-85,7	-46,9
4 Tuky,oleje	-1,5	-1,4	0,1
5 Chemikálie	-52,8	-59,8	-7,0
6 Tržní výrobky	31,7	27,1	-4,6
7 Stroje a přepr. zařízení	2,1	-3,6	-5,7
8 Průmyslové výrobky	10,8	12,2	1,4
9 Nezařazené	0,6	0,6	0,0
Celkem	-64,4	-126,8	-62,4

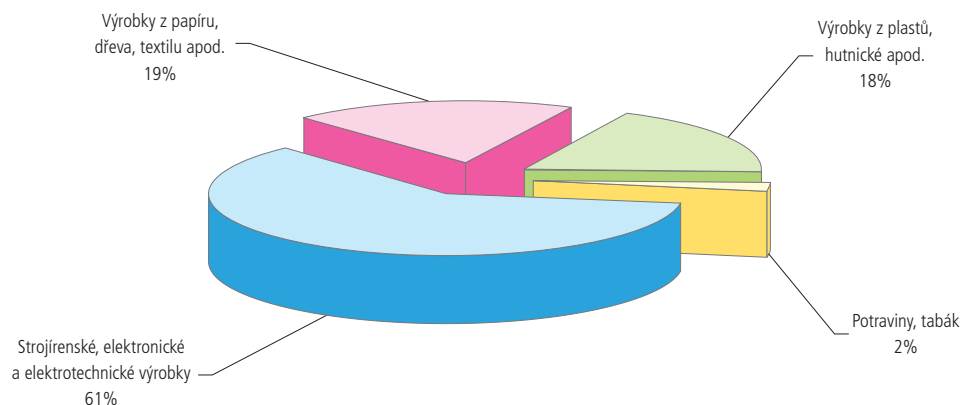
1.1.5. OBCHOD V RÁMCI ZUŠLECHŤOVACÍHO STYKU

Růst obrátu obchodní bilance je stále více ovlivňován obchodem v rámci aktivního zušlechťovacího styku, což souvisí s růstem hospodářské aktivity podniků se zahraniční majetkovou účastí na území ČR. Výsledná obchodní bilance zušlechťovacího styku se meziročně zlepšila o 17 mld. Kč a dosáhla přebytku 105,2 mld. Kč. Zušlechťovací operace se na celkovém vývozu podílely 32,1 % (oproti 31,3 % v roce 1999) a na celkovém dovozu 20,4 % (oproti 20,2 % v roce 1999). Aktivní forma (zboží po tuzemském zpracování) se na celkovém zušlechťovacím styku podílela 97 %. Přidaná hodnota se podílela na vývozu po aktivním zušlechtění cca 1/3.

Nadpoloviční většinu operací tvořila strojírenská produkce, zejména výroby elektroniky, elektrotechniky, přístroje a dopravní zařízení, u kterých byla meziročně zaznamenána nejvyšší vývozní dynamika.

VÝVOZ PO AKTIVNÍM ZUŠLECHTĚNÍ V ROCE 2000

(podíly skupin zboží v %)

17

Objem operací zušlechťovacího styku má v zahraničním obchodě České republiky trvale rostoucí trend. V mezinárodním srovnání je však podíl zušlechťovacího styku na obratu zahraničního obchodu obdobný jako v ostatních transformujících se ekonomikách.

PROCENTNÍ PODÍLY ZUŠLECHŤOVACÍHO STYKU NA CELKOVÉM VÝVOZU A DOVOZU U VYBRANÝCH ZEMÍ

ROK 1999	ČR	RAKOUSKO	HOLANDSKO	BELGIE - LUX.	SLOVENSKO	LITVA	ESTONSKO	LOTYŠSKO	SLOVINSKO	FINSKO
na vývozu	31,3	4,8	3,1	1,9	34,4	26,1	32,3	22,1	8,9	1,8
na dovozu	20,2	3,9	3,1	0,8	17,8	13,0	21,8	9,8	5,3	2,6

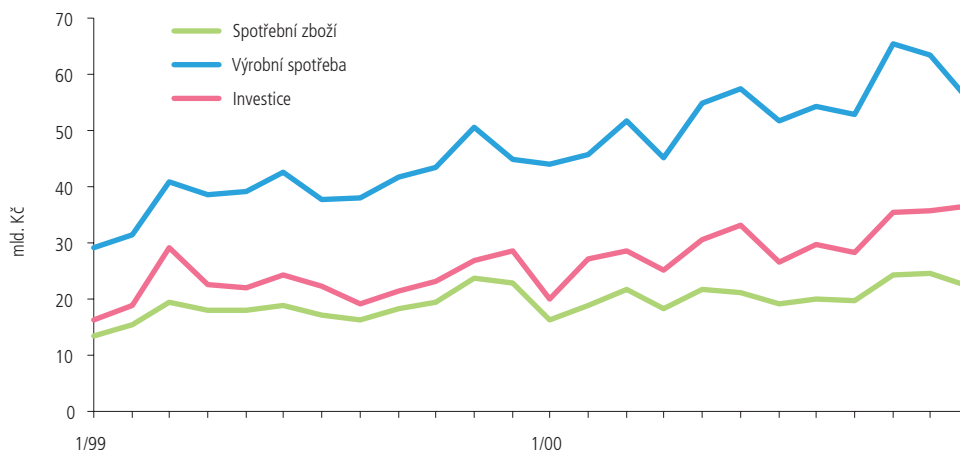
1.1.6. DOVOZ PODLE ÚČELU UŽITÍ A OBCHOD HIGH-TECH

Ve struktuře dovozů podle skupin užití se projevila investiční aktivita zejména zahraničních firem a postupné oživení výrobní i spotřebitelské poptávky. Nejrychleji rostly dovozy pro výrobní spotřebu (index 134,3), jejichž přírůstek byl ovlivněn především cenami energetických surovin, dále růstem průmyslové výroby a kompletačními dovozy.

Dovozy pro investiční účely (index 129,9) se koncentrovaly zejména na strojírenské vybavení pro různá průmyslová odvětví, elektrická zařízení a především informační a komunikační technologie. Mezi významné investiční akce náročné na dovozy patřily např. motorárna Škody Auto a.s., výstavba minihutě v Nové Huti a.s. se zařízením pro odlévání oceli, modernizace železničních koridorů, nové technologie pro a.s. Barum Continental, dále dovozy pro Českou rafinérskou a.s. na výstavbu jednotky fluidního katalytického krakování a objemově významné dovozy pro a.s. Radiomobil. Tuzemské firmy poptávaly špičková řídicí i obslužná zařízení v průmyslu i terciární sféře.

Dovozy pro osobní spotřebu (index 112,6) uspokojovaly poptávku v léčivech, potravinách, nábytku, oděvních výrobcích, obuvi, fotografických přístrojích a osobních automobilech. Mimoto vzrostl výrazně dovoz mobilních telefonů.

DOVOZ PODLE SKUPIN UŽITÍ V R. 1999 A V R. 2000

Podle klasifikace technologicky náročných výrobků High Technology Products (HTP) vzrostl meziroční podíl těchto výrobků na celkovém vývozu z 6,6 na 7,8 % (index 146,5). Podíl HTP na celkovém dovozu se zvýšil z 12,7 na 14,2 % (index 144,1). Na straně vývozu i dovozu vzrostla meziroční dynamika zejména u výpočetní techniky, elektroniky, telekomunikace a elektrotechniky. V dovozu se projevil i růst letecké techniky. Ke zhoršení pasivního salda obchodní bilance došlo zejména v oblasti elektroniky a telekomunikace ze 30,5 na 48,8 mld. Kč. Ke zlepšení aktivního salda došlo naopak u elektrotechniky z 8,1 na 11,9 mld. Kč.

Příznivý růst vývozu HTP je slibným indikátorem zvyšování konkurenceschopnosti na úroveň špičkových technických zařízení s mezinárodně uznávanými parametry. Současně i trvale zvyšující se tuzemská poptávka po dovozech HTP je projevem posunu k inovacím a zvyšování efektivity výrobních procesů s využitím nových technologií.

1.2. BILANCE SLUŽEB

Přebytek bilance služeb za rok 2000 dosáhl 53,9 mld. Kč (1,5 mld. EUR), což proti roku 1999 znamená zvýšení o 15,8 mld. Kč. Inkasa za poskytnuté služby meziročně vzrostla o 39,9 mld. Kč a zároveň se zvýšily výdaje o 24,1 mld. Kč. Oblast služeb zůstává nadále stabilním zdrojem příjmů.

Částkou 8,2 mld. Kč se na nárůstu přebytku u služeb podílel zahraniční cestovní ruch, kdy zvýšené příjmy od zahraničních návštěvníků byly zároveň doprovázeny dalším omezováním cest českých občanů do zahraničí. Schodek bilance ostatních služeb proti předchozímu roku poklesl o 8,1 mld. Kč a u dopravních služeb se naproti tomu aktivum snížilo o 0,5 mld. Kč.

v mld. Kč

	1999	2000
Bilance služeb	38,1	53,9
z toho		
Příjmy	239,7	279,6
Doprava	53,5	53,7
Cestovní ruch	105,0	110,7
Ostatní služby	81,2	115,2
Výdaje	201,6	225,7
Doprava	27,1	27,8
Cestovní ruch	51,0	48,5
Ostatní služby	123,5	149,4

Inkasa i výdaje plynoucí z mezinárodní přepravy zboží a osob zůstaly v roce 2000 na téměř stejné úrovni jako v předchozím roce.

U služeb v železniční, automobilové a říční dopravě a u ostatních služeb spojených s nákladní a osobní dopravou se proti předchozímu roku prohloubilo pasivum o 4,6 mld. Kč. Čistý výnos z letecké přepravy se zvýšil o 0,6 mld. Kč.

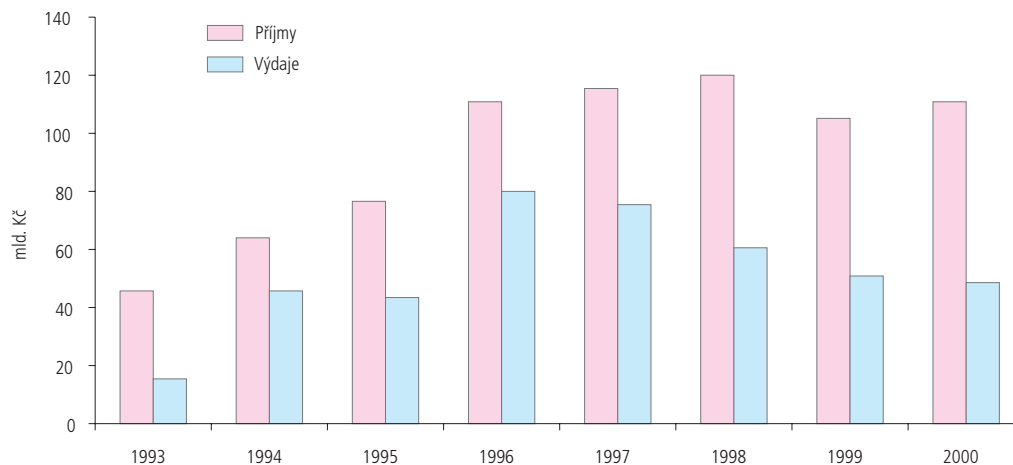
Tranzitní přeprava zemního plynu do západoevropských zemí přispěla k aktivnímu saldu dopravních služeb částkou 9,4 mld. Kč. Z toho přibližně stejnou sumu jako v předchozím roce (3,4 mld. Kč) obdržela česká strana od partnerů ze SRN. Poplatek za tranzit hrazený dodávkami ruského plynu se zvýšil o 0,6 mld. Kč na 6,0 mld. Kč. Naproti tomu bylo za přepravu ropy a plynu přes Slovensko a za využívání ropovodu z Ingolstadtu zapláceno 3,9 mld. Kč, což je o 0,2 mld. Kč více než rok předtím.

Celoroční náklady na přepravu zboží (včetně pojištění, skladovacích a manipulačních poplatků apod.) zahrnuté ve vývozní ceně dosáhly 21,3 mld. Kč; meziroční zvýšení vývozu je ovlivnilo částkou 4,0 mld. Kč.

V roce 2000 došlo k opětovnému oživení zahraničního turistického ruchu v České republice. Přispělo k němu i stabilnější ekonomické a politické prostředí nejen v České republice ale i celé Evropě, zejména díky zklidnění situace na Balkánském poloostrově. Řadu turistů přilákala Praha jako jedno z evropských měst kultury roku 2000 a v neposlední řadě i zářijové zasedání MMF a Světové banky. Podle údajů ČSÚ přicestovalo ze zahraničí 104,2 mil. návštěvníků (index 103,4). Jejich celková útrata dosáhla 110,7 mld. Kč, což představuje více jak 5% -ní nárůst proti roku 1999.

Podle předběžných výsledků šetření ČSÚ v hromadných ubytovacích zařízeních mírně poklesly příjezdy zahraničních turistů (o cca 1 %). Výrazný pokles zaznamenaly turistické ubytovny, naopak zvýšil se počet zahraničních hostů ubytovaných v hotelech a penzionech při současném zvýšení počtu přenocování (o 0,2 dne). Rovněž vybrané cestovní kanceláře potvrzují oživení příjezdové turistiky. Orientace značné části zahraniční klientely na ubytovací a stravovací zařízení (vč. dopravy) dosahující srovnatelné úrovně s obdobnými kapacitami ve vyspělých zemích dokumentuje určitou změnu v sociální skladbě zahraničních návštěvníků.

PŘÍJMY A VÝDAJE ZE ZAHRANIČNÍHO CESTOVNÍHO RUCHU

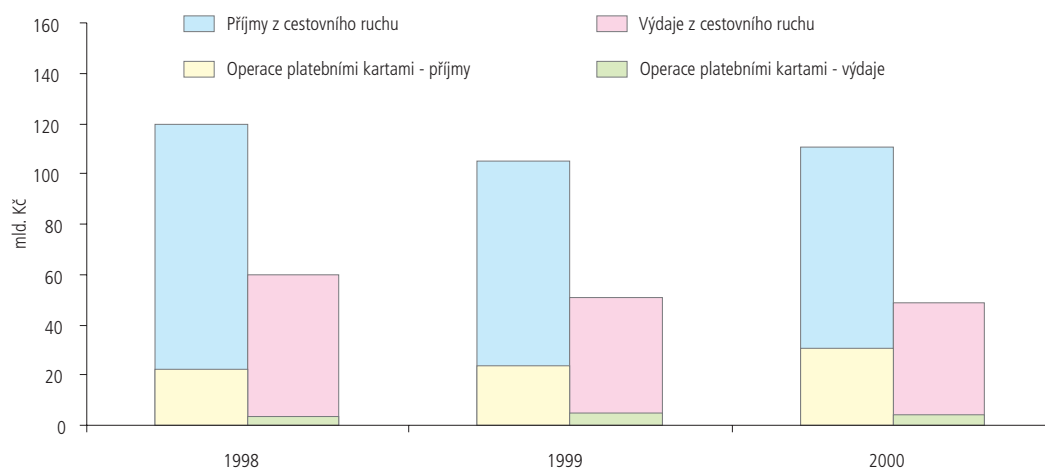

20

Do zahraničí vycestovalo 38,2 mil. českých občanů (index 95,5); jejich výdaje 48,5 mld. Kč představují meziroční snížení o téměř 5 % (2,5 mld. Kč). Snížení výdajů na zahraniční turistiku je patrné od roku 1996, kdy byla výjezdová turistika na vrcholu. Menší zájem českých občanů o cesty do zahraničí byl kompenzován větším využíváním tuzemských zařízení pro rekreaci. Snižuje se atraktivita příhraničního obchodu s Polskem, což dokumentuje i meziroční snížení výjezdů českých turistů o 15 % přes hranici do Polska.

Především objem inkas z cestovního ruchu s použitím platebních karet se meziročně zvyšuje. Příjmy z cestovního ruchu zrealizované platebními kartami v roce 2000 dosáhly podle předběžných údajů 30,4 mld. Kč a na celkových příjmech se podílely

PODÍL OPERACÍ USKUTEČNĚNÝCH PLATEBNÍMI KARTAMI NA PŘÍJMECH A VÝDAJÍCH CESTOVNÍHO RUCHU

27,5 %. Výdaje na cestovní ruch zprostředkované platebními kartami dosáhly podle předběžných údajů 4,4 mld. Kč a na celkových platbách se podílely 9 %.

U ostatních obchodních a neobchodních služeb se snížil schodek proti roku 1999 o 8,1 mld. Kč při současném nárůstu obrátu o 40 % na straně příjmů (celkem dosáhly 115,2 mld. Kč) a 20 % ve výdajích (149,4 mld. Kč).

Největší meziroční nárůst příjmů byl zaznamenán u finančních služeb, kde zároveň vzrostly i výdaje; proti inkasům však pouze v polovičním rozsahu. K významnějšímu zvýšení inkas došlo rovněž u služeb v oblasti telekomunikací, výpočetní techniky a informací, u služeb právních, účetnických a poradenských a v pojišťovnictví, kde se současně více jak zdvojnásobily platby do zahraničí. S rostoucím dovozem moderních zařízení a technologií a jejich uváděním do provozu souvisí i mnohonásobně vyšší objem výdajů na vědu a výzkum než v předchozích letech.

Absolutně největší zvýšení obrátu bylo vykázáno pod platebním titulem „ostatní obchodní služby“, kam jsou bankami zařazovány transakce z oblasti služeb, pro něž nebyl vybrán jiný odpovídající platební titul. Přes nárůst obrátů se však celkové saldo této položky výrazněji nemění.

1.3. BILANCE VÝNOSŮ

Bilance výnosů skončila za rok 2000 schodkem 29,5 mld. Kč (0,8 mld. EUR), který je o 14,7 mld. Kč nižší než pasivum vykázané v roce 1999.

	1999	2000
Bilance výnosů	-44,2	-29,5
z toho		
Výnosy	56,9	70,6
Náklady	101,1	100,1

v mld. Kč

U pracovních příjmů zaznamenávaných v platební bilanci v netto podobě (tj. očištěné o náklady pobytu v hostitelské zemi) se mzdy vyplacené zahraničním pracovníkům meziročně zvýšily o 2,7 mld. Kč na 14,7 mld. Kč, zatímco přírůstek odměn za práci českých občanů v zahraničí činil 1,0 mld. Kč. Příjmy Čechů pracujících krátkodobě (legálně) v zahraničí dosáhly v minulém roce 4,3 mld. Kč. Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí bylo v České republice v závěru roku 2000 zaměstnáno 103,6 tisíc cizinců, tj. o 10,2 tisíce více než ke konci roku 1999. Včetně cizinců pracujících bez povolení tvoří zahraniční pracovníci cca 3,5 % z průměrného počtu zaměstnaných.

Proti roku 1999 se pasivní saldo výnosů spojených s majetkovými investicemi snížilo o 6,1 mld. Kč – jednak v důsledku nižších částek dividend vyplacených zahraničním akcionářům a jednak v důsledku nižších předpokládaných reinvestic zisku do tuzemských podniků.

Výnos spojený se správou devizových rezerv ČNB se proti roku 1999 zvýšil o 8,1 mld. Kč na 26,7 mld. Kč, zatímco úrokové náklady vzrostly pouze o 0,3 mld. Kč na 2,1 mld. Kč.

Další čerpání finančních úvěrů od zahraničních bank a od mateřských firem u podniků se zahraniční účastí se projevilo v prohloubení pasiva úrokové bilance podnikové sféry o 2,8 mld. Kč (na 18,3 mld. Kč) při vyrovnaném saldu úroků z dodavatelských úvěrů. Celkový stav těchto úvěrů činil ke konci roku 2000 téměř 340,0 mld. Kč.

U obchodních bank se zvýšila celková suma inkasovaných úroků (z depozit v zahraničních bankách a poskytnutých úvěrů) a zároveň se snížily náklady spojené s čerpáním finančních a účelových úvěrů a s vklady přijatými od nerezidentů, takže čistý úrokový výnos obchodních bank se zvýšil o 0,9 mld. Kč.

Postupné snižování závazků vlády splácením úvěrů od Světové banky, G 24 a finančních úvěrů převedených z ČSOB a s tím související snižování úrokových nákladů na jedné straně a vyšší inkaso úroků z úvěrů poskytnutých na základě mezivládních dohod na straně druhé se projevilo v meziročním zlepšení úrokové bilance vlády o 0,6 mld. Kč.

V průběhu roku 2000 přinesla držba zahraničních dluhopisů tuzemským investorům zisk 1,2 mld. Kč. Úrokový výnos z investic do tuzemských obligací činil pro zahraniční investory 7,8 mld. Kč, což je o 4,0 mld. Kč méně než v předchozím roce.

1.4. BĚŽNÉ PŘEVODY

Přebytek bilance běžných převodů se za rok 2000 proti předchozímu roku snížil o 6,7 mld. Kč na 11,0 mld. Kč (0,3 mld. EUR). U vládních převodů se aktivum snížilo o 1,9 mld. Kč a u soukromých, na nichž mají rozhodující podíl transfery obyvatelstva, o 4,8 mld. Kč.

	v mld. Kč	
	1999	2000
Běžné převody (jednostranné)	17,7	11,0
z toho		
Příjmy	37,2	27,6
Výdaje	19,5	16,6

U vládních převodů se o 0,7 mld. Kč zvýšily částky hrazené do zahraničí ve formě příspěvků mezinárodním organizacím. V přibližně stejné výši jako v roce 1999 byly vyplaceny penze.

Technická pomoc poskytnutá České republice na dvoustranném základě mírně vzrostla, přičemž se omezila pouze na pomoc od SRN. Její vláda přispěla dalšími částkami na zařízení pro čistírny odpadních vod; v roce 2000 celkem poskytla 0,1 mld. Kč.

Proti 1. pololetí se v druhé části roku 2000 více jak zdvojnásobily příjmy v rámci pomoci z fondu Phare; částky určené na financování projektů v oblasti vzdělání, životního prostředí, infrastruktury a příhraniční spolupráce dosáhly 1,0 mld. Kč.

2. KAPITÁLOVÝ ÚČET

Kapitálový účet skončil za rok 2000 mírným pasivem ve výši 195 mil. Kč. Tento výsledek byl ovlivněn zejména pasivním saldem nákupů a prodejů patentů, licencí, autorských práv a dále převody prostředků v souvislosti s migrací obyvatelstva.

	1999	2000
Kapitálový účet	-73	-195

v mil. Kč

3. FINANČNÍ ÚČET

Na finančním účtu platební bilance je patrná tendence zvyšování přílivu kapitálu do země, objemově srovnatelná s epizodou přílivu v letech 1994-1996. Finanční účet ke konci roku 2000 vykázal poměrně vysoké aktivní saldo ve výši 129,6 mld Kč (3,6 mld. EUR). Ve srovnání s rokem 1999 je toto saldo vyšší o 23 mld. Kč (0,8 mld. EUR). Vývoj finančního účtu byl ovlivněn zejména vysokým přílivem přímých zahraničních investic, jejichž výše byla v posledních dvou letech zhruba dvojnásobná ve srovnání s lety předchozími. V oblasti ostatních investic došlo ke změně neboť byl zaznamenán příliv kapitálu. Na tomto vývoji se podílel hlavně podnikový sektor. Příliv zdrojů do podnikové sféry se realizoval jak formou zvýšených krátkodobých dovozních závazků, tak poměrně rozsáhlým čerpáním zahraničních finančních úvěrů. V rámci bankovního sektoru sice došlo v oblasti ostatních investic ke značnému poklesu dlouhodobých i krátkodobých depozit v zahraničí, avšak tento příliv zdrojů byl téměř v plném rozsahu použit na splacení dříve přijatých úvěrů či vkladů ze zahraničí a zvýšení držby zahraničních dluhových cenných papírů. Preference držby dluhových cenných papírů bankami i nebankovními subjekty se projevila v čistém odlivu zdrojů do zahraničí u portfoliových investic. Rovněž u operací s finančními deriváty vzniklo mírné pasivum. V bankovním sektoru se tak do jisté míry kompenzoval odliv formou investování do cenných papírů přílivem v oblasti ostatních investic.

VÝVOJ FINANČNÍHO ÚČTU V LETECH 1999 - 2000

v mld. Kč

	1999	2000
Finanční účet	106,6	129,6
Přímé investice	215,7	172,8
- české v zahraničí	-3,1	-4,6
- zahraniční v ČR	218,8	177,3
Portfoliové investice	-48,3	-68,2
- české v zahraničí	-65,6	-86,6
- zahraniční v ČR	17,3	18,4
Finanční deriváty		-1,8
- aktiva		-4,9
- pasiva		3,1
Ostatní investice	-60,9	26,9
1. Dlouhodobé investice	-25,2	-4,9
- vklady a úvěry poskytnuté do zahr.	-23,9	21,3
- vklady a úvěry přijaté ze zahr.	-1,3	-26,2
2. Krátkodobé investice	-35,7	31,8

Poznámka: V letech 1998-2000 jsou do přímých investic zahrnuty i úvěrové operace mezi přímým investorem a společností na niž se majetkově podílí.

3.1. PŘÍMÉ INVESTICE

Přímé zahraniční investice do České republiky a tuzemské investice do zahraničí za rok 2000 (a zpětně za roky 1998 a 1999) byly zpracovány podle manuálu platební bilance VADE MECUM, vydaném EUROSTATEM. Předběžné údaje o přímých investicích jsou uváděny detailně nejen u základního jmění (včetně reinvestovaného zisku), ale i u ostatního kapitálu (úvěrové vztahy mezi přímým investorem a zahraniční investicí).

3.1.1. ČESKÉ PŘÍMÉ INVESTICE V ZAHRANIČÍ

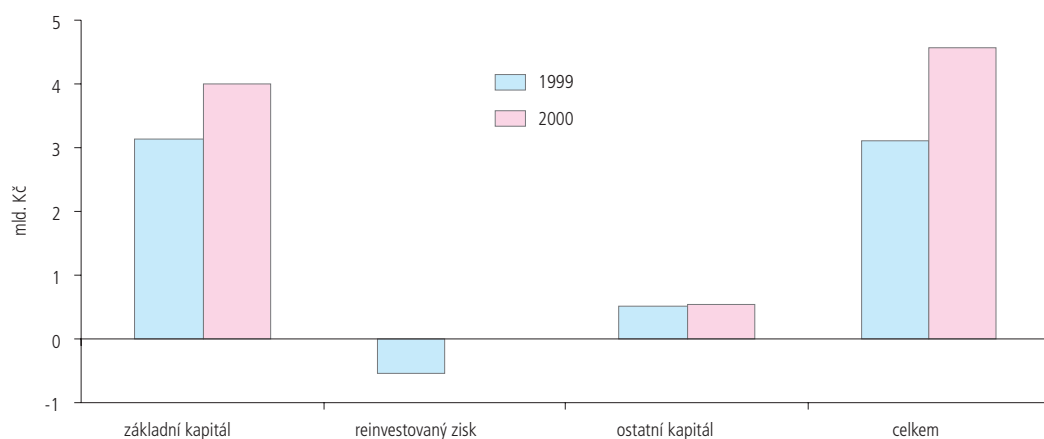
Objem přímých zahraničních investic z České republiky do zahraničí se v roce 2000 oproti roku 1999 zvýšil o 46,7 % a dosáhl podle předběžných údajů 4,6 mld. Kč (0,1 mld. EUR), z toho do základního jmění 4 mld. Kč.

Největší objem přímých investic směřoval do odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (43 %) a do výroby strojů a zařízení (20,6 %). Další české investice byly realizovány do odvětví nemovitostí a služeb pro podniky (9 %), do výroby ostatních nekovových minerálních výrobků (8,8 %), do odvětví obchodu a oprav (8,2 %) a do výroby kovů a kovových výrobků (4,8 %). Investice do ostatních odvětví byly zanedbatelné.

Z hlediska sektorového členění byl vývoj v roce 2000 velmi podobný jako v roce 1999. Převažovaly přímé investice do služeb (63,4 %) nad investicemi do výroby, které dosáhly pouze 36,6 %. Investice do sektoru zemědělství a lesnictví nebyly realizovány.

Z teritoriálního hlediska bylo 93,6 % přímých investic umístěno v evropských lokalitách. K největším z nich patřilo Slovensko (37,7 %), Polsko (25,6 %) a Rusko (15,9 %). Z mimoevropských zemí bylo nejvíce investováno na Britských panenských ostrovech (3,9 %) a v USA (2,7 %).

PŘÍMÉ INVESTICE DO ZAHRANIČÍ

Poznámka: Údaje za rok 2000 jsou předběžné

3.1.2. ZAHRANIČNÍ PŘÍMÉ INVESTICE V ČESKÉ REPUBLICE

Vysoké tempo přílivu přímých zahraničních investic pokračovalo i v roce 2000. Stabilní makroekonomický vývoj, privatizační proces a snaha vlády o vytvoření příznivého investičního prostředí (nový Zákon o investičních pobídkách, který vstoupil

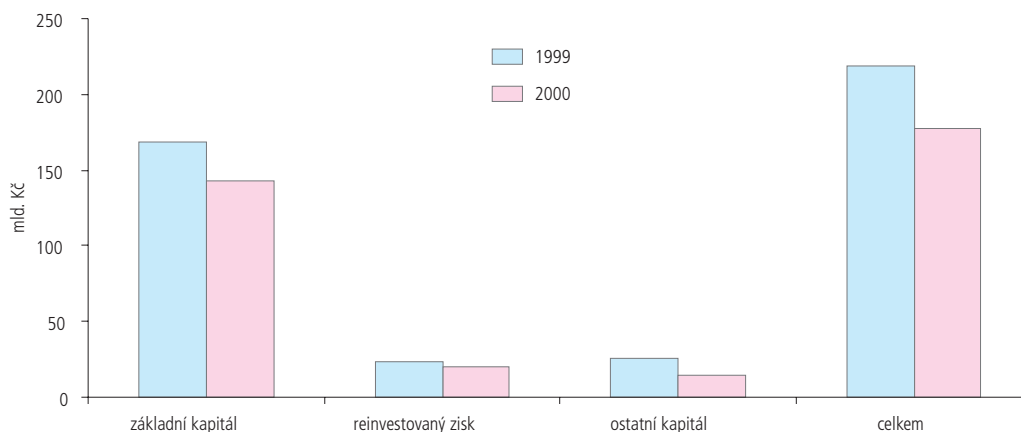
v platnost v květnu 2000, a který dále zvýhodnil podmínky pro investory, jak byly již dříve uvedeny v unesených vládě 298/1998, 844/1998 a 544/1999) přilákaly další zahraniční investory. Struktura zahraničních investic však doznává postupně určitých změn. Kromě vstupu a rozšíření již existujících kapacit v rámci privatizace se investoři přeorientovali také na výstavbu závodů na „zelené louce“, čemuž napomáhá zejména podpora rozvoje průmyslových zón ze strany státu. Kromě dosud největších příjemců přímých zahraničních investic (budování obchodních řetězců, privatizace bank a investice do nemovitostí) se více prosazují i technická výrobní odvětví, a to zejména automobilový a elektrotechnický průmysl.

Podle předběžných údajů v roce 2000 dosáhl celkový objem přílivu přímých zahraničních investic 177,3 mld. Kč (5 mld. EUR), z toho do základního jmění 162,4 mld. Kč (4 mld. EUR). Největší objem těchto investic v rozsahu 53,1 mld. Kč byl realizován ve 4. čtvrtletí. Z hlediska meziročního srovnání došlo k cca 19 % poklesu přílivu přímých zahraničních investic, což je spojeno především s časovým posunem realizace některých rozpracovaných investičních akcí v průmyslu a menším meziročním přírůstkem v oblasti služeb (především peněžnictví a pojišťovnictví).

Největší příliv zahraničních investic přesto směřoval stejně jako v loňském roce do odvětví obchodu a oprav, které dosáhlo 20,9 % z celkového objemu. Do odvětví peněžnictví a pojišťovnictví bylo investováno 19,5 %, do nemovitostí a služeb pro podniky 12,4 % a do výroby motorových vozidel 10,3 %. Z pohledu sektorového členění vykázaly největší objem investic, stejně jako v roce 1999, služby (64,8 %); investice do výrobní sféry dosáhly 34,4 %. Nicméně rozsah investic do výrobní sféry byl největší v dosavadní historii. Protože tento sektor tvoří základ exportní výkonnosti české ekonomiky, lze očekávat další pozitivní strukturální změny nabídkové strany. Sektor zemědělství a lesnictví se nadále na celkovém objemu podílel velmi nízkým procentem.

Podle teritoriálního členění patřily k největším investorům v České republice v roce 2000 Německo (22 %), Nizozemí (21,9 %) a Rakousko (20,4 %). Další místa zaujímají USA (4,5 %), Švýcarsko (4,1 %), Francie (3,8 %), Švédsko a Velká Británie shodně (2,8 %) a Kypr (2,7 %).

PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE DO ČR

Poznámka: Údaje za rok 2000 jsou předběžné

3.2. PORTFOLIOVÉ INVESTICE

V oblasti portfoliových investic byl zaznamenán čistý odliv zdrojů do zahraničí ve výši 68,2 mld. Kč (1,9 mld. EUR), což je o 19,9 mld. Kč více než v roce 1999. Zájem domácích investorů o nákup zahraničních cenných papírů, zejména dluhopisů, kulminoval v průběhu 4. čtvrtletí, kdy došlo k převýšení českých portfoliových investic v zahraničí o 23,9 mld. Kč nad zahraničními investicemi v České republice. Dynamicky rostoucí zájem tuzemských investorů o zahraniční cenné papíry souvisel s vývojem úrokového diferenciálu koruny vůči USD a EUR a situací na domácím kapitálovém trhu. V bankovním sektoru došlo k výrazné změně struktury aktiv vůči zahraničí ve smyslu zvýšení držby dluhových cenných papírů a snížení depozit v zahraničí. U nebankovních subjektů šlo o diverzifikaci portfolia ve prospěch zahraničních cenných papírů.

Investice rezidentů do zahraničních cenných papírů dosáhly v saldu 86,6 mld. Kč. Čistý odliv investic do zahraničních majetkových cenných papírů dosáhl 44,2 mld. Kč a do dluhových cenných papírů bylo v saldu investováno 42,4 mld. Kč. Celkový obchodní obrat se zahraničními cennými papíry dosáhl rekordní úroveň (1 948 mld. Kč) a 2,5 násobně přesáhl úroveň obratu s tuzemskými cennými papíry.

Ke konci roku 2000 měli domácí investoři ve vlastnictví zahraniční cenné papíry v hodnotě 180,4 mld. Kč (5,1 mld. EUR), což ve srovnání s předchozím rokem představuje 73 % nárůst. Největšími investory byly komerční banky, které ve svých pozicích ke konci roku vykázaly stav zahraničních cenných papírů ve výši 106 mld. Kč. Banky investovaly své volné zdroje zejména do dluhových cenných papírů, vč. korunových eurobondů, a to v částce 61 mld. Kč (v roce 1999 pouze 18,6 mld. Kč). Investice bank do majetkových zahraničních cenných papírů ve srovnání s předchozím rokem vzrostly o 10,8 mld. Kč a ke konci roku 2000 dosáhly 45 mld. Kč. Rovněž ostatní investoři, zejména investiční společnosti a fondy, pojišťovny, ale i podniky a obyvatelstvo investovali do zahraničních cenných papírů celkem 74,4 mld. Kč, tj. o 44 % více než v roce 1999.

Do tuzemských cenných papírů bylo zahraničními investory za rok 2000 v saldu investováno 18,4 mld. Kč (v roce 1999 17,3 mld. Kč). Přitom do majetkových cenných papírů bylo investováno 23,8 mld. Kč, zatímco zahraniční investice do dluhových cenných poklesly o 5,4 mld. Kč.

Stav investic nerezidentů do tuzemských korunových cenných papírů ke konci roku 2000 dosáhl 135,8 mld. Kč (3,8 mld. EUR). Nejvíce investic pocházelo z Velké Británie (30,8 %), další pak z USA (25,1 %), Rakouska (23,1 %) a Lucemburska (11,4 %). Nerezidenti investovali zejména do majetkových cenných papírů (115,7 mld. Kč) odvětví peněžnictví (53,6 %), dopravy a spojů (35,2 %), služeb (17,6 %) a energetiky (10,3 %). Stav investic do dluhových cenných papírů však stagnoval na loňské úrovni (20,1 mld. Kč).

V důsledku vývoje úrokového diferenciálu mezi českou korunou a hlavními světovými měnami ztratily domácí podniky zájem o získávání finančních zdrojů ze zahraničí formou emise tuzemských obligací na mezinárodních kapitálových trzích. V průběhu roku nedošlo k žádné nové emisi. Naopak v srpnu 2000 byly splaceny bondy ČNB v celkové hodnotě 12,5 mld. Kč. Stav zahraničních investic do českých obligací emitovaných v minulých letech na mezinárodních kapitálových trzích v cizích měnách tak ke konci roku byl na úrovni pouze 28,8 mld. Kč (0,8 mld. EUR).

Na primárním trhu korunových eurobondů v Luxemburku, Londýně a Frankfurtu bylo během roku 2000 realizováno 40 emisí v celkové hodnotě 41,4 mld. Kč. Lze předpokládat, že část těchto zdrojů byla emitenty použita k profinancování spotřebitelských a finančních úvěrů poskytovaných tuzemským subjektům. Během tohoto období bylo splaceno 19 mld. Kč dřívějších emisí. Ke konci roku činil objem nesplacených emisí částku 75,5 mld. Kč.

3.3. OSTATNÍ DLOUHODOBÉ INVESTICE

Ostatní dlouhodobé investice ke konci roku vykázaly čistý odliv zdrojů v částce 4,9 mld. Kč (0,1 mld. EUR). Ve srovnání s rokem 1999 i 1998 došlo v této oblasti k zásadnímu snížení pasivního salda. Na tomto vývoji se podílel pokles celkových dlouhodobých aktiv částkou 21,3 mld. Kč (příliv zdrojů) a rovněž pokles zahraničních pasiv v částce 26,2 mld. Kč (odliv zdrojů).

Čistý odliv zdrojů (17,1 mld. Kč) byl zaznamenán v rámci bankovního sektoru (obchodní banky vč. ČNB). Tento odliv byl způsoben zejména poklesem bankovních pasiv ve výši 31,5 mld. Kč, a to zejména v podobě poklesu přijatých devizových vkladů a vyšších splátek dříve přijatých devizových úvěrů od nerezidentů. Příliv zdrojů do bankovního sektoru (14,4 mld. Kč) byl realizován hlavně formou splácení dříve poskytnutých korunových i devizových úvěrů do zahraničí.

Příliv ostatních dlouhodobých investic směřoval převážně do podnikové sféry, která v uplynulém roce v saldu ze zahraničí čerpala 11,2 mld. Kč finančních zdrojů, a to zejména ve formě přijatých finančních úvěrů (saldo čerpání a splácení těchto úvěrů představuje příliv investic ve výši 15,7 mld. Kč) a dále poklesem vývozních pohledávek ve výši 4 mld. Kč. Na druhé straně však došlo k čistému odlivu zdrojů v oblasti dovozních závazků podniků, které poklesly o 8,5 mld. Kč.

Úvěrové operace vlády byly vcelku zanedbatelné, jejich saldo skončilo aktivem ve výši 1,1 mld. Kč. Na splátkách dříve čerpaných úvěrů od států G-24, Světové banky a úvěrů čerpaných v době centrálně plánované ekonomiky bylo zaplaceno 1,8 mld. Kč. Na zvýšení kapitálového podílu v Evropské bance pro obnovu a rozvoj (EBRD) a v Mezinárodní agentuře pro poskytování záruk (MIGA) a na příspěvcích do Fondu sociálního rozvoje Rady Evropy bylo celkově poukázáno 112 mil. Kč. Inkasované splátky a deblokace pohledávek z dříve poskytnutých vládních úvěrů představovaly příliv ve výši 3 mld. Kč.

3.4. OSTATNÍ KRÁTKODOBÉ INVESTICE

U ostatních krátkodobých investic byl během roku 2000 realizován čistý příliv zdrojů ze zahraničí v rozsahu 31,8 mld. Kč (0,9 mld. EUR). Ve srovnání s pasivem, které bylo v této oblasti vykázáno ke konci roku 1999 ve výši 35,7 mld. Kč, se jedná o změnu v investičním chování jak u podnikové, tak i u bankovní sféry. Na tento vývoj měla zřejmě vliv u bank změna struktury portfolia ve prospěch cenných papírů, vývoj úrokového diferenciálu i opatrná úvěrová politika domácích bank vůči podnikové sféře.

Na celkovém přílivu krátkodobých zdrojů se banky podílely saldem 18,2 mld. Kč a podniková sféra 13,6 mld. Kč. U bank během roku docházelo k postupnému snižování jejich aktiv v zahraničí, zejména korunových vkladů a úvěrů dříve poskytnutých

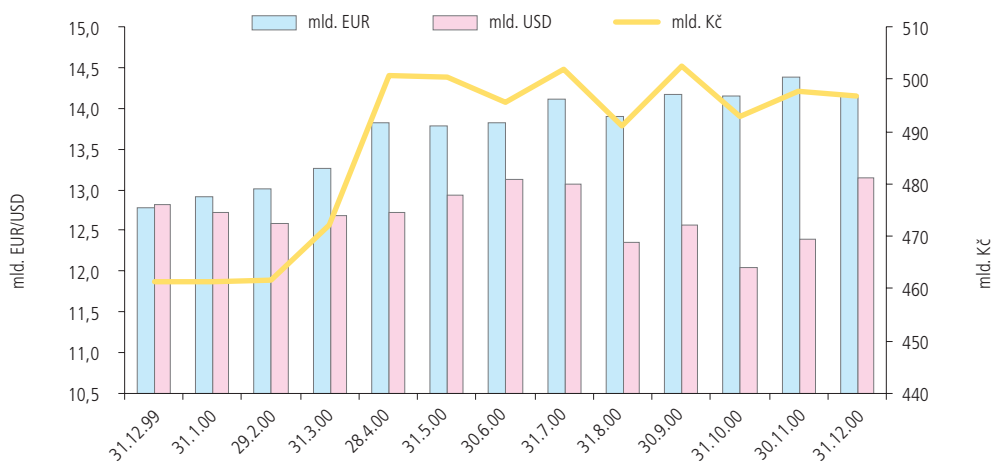
do zahraničí (přiliv ve výši 22 mld. Kč), přičemž bankovní krátkodobá pasiva během roku poklesla v saldu jen o 3,8 mld. Kč (odliv zdrojů).

Přiliv zdrojů u podnikové sféry byl zaznamenán na straně krátkodobých pasiv, která narostla o 21,1 mld. Kč. Zejména šlo o nárůst salda krátkodobých dovozních závazků a finančních úvěrů čerpaných podnikovou sférou přímo ze zahraničí. Část těchto zdrojů (7,5 mld. Kč) však během roku podniky uložily na účty v zahraničí nebo použily k profinancování aktivního salda vývozních pohledávek (odliv zdrojů).

4. DEVIZOVÉ REZERVY ČNB

Vysoké aktivní saldo finančního účtu za rok 2000 převýšilo schodek běžného účtu a vedlo k nárůstu devizových rezerv. Intervenční nákupy deviz ČNB, výnosy státu z privatizace a výnosy z devizových rezerv se promítly v přírůstku **devizových rezerv ČNB** o 31,6 mld. Kč, tj. o 0,9 mld. EUR (bez kurzových rozdílů).

VÝVOJ DEVIZOVÝCH REZERV ČNB

Stav devizových rezerv ke konci roku dosáhl 496,8 mld. Kč (14,2 mld. EUR) a postačoval k financování 4 měsíčního dovozu zboží a služeb. Z porovnání stavů devizových rezerv ČNB, zahrnující také kurzové rozdíly, vyplývá, že během roku 2000 došlo ke zvýšení devizových rezerv o 35,4 mld. Kč (1,4 mld. EUR).

	1999	2000
Devizové rezervy ČNB v mld. Kč	461,4	496,8
Krytí dovozu zboží a služeb v měsících	4,6	4,0

5. INVESTIČNÍ POZICE, ZAHRANIČNÍ DLUH A DLUHOVÁ SLUŽBA

5.1 INVESTIČNÍ POZICE

Saldo investiční pozice České republiky ke konci roku 2000 vykazovalo pasívum ve výši 168,9 mld. Kč (4,8 mld. EUR), což ve srovnání s předešlým rokem znamená čistý příliv zdrojů do ekonomiky a současně navýšení dlužnické pozice státu o částku 58,0 mld. Kč (1,7 mld. EUR).

Příliv kapitálu ze zahraničí (nárůst pasiv o 160,6 mld. Kč), směřující zejména do oblasti přímých zahraničních investic a do podnikového sektoru, tak převýšil nárůst aktiv (102,6 mld. Kč), který byl způsoben zejména navýšením portfoliových investic tuzemců v zahraničí a zvýšením devizových rezerv ČNB.

INVESTIČNÍ POZICE			v mld. Kč
	1999	2000	ZMĚNA
Aktiva	1 348,0	1450,6	102,6
Pasíva	1 458,9	1619,5	160,6
Saldo investiční pozice celkem	-110,9	-168,9	-58,0

Poznámka: V pasivěch jsou na rozdíl od hrubé zadluženosti v přímých investicích kromě úvěrových operací zahrnuty i majetkové podíly a v portfoliových investicích kromě dluhových cenných papírů i majetkové cenné papíry.

Z hlediska struktury, se na pasivním saldu celkové investiční pozice nejvíce podílely přímé zahraniční investice, které ke konci roku vykázaly pasivní saldo ve výši 768 mld. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem narostl stav přímých investic ze zahraničí o 166,2 mld. Kč.

Nejvyšší dlužnickou pozici vůči zahraničí tradičně vykazuje podnikový sektor, který v saldu čerpal zahraniční zdroje ve výši 195,7 mld. Kč, a to zejména ve formě přijímaných úvěrů od zahraničních investorů a nárůstu krátkodobých dovozních závazků. Oproti předchozímu roku byla dlužnická pozice podniků navýšena o 24,1 mld. Kč.

Naopak největším věřitelem vůči zahraničí je bankovní sektor (saldo 575,8 mld. Kč), z čehož aktivní saldo ČNB dosáhlo 497 mld. Kč a v meziročním srovnání vzrostlo o 35,6 mld. Kč, zejména z důvodu navýšení devizových rezerv. Investiční pozice obchodních bank ve srovnání s rokem 1999 vykázala jen zcela nepatrný nárůst o 1,3 mld. Kč. Oslabení kurzu koruny vůči USD mělo vliv na zvýšení aktivního salda vlády (201,6 mld. Kč) o 12,2 mld. Kč, avšak tato aktiva jsou z větší části tvořena nedobytnými pohledávkami.

V oblasti portfoliových investic došlo ve srovnání s předešlými roky k zásadnímu obratu. Saldo portfoliových investic poprvé v historii vykázalo aktivum ve výši 15,8 mld. Kč, což ve srovnání s rokem 1999 představuje nárůst o 77,1 mld. Kč. Na tomto vývoji se podílel zejména bankovní sektor, který v průběhu roku změnil strukturu portfolia a své volné finanční zdroje investoval do zahraničních cenných papírů, především dluhového charakteru.

SALDO INVESTIČNÍ POZICE ČR			v mld. Kč
	1999	2000	ZMĚNA
Přímé investice	-606,4	-768	-161,6
Portfoliové investice	-61,3	15,8	77,1
Finanční deriváty		1,5	1,5
ČNB	461,4	497,0	35,6
Obchodní banky	77,6	78,9	1,3
Vláda	189,4	201,6	12,2
Podniky	-171,6	-195,7	-24,1
Celková investiční pozice	-110,9	-168,9	-58,0

5.2. ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOST

Celková zahraniční zadluženost v korunovém vyjádření ke konci roku 2000 ve srovnání s předešlým rokem poklesla z 822,5 mld. Kč (22,8 mld. EUR) na 814 mld. Kč (23,2 mld. EUR), tj. o 8,5 mld. Kč. Na tomto vývoji se podílel pokles dlouhodobé zadluženosti částkou 31,6 mld. Kč, zatímco krátkodobá zadluženost se zvýšila o 23,1 mld. Kč.

	1999	2000
Zahraniční zadluženost celkem	822,5	814,0
- krátkodobá	315,7	338,8
- dlouhodobá	506,8	475,2
Podíl krátkodobé zadluženosti	38 %	42 %

30

Podíl krátkodobé zadluženosti na celkové zadluženosti se od roku 1997 postupně zvyšuje. Během roku 2000 se tento podíl ve srovnání s rokem 1999 navýšil o 4 p.b. (tj. o 23,1 mld. Kč). Na nárůstu krátkodobé zadluženosti se částkou 19,4 mld. Kč podílel podnikový sektor, u něhož během roku došlo především k navýšení dovozních závazků a finančních úvěrů čerpaných ze zahraničí. Krátkodobé závazky vlády během sledovaného období narostly o 2,1 mld. Kč a závazky komerčních bank o 1,5 mld. Kč. Přesto však nejvíce krátkodobých závazků i nadále vykazují banky (68,4 %) a následně podniky (31 %).

Naopak u dlouhodobých závazků došlo ve srovnání s předešlým rokem k jejich čistému poklesu o 31,6 mld. Kč. Největší pokles dlouhodobých závazků byl zaznamenán u bank (33 mld. Kč) a dále u ČNB (12,3 mld. Kč) v důsledku splacení bondů, které byly ČNB emitovány v roce 1993 k posílení devizových rezerv. Mírný pokles (3 mld. Kč) byl zaznamenán rovněž u vládního sektoru. U podnikové sféry pokračuje trend nárůstu dlouhodobých závazků vůči zahraničí. Během sledovaného období dlouhodobé závazky podnikové sféry vzrostly o 16,7 mld. Kč. Dynamické je zejména čerpání zdrojů podniky se zahraniční účastí. Podnikový sektor se v současné době na celkové dlouhodobé zadluženosti podílí 72 %. Druhým největším dlužníkem je bankovní sektor, jehož dlouhodobé závazky představují 20 % podíl.

Podíl celkové zahraniční zadluženosti na HDP se oproti konci roku 1999 snížil ze 44,8 % na 42,6 %.

5.3. DLUHOVÁ SLUŽBA

Dluhová služba z dlouhodobých závazků ve směnitelných měnách za rok 2000 činila 170,9 mld. Kč (4,8 mld. EUR). Z toho bylo splaceno 137,7 mld. Kč jistiny a 33,2 mld. Kč úroků.

Největší objem splátek jistin 74,7 mld. Kč byl zaplacen bankovním sektorem, který splácel závazky vyplývající jak z přijatých finančních a účelových úvěrů, tak z přijatých zahraničních depozit. Podniková sféra na jistinách splatila 48,7 mld. Kč, a to za závazky z přijatých peněžních úvěrů čerpaných přímo od zahraničních subjektů a dále pak z dovozních závazků. Zbývající část splátek jistiny (14,3 mld. Kč) připadá na splacení dluhopisů ČNB (12,5 mld. Kč) a finančních úvěrů vlády (1,8 mld. Kč).

Financování dluhové služby za rok 2000 představovalo 12,2 % z příjmů za vývoz zboží a služeb, což ve srovnání s rokem 1999 představuje pokles o 0,2 procentního bodu. Tento vývoj souvisí s vyšším tempem růstu vývozu zboží a služeb.

VÝVOJ DLUHOVÉ SLUŽBY

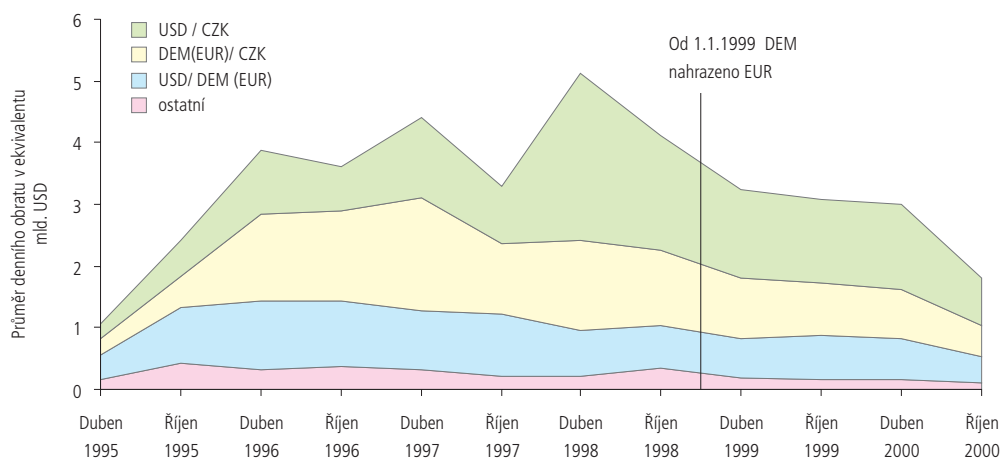
C. PŘÍLOHY

MEZIBANKOVNÍ DEVIZOVÝ TRH

Průměrný denní objem obchodování na mezibankovním devizovém trhu se podle výsledků šetření z října 2000 opětovně snížil, a to téměř o 1,2 mld. USD. Průměrný denní objem obchodování v říjnu představoval jen cca 60 % obrátu dosaženého podle předchozího šetření.

ROZDĚLENÍ OBRÁTU NA ČESKÉM DEVIZOVÉM TRHU

podle dvojic měn

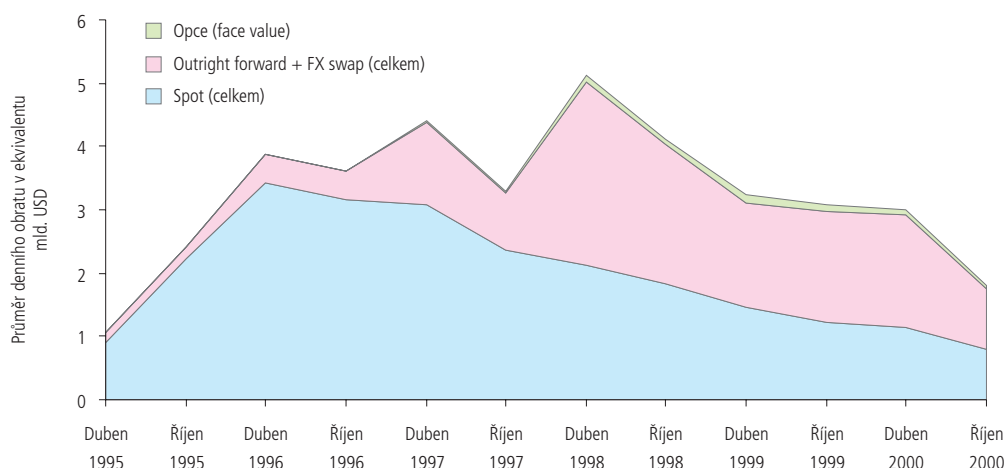

32

Ve struktuře operací podle dvojic měn se zvýšil podíl obchodů USD/EUR (o 0,8 procentních bodů na 23,1 % celkového objemu operací) a EUR/CZK (o 1,3 na 28,3 %), a to na úkor obchodů USD/CZK, které klesly o 2,8 procentních bodů, tj. na 42,6 % celkového objemu.

ROZDĚLENÍ OBRÁTU NA ČESKÉM DEVIZOVÉM TRHU

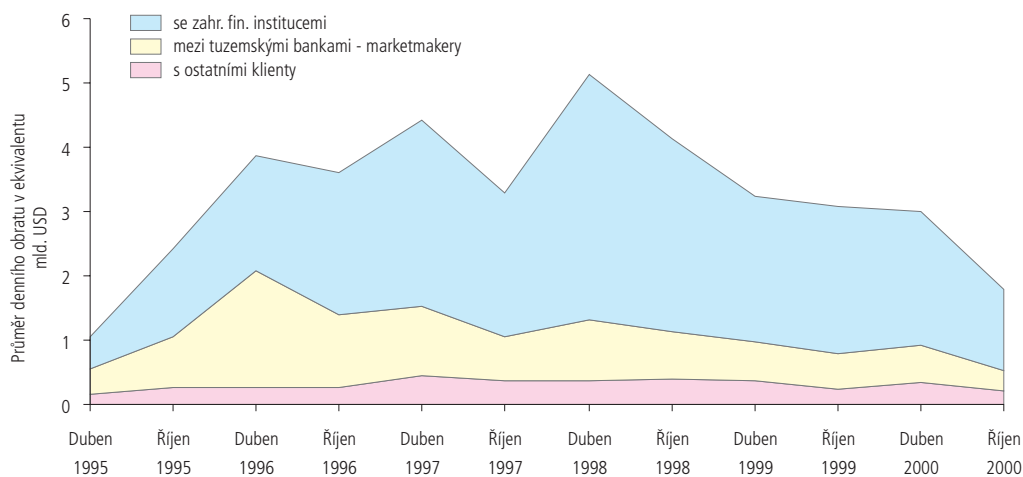
podle typu instrumentu

Celkové snížení průměrného denního objemu operací se ve struktuře operací podle typu instrumentu projevilo především snížením podílu forwardových obchodů a swapů o 5,9 procentních bodů, přesto si podílem 53,9 % udržely svůj většinový podíl z hlediska objemu obchodů. Objem spotových operací se o 5,5 procentních bodů zvýšil na 43,6 %.

ROZDĚLENÍ OBRATU NA ČESKÉM DEVIZOVÉM TRHU

podle charakteru protistrany

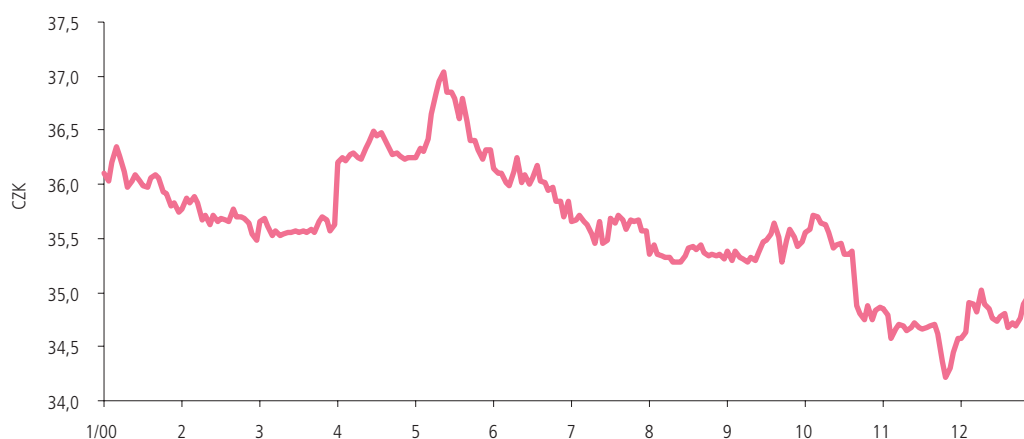

Ve struktuře operací podle charakteru protistrany se oproti předchozímu šetření snížil podíl obchodů mezi tuzemskými bankami – marketmakery na 17,7 %. Váha obchodů se zahraničními finančními institucemi se zvýšila o 1,3 procentních bodů na 70,6 % celkového objemu operací, mírně se zvýšil i podíl obchodování s ostatními klienty. Celkové objemy obchodování se snížily vlivem redukce operací se zahraničními institucemi, a to především u forwardových obchodů.

VÝVOJ NOMINÁLNÍHO KURZU KORUNY

VÝVOJ KURZU KORUNY VŮČI EUR

rok 2000

Vývoj kurzu koruny vůči EUR a USD byl určován především vývojem kurzu EUR/USD na světovém trhu, vývojem platební bilance ČR a operacemi ČNB na trhu. Oslabení kurzu na konci března bylo způsobeno intervencí ČNB proti posilování kurzu koruny. V dalším průběhu roku však koruna vůči EUR posílila, ale vzhledem k USD výrazně oslabil. Kurz koruny vůči EUR se v roce 2000 pohyboval v rozmezí 34,220 až 37,040 Kč/EUR s tendencí k posilování koruny.

NOMINÁLNÍ EFEKTIVNÍ SMĚNNÝ KURZ KORUNY

Nominální efektivní kurz koruny vyjádřený indexem uvádí zhodnocení či znehodnocení měny vůči koši vybraných měn (propočten váženým geometrickým průměrem) za určité časové období oproti základnímu období. Indexy nominálního efektivního kurzu byly propočteny vážením směnných kurzů podíly obchodního obrátu 22 zemí, které pokrývají cca 90 % zahraničního obchodu. Propočten reprezentativního vzorku byl proveden za jednotlivé měsíce roků 1993 až 2000 při základu obchodních vah rok 1995 = 100. Výsledné hodnoty nad 100 znamenají apreciaci, hodnoty pod 100 představují depreciaci nominálního efektivního kurzu vůči základnímu období.

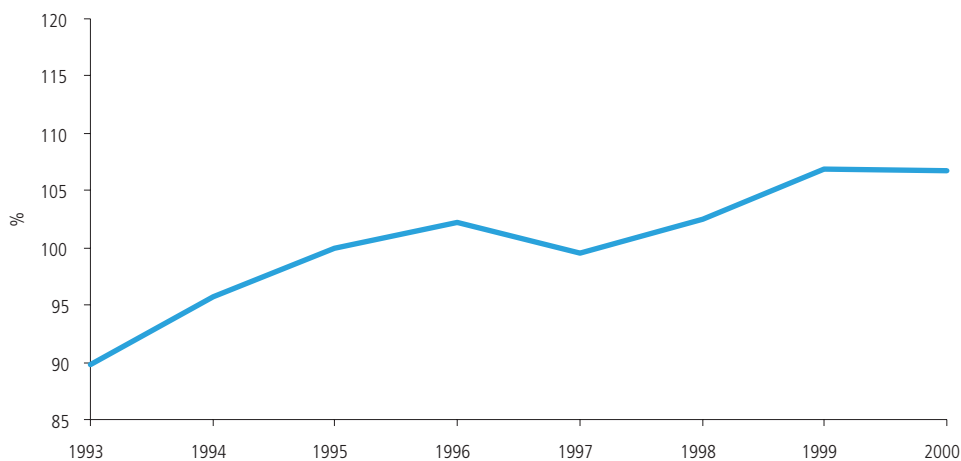
Nominální efektivní kurz v roce 2000 posílil (oproti roku 1995) o 6,79 procentních bodů. Důvodem bylo zhodnocení nominálního kurzu koruny vůči měnám, které mají v indexu nejvyšší váhu. K apreciaci nominálního kurzu koruny došlo především ve vztahu k DEM, SKK, ATS, ITL a PLZ, tzn. u zemí s 62 procentním podílem na obchodním obrátu.

V porovnání s rokem 1999 si index nominálního kurzu udržel v roce 2000 téměř stejnou úroveň zhodnocení (99,98 procentních bodů). Přispělo k tomu zejména posílení nominálního kurzu CZK/EUR, který v indexu kompenzoval oslabení nominálního kurzu CZK/USD. Zhodnocování kursu CZK/EUR je spojováno zejména s přílivem zahraničního kapitálu do české ekonomiky. Oslabování kurzu EUR bylo ovlivněno převažujícím proudem investic z Evropy do USA a vytvářením stále vysoké poptávky po USD.

34

NOMINÁLNÍ EFEKTIVNÍ KURZ KORUNY

rok 1995 = 100

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Nominální efektivní kurz koruny v % rok 1995 = 100	89,84	95,79	100,00	102,21	99,48	102,47	106,81	106,79

Poznámka: data za rok 2000 jsou předběžná.

REÁLNÝ EFEKTIVNÍ KURZ KORUNY

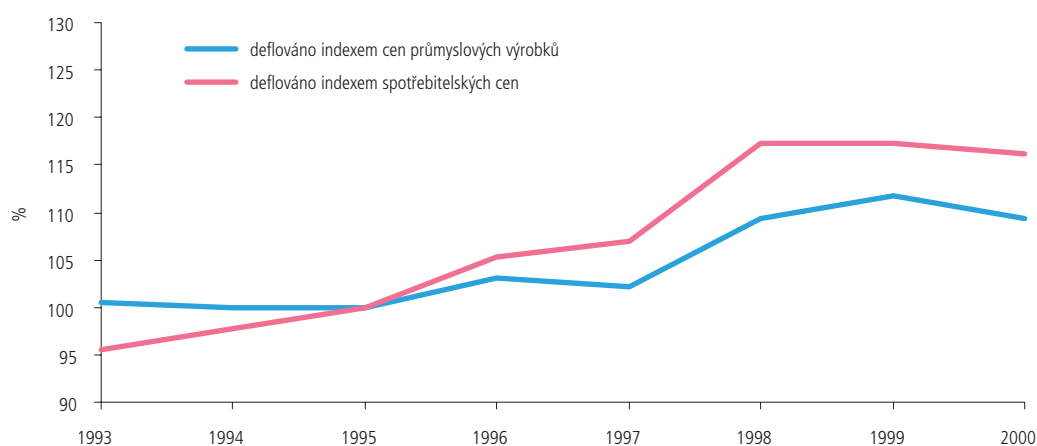
Reálný efektivní kurz koruny (REER) je mírou konkurenceschopnosti země. REER byl propočten jako vážený geometrický průměr podílu indexů nominálního efektivního kurzu koruny a poměru cenových indexů partnerských zemích vůči tuzemským změnám cen. Deflátorem byly zvoleny relativní změny spotřebitelských cen a cen průmyslových výrobců.

Váhy jsou shodné s vahami použitými pro propočet nominálního efektivního kurzu, t.j. podíl 22 zemí – největších obchodních partnerů na celkovém obchodním obratu ČR v roce 1995. Pro cenové indexy je základem rovněž rok 1995. Propočet je proveden zvlášť pro spotřebitelské ceny a pro ceny průmyslových výrobců, a to jak pro vývoj v jednotlivých letech, tak v měsíčních intervalech.

35

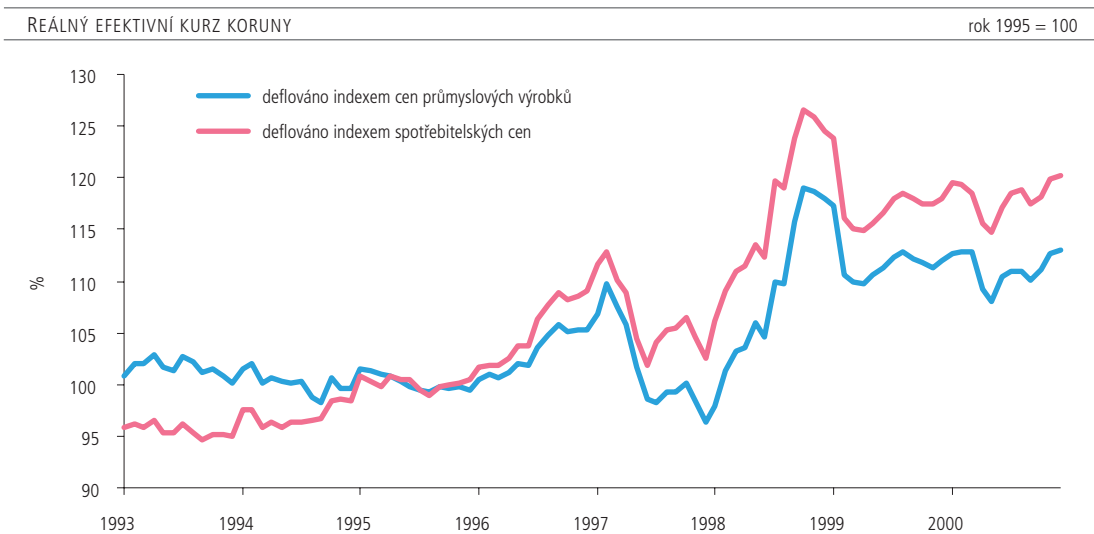
REÁLNÝ EFEKTIVNÍ KURZ KORUNY

rok 1995 = 100

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
v cenách průmyslových výrobců	100,58	99,94	100,00	103,03	102,15	109,41	111,66	109,28 ^{*)}
ve spotřebitelských cenách	95,52	97,81	100,00	105,27	106,95	117,27	117,33	116,11 ^{*)}

^{*)} předběžné údaje

Z charakteru výpočtu reálného efektivního kurzu vyplývá, že trend jeho vývoje je závislý především na vývoji nominálního kurzu koruny vůči koši 22 měn a je korigován cenovým diferencíálem. Vývoj REER odpovídal v meziměsíčních změnách trendu vývoje nominálního kurzu, pouze v únoru REER deflovaný spotřebitelskými cenami poklesl vlivem cenového diferencíálu, přestože nominální kurz aprecioval. Vývoj spotřebitelských cen i cen průmyslových výrobců v zemích mimo zónu EU působil během celého roku depreciaci REER, tj. inflace v těchto zemích rostla rychleji než v ČR. V 1. pololetí působily obdobně i ceny v zemích EU, ve 2. polovině roku však vývoj reálného kurzu zřetelně neovlivnily. Vliv tuzemských cen byl diferencovaný. Vývoj spotřebitelských cen v dubnu a září (a cen výrobců v dubnu a prosinci) působil ve směru snižování REER, ve všech ostatních měsících působil proti depreciaci REER.

REÁLNÝ EFEKTIVNÍ KURZ KORUNY V % ROK 1995 = 100	2000											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
v cenách průmyslových výrobců	112,59	112,85	112,78	109,21	107,99	110,35	110,86 ^{*)}	110,96 ^{*)}	110,07 ^{*)}	111,18 ^{*)}	112,74 ^{*)}	112,98 ^{*)}
ve spotřebitelských cenách	119,48	119,33	118,48	115,51	114,65	117,18	118,53 ^{*)}	118,91 ^{*)}	117,55 ^{*)}	118,23 ^{*)}	119,90 ^{*)}	120,17 ^{*)}

^{*)} předběžné údaje

Pramen: ČSÚ – spotřebitelské ceny a ceny průmyslových výrobců ČR.

Měsíční publikace MMF – International Financial Statistics a vlastní počty ČNB.

ANALYTICKÝ KOMENTÁŘ ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY K HLAVNÍM TENDENCÍM VE VÝVOJI PATEBNÍ BILANCE ČESKÉ REPUBLIKY ZA OBDOBÍ LET 1993 – 2000

Úvod

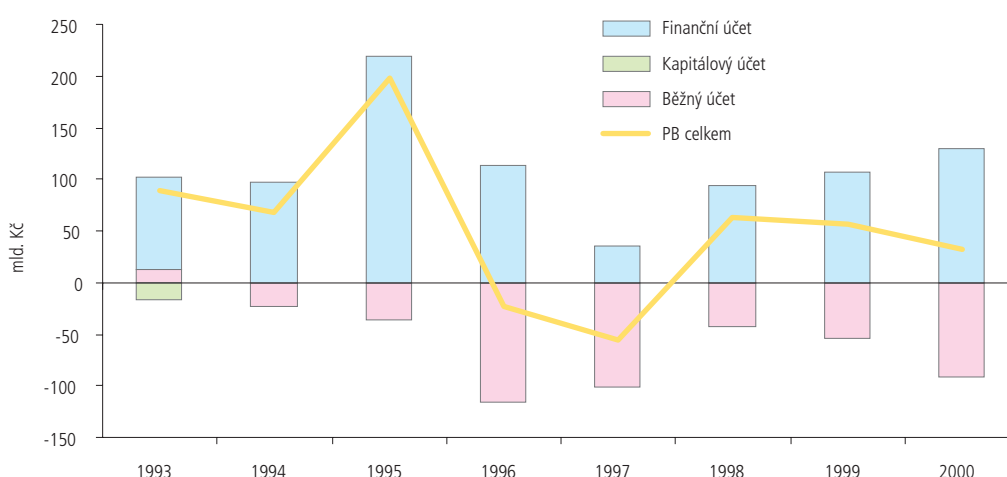
Ve vývoji platební bilance jednotlivých zemí se projevuje jak situace v domácí ekonomice, tak ve vnějším prostředí včetně externích šoků (např. cenových nebo změny kapitálových toků). V zemích procházejících transformací je vývoj vnějších ekonomických vztahů jednou z klíčových oblastí, kde se odráží dynamické změny struktury ekonomiky spojené s privatizací, liberalizací cen, zahraničního obchodu a kapitálových toků a s budováním institucionálního prostředí.

Následující analytický komentář dokumentuje vývoj vnějších ekonomických vztahů České republiky (ČR) od jejího vzniku až do roku 2000 s důrazem na hlavní tendence. Text je strukturován podle jednotlivých oblastí platební bilance.

37

Celková platební bilance

VÝVOJ PATEBNÍ BILANCE

Vývoj vnějších ekonomických vztahů byl v zásadě po celé období charakterizován schodkem běžného účtu a přebytkem finančního účtu. Celková platební bilance dosáhla nejvyššího přebytku v závěru období fixního kursového režimu (1995), kdy Česká národní banka (ČNB) byla permanentně přítomna na devizovém trhu a nakupovala devizy. Kapitálové toky (ač ještě ne zcela formálně) byly fakticky již liberalizované a vývoj fundamentálních veličin ještě nevykazoval nerovnovážné tendence. Následující dva roky (1996 a 1997) byly výjimečné v tom smyslu, že platební bilance neskončila přebytkem, ale schodkem. Převis domácí poptávky nad nabídkou stáhl běžný účet do rekordních deficitů. V roce 1997 bylo zaznamenáno nejvyšší negativní saldo platební bilance, neboť nerovnovážený vývoj fundamentálních ukazatelů ekonomiky byl doprovázen razantním odlivem kapitálu v polovině roku. Příliv kapitálu, který je typický pro ČR, tak byl v tomto roce na nejnižší úrovni za celé sledované období. V posledních třech letech se podařilo odstranit zásadní nerovnováhy v eko-

nomice, i když za cenu dočasného poklesu její výkonnosti. Příznivě přitom působilo oživení ekonomické aktivity v zemích Evropské unie (EU). Deficity běžného účtu se vrátily na přijatelnou úroveň, i když byly zesíleny externím cenově surovinovým šokem. Plynulý příliv kapitálu, koncem 90. let především v jeho nejstabilnější formě (zahraničních přímých investicích), překryl tyto deficity.

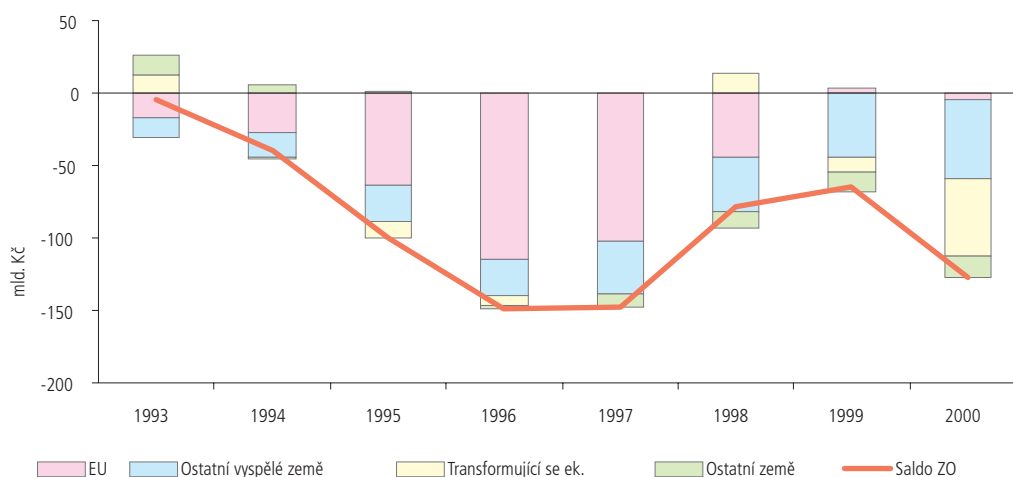
Běžný účet

Obchodní bilance

V zahraničním obchodě se v období transformace zásadním způsobem změnila teritoriální a komoditní struktura. Podíl zemí s tržní ekonomikou se na obratu ČR v roce 1993 podílel 61 % a do roku 2000 se dále zvýšil na 75 %.

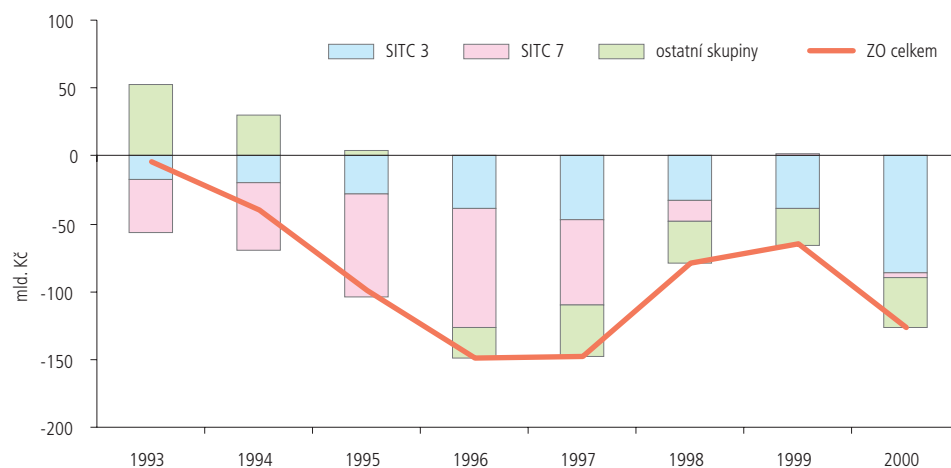
38

TERITORIÁLNÍ STRUKTURA SALDA OBCHODNÍ BILANCE

Vedle teritoriální orientace měřené celkovými obraty prochází změny také saldo zahraničního obchodu s jednotlivými skupinami zemí. Deficit bilance se zeměmi EU narostl dramaticky v letech 1996 a 1997, potom se velmi razantně snižoval a v posledních dvou letech je naše bilance s EU v zásadě vyrovnaná. Tento vývoj je možné dát do souvislosti s teritoriálním původem přímých zahraničních investic, neboť zahraniční vlastníci ve značné míře směřují exportní produkci na trhy, se kterými jsou svázáni. Schopnost uplatnit domácí produkci na vyspělých trzích dokumentuje postup restrukturalizace ekonomiky. Přejít na bilanci s transformujícími ekonomikami do deficitu a jeho značný nárůst v roce 2000 byl způsoben vysokými cenami ropy, neboť tato komodita se dováží do ČR zejména z této oblasti.

KOMODITNÍ STRUKTURA SALDA OBCHODNÍ BILANCE

Také komoditní struktura zahraničního obchodu do značné míry odráží postup transformace ekonomiky, zejména strukturální změny nabídkové strany. V komoditní struktuře vývozu i dovozu došlo k výraznému zvýšení podílu strojů. Skupina SITC 7 je jediná skupina, která zaznamenala růst podílu ve stálých cenách, všechny ostatní skupiny ztrácely. Podíl strojů na vývozu rostl v běžných cenách ještě rychleji, protože u této skupiny bylo zaznamenáno největší zlepšení směnných relací. U exportu se zvýšil podíl této skupiny z 29 % v roce 1993 na 44,4 % v roce 2000. Současně je patrný růst dovozu strojírenských komponentů spolu s dovozem progresivních technologií z 38 % v roce 1993 na 40,2 % v roce 2000. Vlivem více než 40 % podílu na obrátu zahraničního obchodu a nejdramatičtějšími změnami v průběhu transformace tato skupina značně ovlivňuje celkový vývoj obchodní bilance.

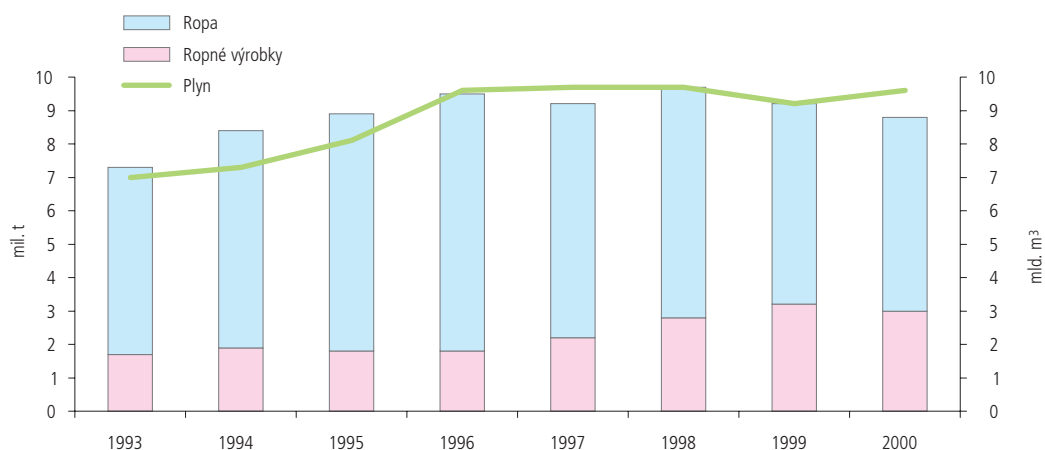
Nárůst podílu strojírenských komodit zejména na exportu souvisí i s růstem operací v rámci tzv. zušlechťovacího styku. V českém zahraničním obchodě je dominantní jeho aktivní forma, která výrazně pozitivně přispívá k celkovému saldu. Přebytek v rámci zušlechťovacího styku narůstá a v roce 2000 dosáhl hodnoty cca 105 mld. Kč.

Významným faktorem vývoje obchodní bilance se staly strukturální změny v ekonomice ovlivněné zejména přílivem přímých zahraničních investic a investiční strategií investorů. Z vývoje komoditní struktury obchodní bilance je patrný jednoznačně pozitivní vliv investičních aktivit v oblasti strojírenství a elektrotechnického průmyslu. Nárůst výrobních kapacit produkujících konkurenceschopné výrobky se pozitivně odrazil v růstu exportní výkonnosti v těchto odvětvích. Kvalitativní posun českých výrobků lze dokumentovat na vývoji směnných relací, které se u skupiny strojů a zařízení zlepšily od roku 1993 do současnosti o cca 15 % a přispěly tak k vyrovnání bilance této skupiny.

V ostatních odvětvích ekonomiky naopak docházelo ke snižování aktiva či prohlubování schodku obchodní bilance. Investice v chemickém průmyslu převážně ekologického charakteru bez výraznějšího inovačního přínosu dosud nevedly k exportní expanzi. Také u farmaceutických produktů dochází ke zvyšování dovozů do ČR, což prohlubuje deficit skupiny chemických výrobků.

Ve struktuře dovozu se postupně zvyšuje podíl hotových ropných produktů a snižuje se podíl ropy. Vzhledem k diverzifikaci využití zdrojů energie v 90. letech je patrná změna hladiny dovozu plynu. Dynamický růst cen ropy na světovém trhu v posledních dvou letech se promítl do mírného snížení poptávky v ČR především u benzínů a motorové nafty, což vede k poklesu celkového objemu hmotných dovozů ropy a ropných výrobků.

DOVOZ ENERGETICKÝCH SUROVIN A VÝROBKŮ

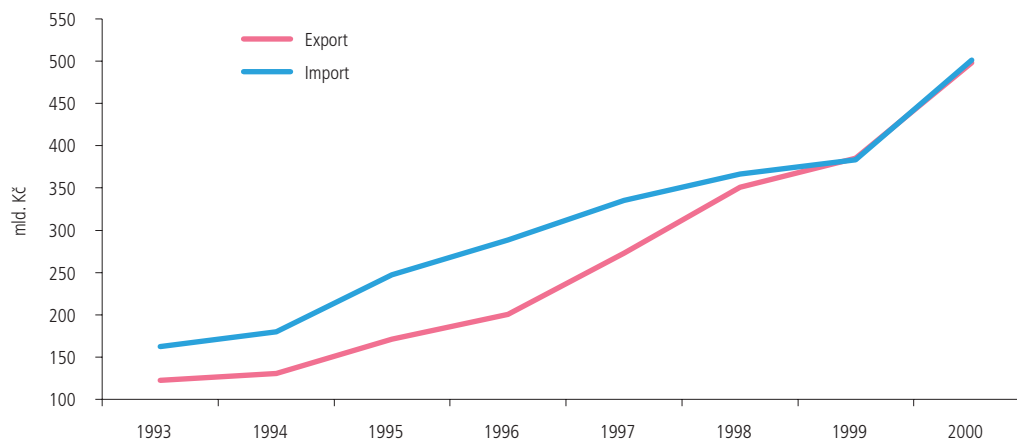

40

Nedokončená restrukturalizace hutní výroby (vč. neúspěšné privatizace Poldi Kladno), snížení zahraniční poptávky a antidumpingová řízení EU vůči ČR na vybrané hutní produkty, vedly k postupnému snižování aktivního salda těchto komodit. Obchodní bilance potravin a nápojů vykazuje trvalý deficit vzhledem k saturaci části tuzemské poptávky dovozem, limitovanému objemu dotací pro české subjekty při exportu agrárních a potravinářských produktů na zahraniční trhy a některých omezení, např. v rámci trhů bývalé RVHP. Tendence k prohlubování deficitu je patrná také u kožedělného průmyslu. Tyto faktory se podílely na přechodu aktiva obchodní bilance do pasiva u ostatních komoditních skupin (bez skupin strojů a paliv) zhruba v polovině 90. let.

Obchodní bilance ČR je záporná a vykrývá rozdíl mezi tuzemskou poptávkou a nabídkou. Deficit narůstal až k maximálním hodnotám v letech 1996 a 1997. Jak je patrné z dlouhodobých trendů v těchto letech kulminovalo záporné saldo skupiny strojů, což se nejvýznamnějším způsobem podílelo na zhoršení externí nerovnováhy.

STROJE A ZAŘÍZENÍ V B.C.

41

Deficit skupiny SITC 7, který dosáhl v roce 1996 téměř 90 mld. Kč se přeměnil v zásadě ve vyrovnanou bilanci v posledních dvou letech. Ke zlepšení došlo především díky exportu, který byl založen na nárůstu domácích kapacit v souvislosti s úspěšně provedenými privatizacemi vybraných velkých podniků za účasti zahraničního kapitálu. Objem exportu se během uvedených tří let téměř zdvojnásobil (z 200 mld. Kč na 385 mld. Kč). Tyto vývozy se uplatňovaly zejména na vyspělých trzích zemí EU. Deficit všech ostatních skupin s výjimkou paliv se v průběhu těchto let stabilizoval na úrovni řádově 30 – 40 mld. Kč. Vzhledem k poklesu cen ropy dosáhl celkový deficit obchodní bilance v roce 1999 velmi přijatelné hodnoty (cca 3 % HDP). V období recese v ČR tak nízké ceny ropy působily stabilizačně na externí bilanci a ještě přispívaly k poklesu cenové hladiny v daném období.

V roce 2000 se stal vývoj cen ropy, plynu a ropných produktů dominantním faktorem pro vývoj obchodní bilance ČR v běžných cenách. Na tak razantní cenový šok nebyla ekonomika schopná v krátkodobém horizontu reagovat. V současné době se deficit obchodní bilance pohybuje na úrovni cca 6 % v poměru k HDP.

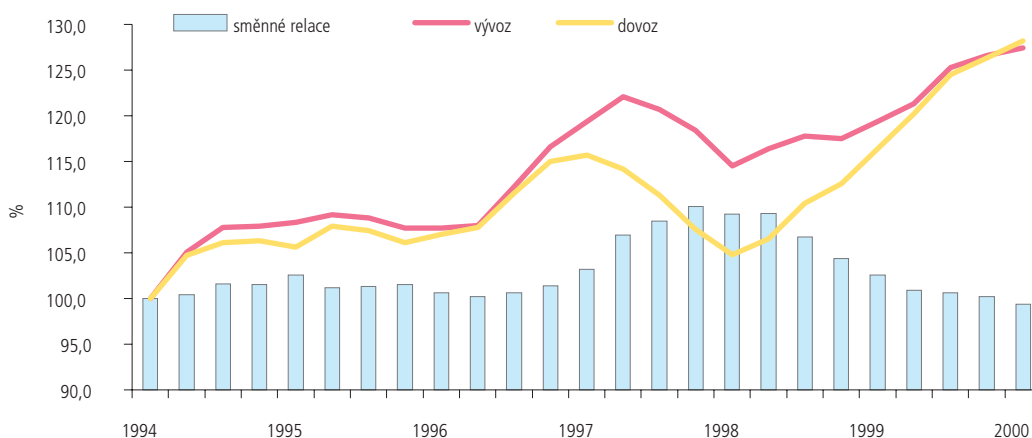
Ve zvýšení strojírenských dovozů se promítala poptávka po nových strojních zařízeních, informačních a komunikačních technologiích a po komponentech ke kompletacím výrobků. Rozhodující část přírůstku dovozů strojů (cca 2/3) se tedy koncentrovala do dovozů kompletačního charakteru a investičních high-tech jednorázově zatěžujících obchodní bilanci vzhledem k fázi investičního cyklu. Zvýšení dovozu spotřební elektroniky mělo okrajový charakter s výjimkou mobilních telefonů. Dovoz strojů a zařízení pro určitá odvětví průmyslu tvořil cca 1/3 na celkovém přírůstku dovozu.

Současná situace v zahraničním obchodě je tedy výrazně odlišná ve srovnání s lety 1996 a 1997. Za největší rozdíly lze považovat střízlivější domácí poptávku a změny na nabídkové straně, přičemž stav nabídkové strany je z dlouhodobého pohledu rozhodující. Zdá se, že domácí výroba je již v některých odvětvích schopna reagovat na nárůst poptávky v zahraničí, ale není schopna absorbovat celý ropný cenový šok. Udržitelnost vývoje externích vztahů bude záviset na poměru mezi rozsahem dovozu strojů a zařízení, což se nyní v souvislosti s rekordními zahraničními přímými investicemi realizuje, a následným zvyšováním exportní výkonnosti.

Směnné relace

Vývoj směnných relací významně ovlivňoval saldo obchodní bilance v běžných cenách. Bazický index exportních cen naznačuje poměrně stálý růst cen vývozu po celé období 1993 – 2000, což vedle vývoje cen na světovém trhu dokládá i růst kvality českých výrobků. Dovozní ceny rostly pomaleji než ceny exportní (směnná relace byla pozitivní) s výjimkou posledních dvou let, kdy došlo k dynamickému zvyšování cen ropy a zemního plynu na světovém trhu. Vývoj cenových indexů dovozu v posledních dvou letech vedl ke zhoršení směnných relací (směnná relace byla negativní).

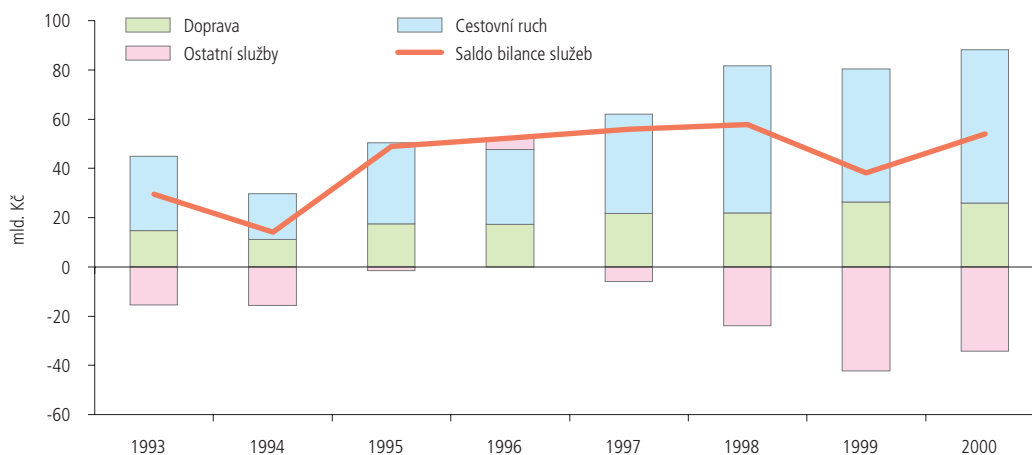
VÝVOJ SMĚNNÝCH RELACÍ

Bilance služeb

Vývoj salda bilance služeb v jednotlivých letech kolísal. Proti plynule se zvyšujícímu přebytku dopravních služeb a s výjimkou posledního období i cestovního ruchu působí prohlubující se deficit ostatních služeb.

VÝVOJ SALDA BILANCE SLUŽEB

Na aktivní bilanci služeb se nejvíce podílí cestovní ruch, který tvoří jeden z nejstabilnějších příjmů platební bilance. Jeho aktivní saldo v rozhodující míře ovlivňuje celkovou bilanci služeb. Až do roku 1998 se příjmy od zahraničních návštěvníků postupně zvyšovaly, zatímco rozvoj výjezdové turistiky vrcholil již v roce 1996. Od následujícího roku se změna ve struktuře osobní spotřeby začala projevovat v oblasti turistiky snížením výdajů českých občanů na cesty do zahraničí. V posledních třech letech je patrná stagnace u příjmů i výdajů při vysoce aktivním saldu v rozsahu cca 60 mld. Kč.

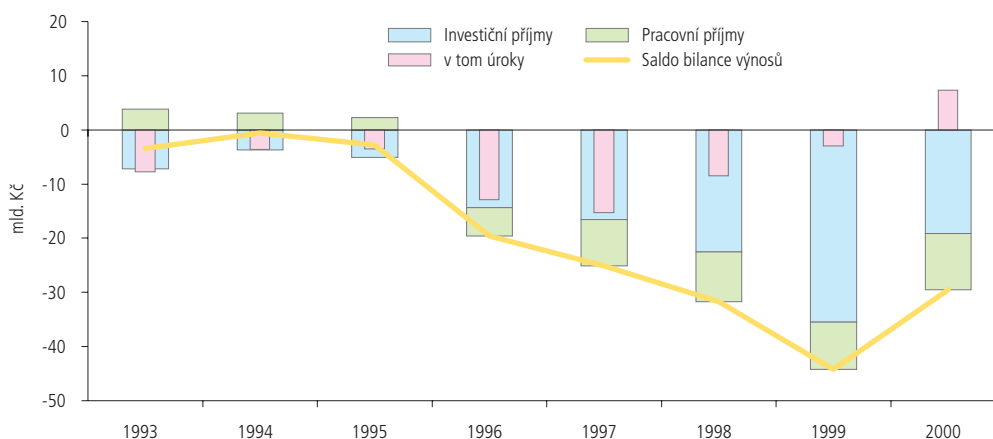
Na aktivu bilance dopravy se podílí především rostoucí objem vyváženého zboží, jehož přepravu zajišťují tuzemští vývozci. Kromě vývoje obratu zahraničního obchodu jsou příjmy i náklady na dopravu významně ovlivňovány úrovní zahraničních i tuzemských přepravních tarifů, cenami pohonných hmot a veškerých služeb spojených s přepravou zboží a osob. Nicméně aktivní saldo patří také ke stabilním příjmům v rozsahu cca 20 mld. Kč.

S výjimkou roku 1996 skončila bilance ostatních obchodních a neobchodních služeb vždy schodkem. Zatímco výdaje na služby nakoupené v zahraničí se trvale zvyšují, růst příjmů z poskytnutých služeb je pozvolný a kolísá. Zvláště ve druhé polovině 90. let dochází ke zvýšení deficitu u ostatních služeb. Trvalým faktorem, který bilanci zhoršuje, jsou aktivity podniků se zahraniční účastí na podnikání v oblasti služeb. Tyto podniky se pak často orientují na dovoz služeb ze zemí jejich původu.

Bilance výnosů

Vývoj salda bilance výnosů včetně jeho struktury je úzce spojen s vývojem investiční pozice. V souvislosti s postupující privatizací i obecně pozitivními výsledky hospodaření podniků se zahraniční účastí se zvyšuje rozsah výnosů převáděných do zahraničí a současně roste i objem reinvestovaných zisků. Vývoj salda úrokové bilance ovlivňuje zejména růst aktiv ČNB i obchodních bank a snižování úrokových nákladů v souvislosti s postupným splácením půjček vlády i ČNB. Proti tomu působí stále vyšší úrokové zatížení podnikové sféry a náklady spojené s držbou cenných papírů zahraničními investory. Významný vliv na vývoj bilance výnosů mají podíl cizinci působící na trhu práce v tuzemsku a naši občané pracující v zahraničí.

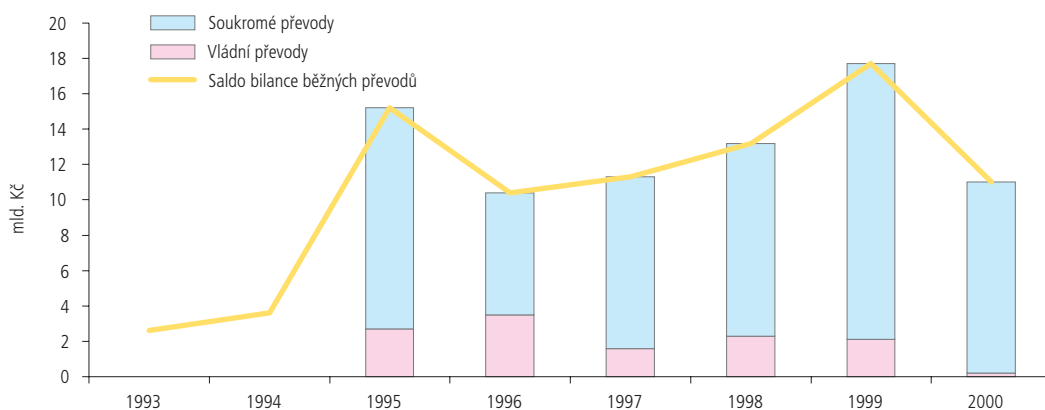
VÝVOJ SALDA BILANCE VÝNOSŮ

Běžné převody

Při poměrně stabilním saldu vládních převodů ovlivňuje bilanci běžných transferů poměr mezi přílivem soukromých prostředků především pro obyvatelstvo a na druhé straně jejich převody do zahraničí. V posledních letech se tento poměr ustálil, částky převáděné do zahraničí tvoří přibližně polovinu inkasovaných.

VÝVOJ SALDA BILANCE BĚŽNÝCH PŘEVODŮ

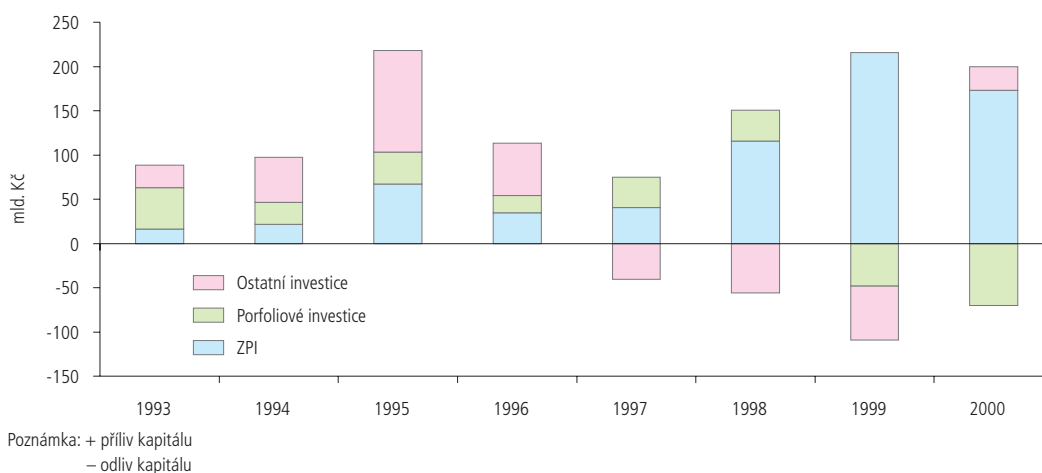
Poznámka: V letech 1993 a 1994 členění na soukromé a vládní převody není k dispozici.

Finanční účet

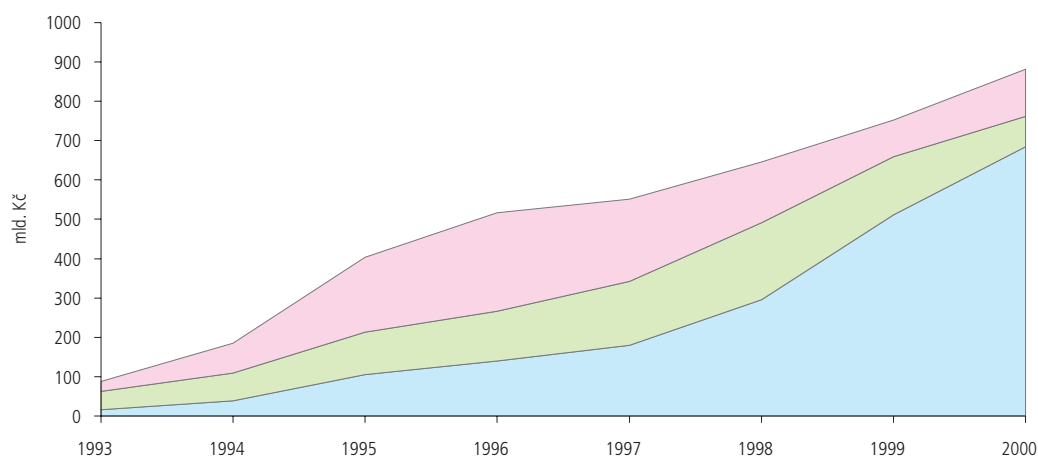
Ve vývoji struktury finančního účtu platební bilance se promítaly jednotlivé fáze transformace české ekonomiky a uplatněný mix měnové, hospodářské (politika privatizace, uplatňování investičních pobídek apod.) a rozpočtové politiky. V neposlední řadě také zvyšování důvěryhodnosti ČR v očích zahraničních investorů podpořené integračním procesem ČR do mezinárodních struktur a zvyšováním transparentnosti ekonomiky.

Po rozdělení československé federace převažoval příliv kapitálu z oficiálních zdrojů k posílení nízkých devizových rezerv ČNB. Postupné zvyšování ratingu ČR, přijetí devizového zákona obsahujícího liberalizaci běžného účtu a převážné části operací na finančním účtu platební bilance spolu s rozšiřováním mezivládních dohod o ochraně investic, vedlo k postupnému zvyšování přílivu soukromého kapitálu. Soukromý kapitál začal proudit do ČR ve formě půjček a portfoliových investic a postupně rostl objem přímých zahraničních investic podpořený zejména koncem 90. let přijetím vládních investičních pobídek. Příliv kapitálu pokryl deficit běžného účtu a umožnil i postupné zvyšování devizových rezerv ČNB. V době systému pevného kursu koruny denně ČNB vyrovnávala nabídku a poptávku po devizách na mezibankovním devizovém trhu. Po zavedení systému plovoucího kursu ČNB vstupuje na mezibankovní devizový trh v případě nutnosti korekce odchylného směrování kursu vzhledem k vývoji makroekonomických ukazatelů ekonomiky.

POHYB KAPITÁLU

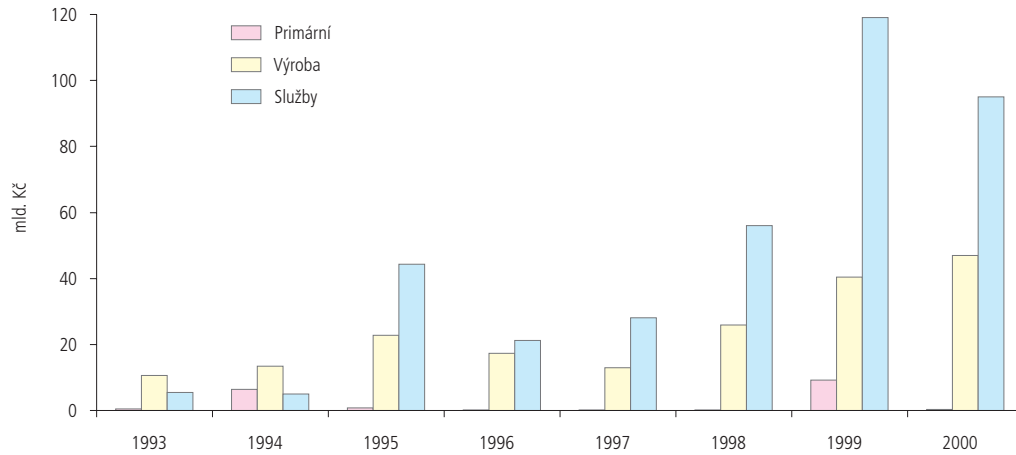
POHYB KAPITÁLU KUMULOVANĚ

Zahraniční přímé investice

Zahraniční přímé investice (ZPI) a jejich příliv do ČR byl spojen s jednotlivými fázemi privatizačního procesu, liberalizací devizových zákonů a poskytováním investičních pobídek na individuální bázi. Uzákoněním komplexního systému podpory investic koncem 90. let byl systém obecně deklarován a je patrný nárůst investic do průmyslu a počet rozjednaných investičních akcí.

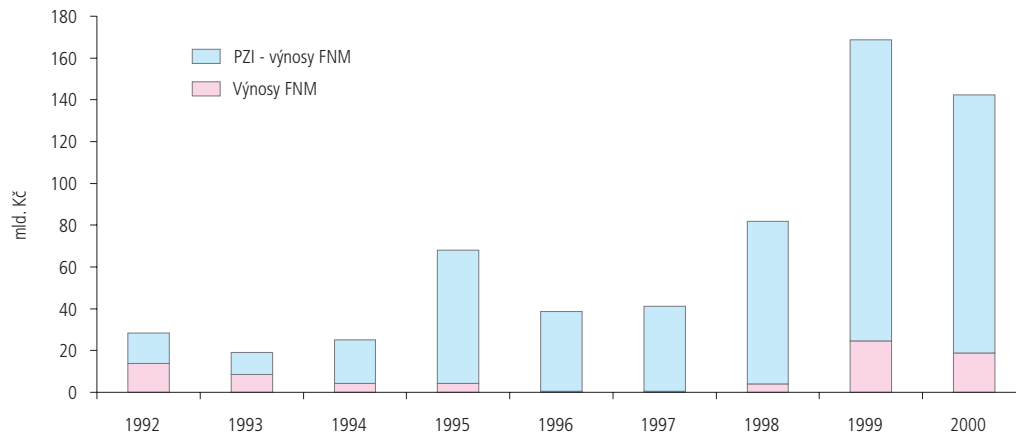
V první fázi privatizace nebyly rozdíly v alokaci mezi sektory výrazné a výrobní sektor jen mírně převyšoval ostatní. Počínaje rokem 1995 (vstup zahraničního investora do telekomunikací) začal dominovat sektor služeb, kde se nepředpokládá exportní orientace. Investice v oblasti služeb v letech 1998 – 2000 byly soustředěny zejména do obchodu, peněžnictví a pojišťovnictví a aktivit v oblasti nemovitostí. Přesto však PZI do výrobního sektoru rostly a jejich objem v posledních dvou letech (ročně cca 40 mld. Kč) je vyšší než roční přírůstky celkových PZI až do roku 1997 (s výjimkou roku 1995). Tato oblast je rozhodující pro exportní výkonnost české ekonomiky.

STRUKTURA PZI

Výnos z přílivu přímých investic je distribuován mezi stát (především FNM, v menší míře obce), banky, investiční fondy a podnikovou sféru podle toho, z kterých rukou přebírá zahraniční subjekt existující podnik (akvizice) nebo zda investuje na zelené louce. Největší objemy zdrojů vstupují přímo do podnikatelské sféry.

PŘÍMÉ ZAHRA NIČNÍ INVESTICE DO ČR (ZÁKLADNÍ JMĚNÍ) A Z NICH VÝNOSY FNM

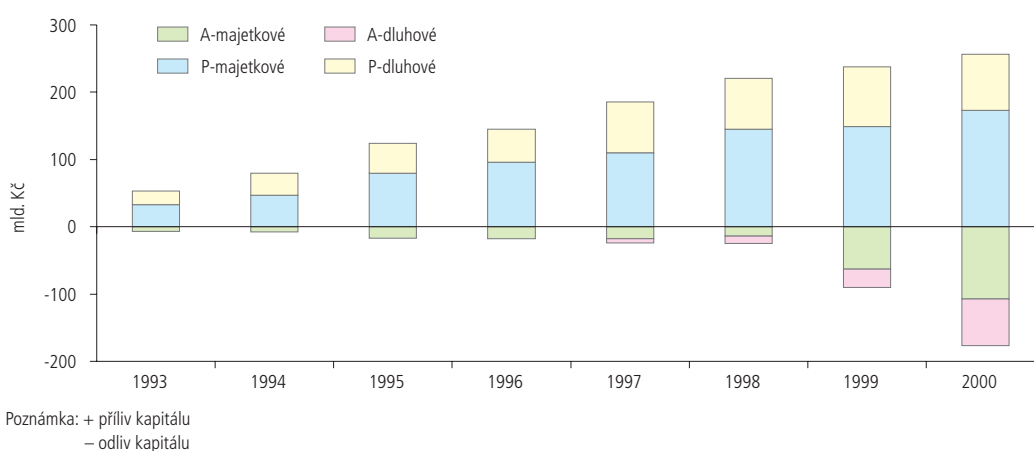

V krátkodobém horizontu přímé investice v počátečním období generují deficit obchodní bilance, který je kryt finančními toky ze zahraničí. Po dokončení investice a zahájení výroby, či provozu např. spojových služeb, zátěž na deficit obchodní bilance zpravidla klesá. Podle šetření ČNB na podnikové úrovni v roce 1999 podniky se zahraniční účastí v oblasti výroby vytvářely přebytek bilance zboží a služeb ve výši 92,3 mld Kč a podniky v oblasti služeb deficit 98,5 mld Kč. V dlouhodobém horizontu jsou nesporné pozitivní přínosy z privatizace do rukou zahraničních investorů v podobě kultivace podnikatelského prostředí, restrukturalizace výrobní činnosti podniků, rozvoje služeb a změny ve struktuře zaměstnanosti. Podniky se zahraniční účastí zaměstnávají téměř půl milionu lidí.

Portfoliové investice

Zájem zahraničních investorů o portfoliové investice trvale roste, stejně jako zájem tuzemských subjektů o investování do zahraničních cenných papírů. Jen intenzita tohoto vývoje se mění v čase. Domácí instituce využívají liberalizace kapitálových toků a diverzifikují své portfolio tak, že do něj zařazují zahraniční cenné papíry. Rovněž zahraniční investoři využívají obdobně tuzemské cenné papíry. Tento dlouhodobý faktor je dominantním charakteristickým rysem vývoje, protože celková držba papírů trvale roste.

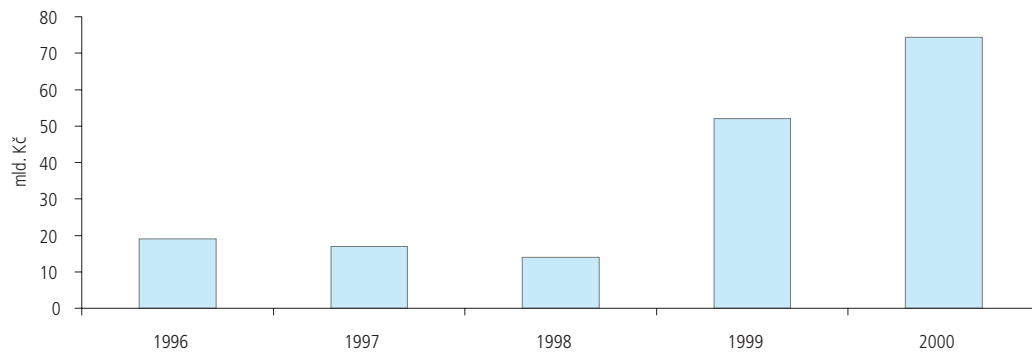
PORTFOLIOVÉ INVESTICE KUMULATIVNĚ

Intenzita investování je spojena s liberalizačním procesem. Plynulý nárůst je patrný u zahraničních investic v tuzemsku, i když se měnil charakter přílivu. Na počátku vzniku ČR byly dominantní oficiální půjčky čerpané formou emise dluhopisů ČNB v zahraničí, emise obligací byly významné i pro veřejný sektor (emise obligací hlavního města Prahy, Ostrava, dostavba kongresového centra) a v menší míře pro podniky (emise AERO Vodochody). Po zahájení obchodování s akciemi z první a druhé vlny kupónové privatizace začali zahraniční investoři nakupovat vybrané obchodní tituly. Obchodování s akciemi je koncentrováno na omezený okruh akcií především podniků, které jsou v určité fázi procesu privatizace a zahraniční subjekty dokupují akcie s cílem posílit svoji majetkovou pozici. Sentiment trhu je v podstatě ovlivněn poptávkou zahraničních investorů po určitých titulech.

Příliv portfoliových investic převažoval nad odlivem až do poloviny roku 1999. Na straně aktiv bylo zapojování do mezinárodních toků kapitálu výrazně pomalejší a realizovalo se donedávna téměř výhradně prostřednictvím bank. Obchodování se zahraničními cennými papíry bylo součástí bankovní licence v devizové oblasti a bylo upraveno pravidly obezřetného podnikání v příslušných předpisech bankovního dohledu. Naproti tomu u nebankovních subjektů je patrná vazba na jednotlivé etapy liberalizace, neboť aktiva před rokem 1998 u českých nebankovních subjektů byla spojena především s držbou slovenských akcií z 1. vlny kuponové privatizace.

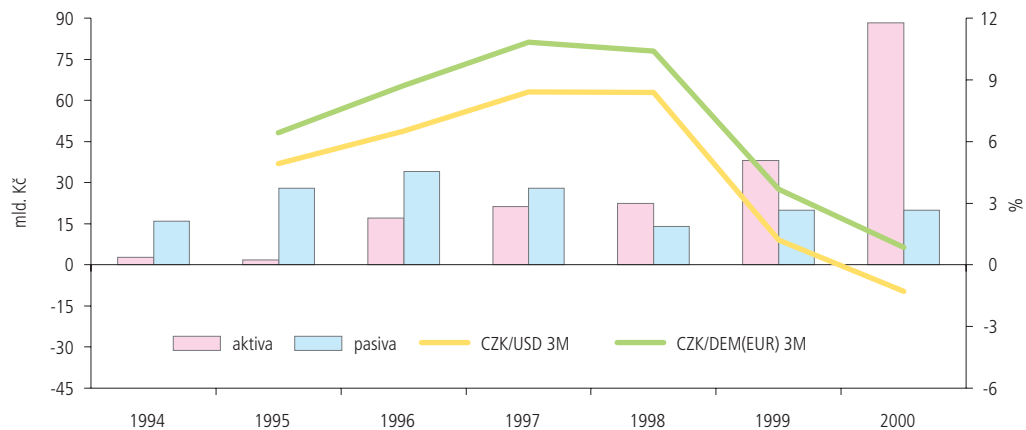
LIBERALIZACE NÁKUPU CENNÝCH PAPÍRŮ V ZAHRANIČÍ A JEJICH DRŽBA NEBANKOVNÍMI SUBJEKTY

Poznámka: 1) 8.6.1998 bylo umožněno investičním společnostem a investičním fondům investovat do ZCP emitovaných v zemích OECD
2) 1.1.1999 došlo k liberalizaci nákupu pro všechny

Vedle těchto dlouhodobých systémových faktorů působí i krátkodobé faktory spočívající především v aktuální výnosnosti jednotlivých cenných papírů doma a v zahraničí.

DRŽBA DLUHOVÝCH CENNÝCH PAPÍRŮ A ÚROKOVÝ DIFERENCIÁL

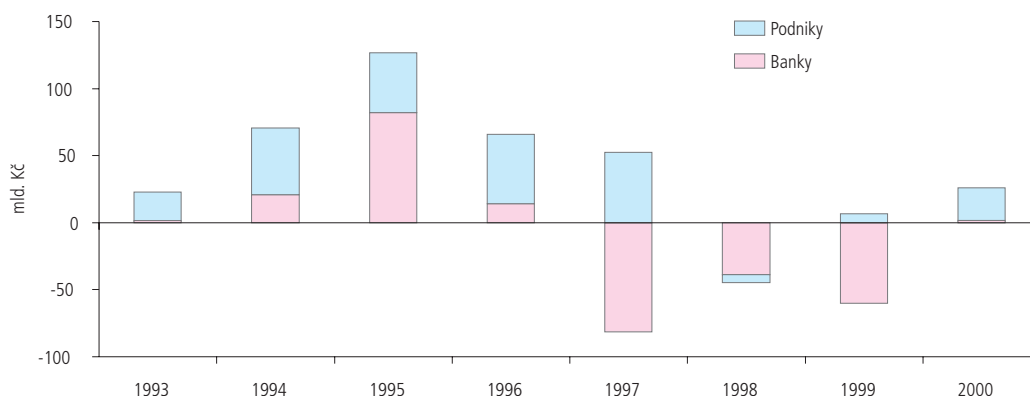
V posledních dvou letech došlo poprvé k čistému odlivu. Vedle dlouhodobých problémů na domácím kapitálovém trhu byl v roce 1999 liberalizován nákup zahraničních cenných papírů i pro nebankovní subjekty a snížení domácích úrokových sazeb v kombinaci s nárůstem sazeb zahraničních se výrazně snížil úrokový diferenciál. V liberálním prostředí se zvyšuje citlivost reakce na vývoj úrokových sazeb a burzovních indexů doma a v zahraničí.

Ostatní investice

Vliv na saldo ostatních investic měla liberalizace kapitálových toků a vývoj domácích a zahraničních úrokových sazeb. Podniková sféra (bez úvěrů čerpaných v rámci ZPI prostřednictvím svých mateřských společností, které nejsou v poloze ostatní inves-

tice od r.1998 vykazovány) je s výjimkou roku 1998 trvalým příjemcem kapitálu, zatímco vývoj u bank je možné rozdělit na období přílivu (do roku 1996) a období odlivu (v letech 1997 – 2000).

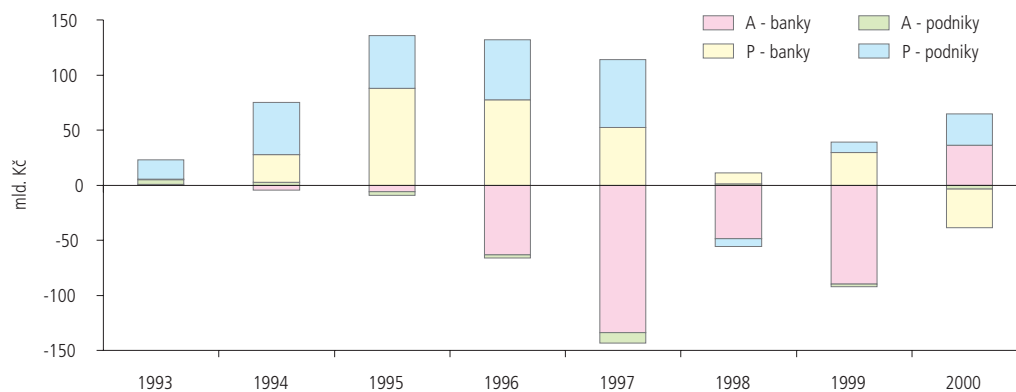
OSTATNÍ INVESTICE

Poznámka: + příliv kapitálu
– odliv kapitálu

Pozice bank ve vztahu k zahraničí byla charakteristická přílivem kapitálu a nabídkou levných devizově tuzemských úvěrů do ekonomiky v době, kdy vyspělé tržní ekonomiky měly výrazně nižší úrokové sazby než ČR. Čerpání zahraničních úvěrů bankovním sektorem kulminovalo v roce 1995 vlivem zvýšené poptávky po úvěrových zdrojích v ekonomice. Obchodní banky používaly část těchto úvěrů na krytí narůstajícího schodku obchodní bilance a paralelně i k úvěrování aktivit na tuzemském trhu. Při epizodě odlivu kapitálu v květnu 1997 bylo patrné, že k reverznímu pohybu kapitálu došlo především v bankovních pozicích (intervence ČNB kryly konverze korun do deviz domácích subjektů více než z poloviny). Prostřednictvím bankovního sektoru odplynuly prostředky ve formě zvyšování korunových i devizových úložek v zahraničí. Omezená poptávka po tuzemských úvěrových zdrojích, dostatek vlastní likvidity bank, zatížení bankovního sektoru značným objemem klasifikovaných úvěrů a z toho vyplývající obezřetnost při poskytování nových úvěrů patří mezi hlavní důvody poklesu čerpání zahraničních zdrojů obchodními bankami. Předprivatizační fáze části bankovního sektoru vede k útlumu úvěrových aktivit včetně omezení čerpání zahraničních půjček při současném náběhu splátek již čerpaných úvěrů. Bankovní sektor zvyšoval svoji angažovanost v zahraničí zejména v letech 1996 – 1999, přičemž růst zadluženosti byl menší. Vytvářela se tak aktivní pozice našich bank. V roce 2000 se celková angažovanost bank snížila na straně aktiv i pasív. Na straně aktiv banky významně redukovaly krátkodobá aktiva (především ve formě depozit a korunových úvěrů nerezidentům) a zvýšily svoje investice do zahraničních dluhopisů a akcií (vykázáno v položce portfoliových investic). Snížení objemu devizových úvěrů poskytnutých do tuzemska vytvořilo prostor pro splácení dříve přijatých střednědobých úvěrů.

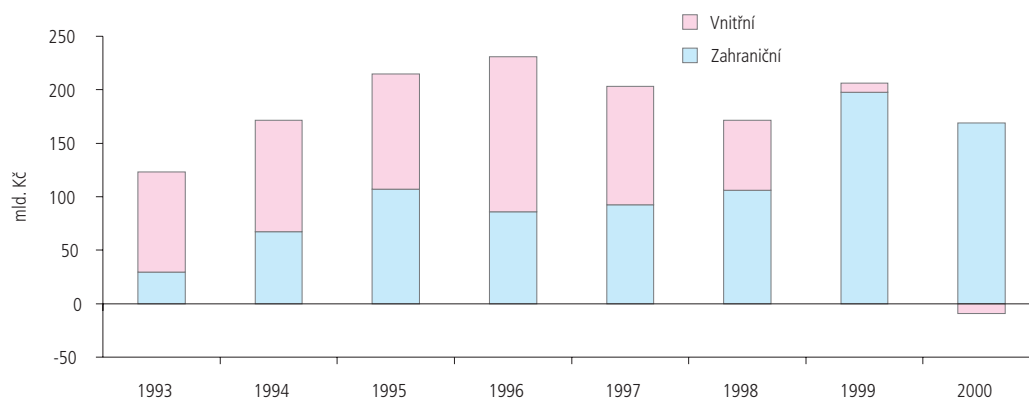
OSTATNÍ INVESTICE

Poznámka: + příliv kapitálu
- odliv kapitálu

Podnikový sektor byl po celou dobu v pozici nejvýznamnějšího příjemce zahraničního kapitálu. Extenzivní využívání zahraničních půjček je zřejmé zejména v počátečních letech transformace vzhledem k nedostatku dlouhodobých zdrojů na tuzemském trhu a možnosti přístupu dobře hospodařících proexportně zaměřených podniků na zahraniční trhy. V současnosti je využívání těchto úvěrů spojeno se zvyšujícím se počtem přímých investic v ČR a růstem vzájemné finanční provázanosti mezi přidruženými podniky. V některých případech se dříve čerpané půjčky staly základem pro vstup zahraničního partnera (kapitalizace úvěrů) do české společnosti. Domácím bankám se tak zužoval prostor při financování podnikové sféry, zejména v dynamicky se rozvíjícím sektoru podniků se zahraniční účastí. Na druhé straně se české banky pravděpodobně prostřednictvím nárůstu aktiv v zahraničí (včetně korunových úložek v bankách) do roku 1999 nepřímo podílely na úvěrování přílivu ZPI do ČR. Orientačně lze rozdělit zdroje pro podnikovou sféru na tuzemskou úvěrovou emisi a zdroje čerpané podniky ze zahraničí. V průběhu času je patrné zvyšování cizích zdrojů a jejich dominantní postavení koncem 90. let.

FINANCOVÁNÍ PODNIKŮ

Poznámka: zahraniční zdroje = podnikové půjčky + ZPI očištěné o výnosy FNM a o výnosy Konsolidační banky
vnitřní zdroje = tuzemská úvěrová emise

S výjimkou roku 1994, kdy vládní sektor přijímal zahraniční úvěry na podporu platební bilance, byly čerpané půjčky (i z předtransformačního období) průběžně spláceny. V porovnání s ostatními sektory je angažovanost vládního sektoru vůči zahraničí méně významná.

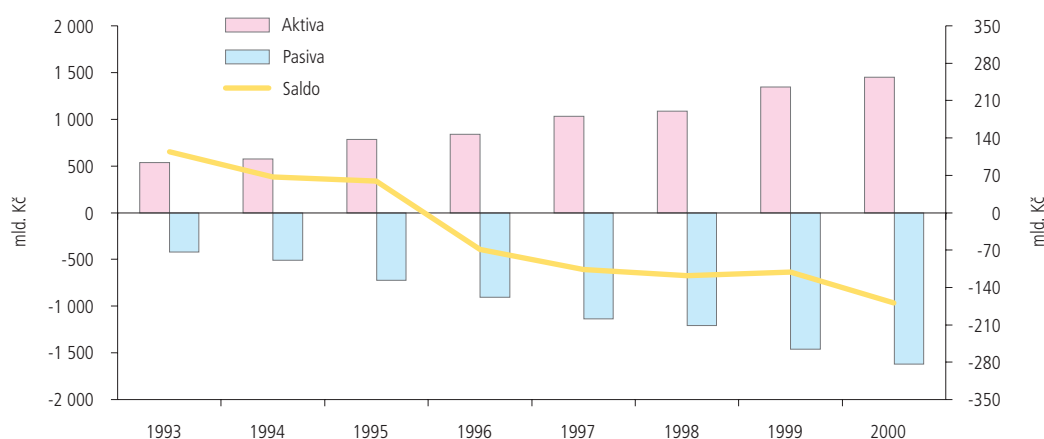
Mezinárodní investiční pozice a zadluženost

Ukazatelé investiční pozice, hrubé zadluženosti a platební bilance spolu úzce souvisí (v odborné literatuře se souhrnně uvádí „statistika platební bilance“). Zatímco platební bilance vykazuje transakce v oblasti pohybu reálných zdrojů (běžný účet) a jejich financování použitím finančních aktiv a pasiv (finanční účet a změna devizových rezerv) v daném období ve vztahu k nerezidentům (tj. jedná se o tokové veličiny), ukazatelé investiční pozice a zahraniční dluh vyčíslují aktuální stavy příslušných finančních aktiv a pasiv ke stanovenému dni (stavové veličiny vycházející z účetnictví vykazujících subjektů). Ukazatel zahraniční dluh je podmnožinou obsaženou v pasivech investiční pozice (vykazují se pouze pasiva dluhového charakteru, nikoli majetkového).

Vzájemná provázanost stavových a tokových výkazů je modifikována vznikem kurzových, cenových a jiných rozdílů vyplývajících z používání rozdílných kurzů pro přepočítání transakcí a stavů z cizí měny na CZK a opačně, z rozdílného oceňování a dalších odchylek. Tyto rozdíly se promítají do skutečné výše vykazovaných stavů investiční pozice a zahraničního dluhu a způsobují odchylky proti stavům kalkulovaným z obrátů transakcí platební bilance. V případě dosavadního vývoje investiční pozice ČR mají kumulované kurzové, cenové a další vlivy pozitivní dopad.

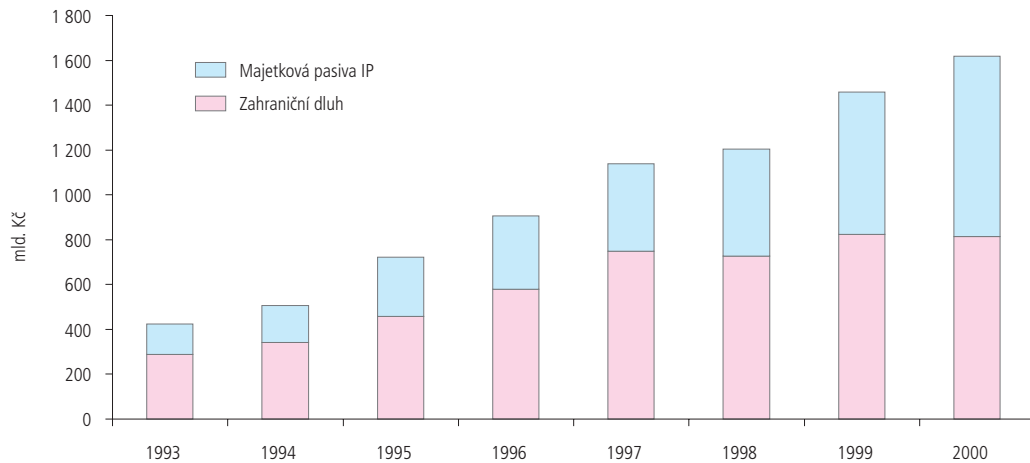
51

VÝVOJ MEZINÁRODNÍ INVESTIČNÍ POZICE

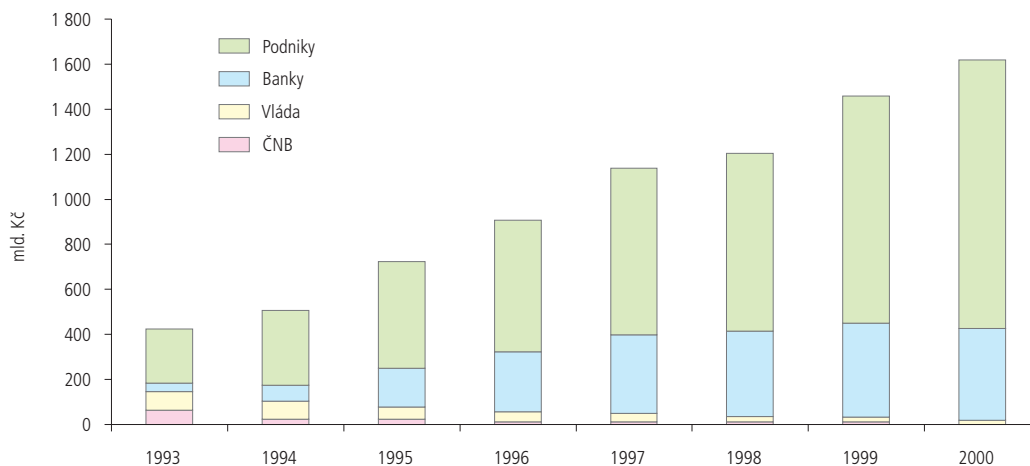
Růst míry otevřenosti ekonomiky ČR na běžném i finančním účtu platební bilance v průběhu transformačního období znamenal kontinuální růst stavů investiční pozice. Rychlejší růst pasiv než aktiv byl především důsledkem s výjimkou roku 1993 trvalého schodkového běžného účtu.

VÝVOJ A STRUKTURA PASIV INVESTIČNÍ POZICE

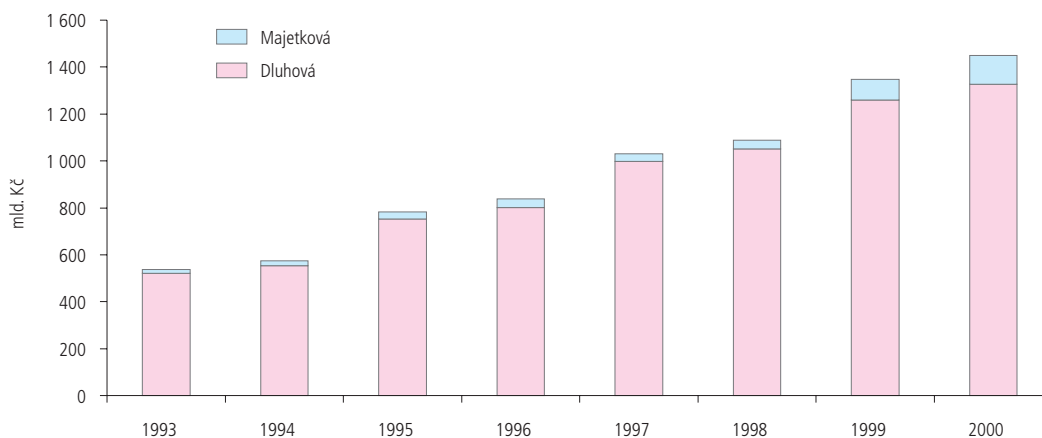
Určujícím faktorem vývoje pasiv investiční pozice byl v počátečním období transformace růst zahraničního dluhu (finančních závazků se stanovenou lhůtou splatnosti jednak vlády a ČNB a později bank a podnikové sféry). Růst externí zadluženosti vyvolaný prohlubující se vnější nerovnováhou kulminoval v roce 1997, v následujících letech je patrné zpomalení růstu zahraničního zadlužení. I přesto se výše zahraničního zadlužení ČR pohybuje na hranici převyšující 40 % HDP. Po roce 1997 se urychlil příliv zahraničních investic majetkového charakteru především ve formě zahraničních přímých investic, což se projevilo v nárůstu jejich podílu na celkových pasivech investiční pozice (z 32 % v roce 1993 na 49,7 % v roce 2000).

SEKTOROVÉ ČLENĚNÍ PASIV INVESTIČNÍ POZICE

V uvedeném období se prosazuje dominantní úloha podnikového sektoru jako příjemce zahraničních zdrojů (ve formě úvěrů, přímých a portfoliových investic). Význam zahraničních půjček pro bankovní sektor se v posledních letech snižoval v souvislosti s prováděním omezitější úvěrové politiky. Nevýznamná je participace vlády a ČNB na přílivu zahraničních zdrojů.

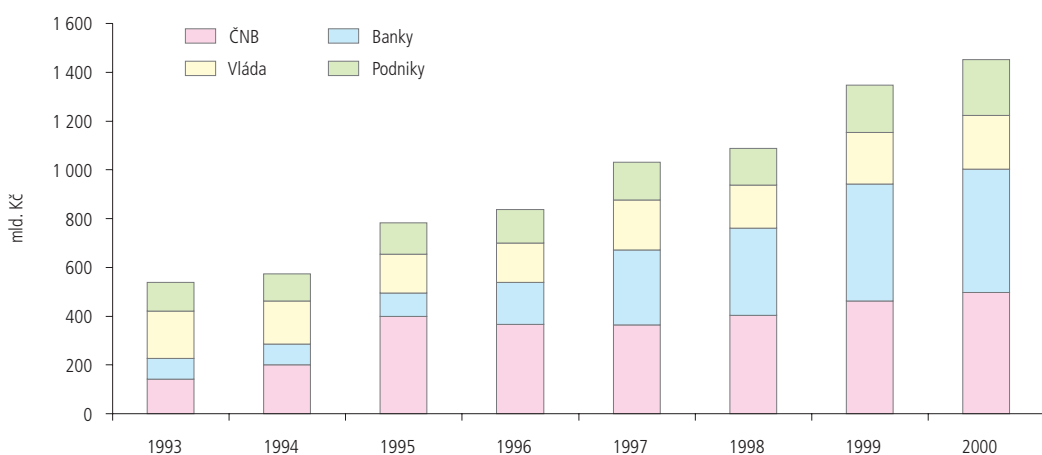
VÝVOJ A STRUKTURA AKTIV INVESTIČNÍ POZICE

53

V oblasti aktiv investiční pozice je patrné dominantní zastoupení držby dluhových instrumentů (v průběhu sledovaného období pouze mírný pokles o 7 p.b. na 91 %). Příčinu této skutečnosti lze spatřovat v institucionální struktuře aktiv investiční pozice, kde převážná část aktiv je držena bankovním sektorem ve formě rychle mobilizovatelných položek (devizových rezerv ČNB a krátkodobých úložek obchodních bank). Teprve v souvislosti s liberalizací v roce 1999 se zvyšují investice českých subjektů do zahraničních majetkových cenných papírů.

SEKTOROVÉ ČLENĚNÍ AKTIV INVESTIČNÍ POZICE

Na straně aktiv hlavní podíl zauímají devizové rezervy ČNB a aktiva obchodních bank (u nich převažují aktiva se splatnostmi do jednoho roku). Podíl těchto aktiv se průběžně zvyšoval v důsledku vyšší investiční aktivity obchodních bank ve vztahu k nerezidentům (úroveň devizových rezerv zůstává již několik let stabilní). Aktiva vládního sektoru v nominální výši se rovněž udržují na stabilní úrovni. Vzhledem k charakteru těchto aktiv (dlouhodobé vládní úvěry poskytované zemím bývalého SSSR a vybraným rozvojovým zemím v období centrálně řízené ekonomiky s ohroženou splatností) je jejich reálná hodnota výrazně nižší.

Shrnutí

Vývoj platební bilance České republiky lze vysvětlit faktory působícími ve standardních ekonomikách a zároveň jsou patrné i vlivy jednotlivých fází transformace.

Rozsah převisu domácí poptávky nad nabídkou se odrážel ve výši deficitu běžného účtu. Nejvyššího deficitu bylo dosaženo v letech 1996 a 1997. Opačným směrem působilo oživení ekonomické aktivity v zahraničí, což se projevilo v akceleraci vývozu v posledních třech letech. Zahraniční obchod byl také významně ovlivněn cenovými faktory, z nichž nejsilnějším byl vývoj cen ropy na světovém trhu. Zatímco nízké ceny ropy v období největší nerovnováhy ji nezhoršovaly, v posledním období, zejména v roce 2000, byly naopak hlavním faktorem nárůstu deficitu.

54

V oblasti kapitálových toků je možné vysledovat v chování finančních investorů vazbu na úrokové výnosy, resp. jejich diferenciály, stejně tak, jako na výnosy na trzích majetkových cenných papírů. Pozitivní úrokový diferenciál lákal zahraniční investory k investování do korunových instrumentů, zejména v období minimálního kursového rizika nebo když byl úrokový diferenciál významný. Naopak v období minimálního nebo k některým významným měnám negativního úrokového diferenciálu byl patrný odliv kapitálu. Stejně tak působil růst cen akcí na zahraničních burzách v návaznosti na konjunkturu zejména americké ekonomiky ve druhé polovině 90. let.

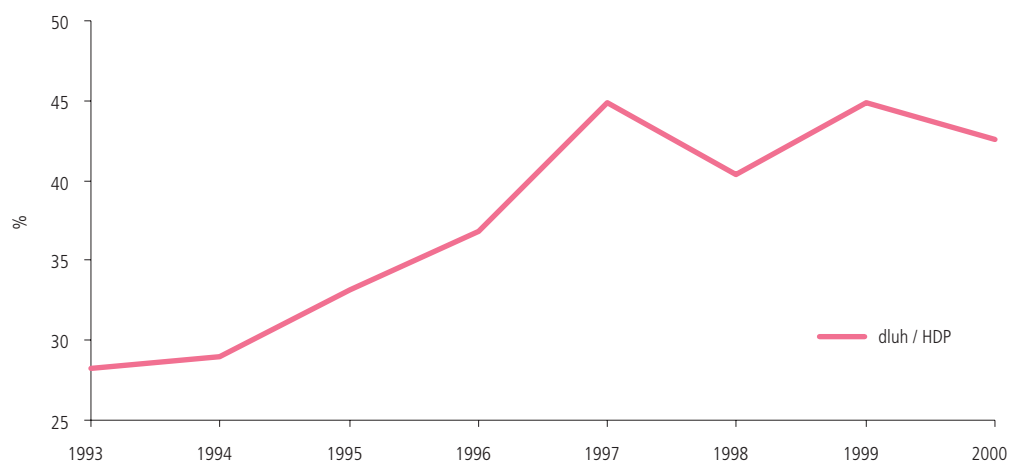
Do vývoje platební bilance zasáhly také faktory spojené s transformací české ekonomiky. Až do roku 1997 se deficit obchodní bilance dominantně vytvářel ve skupině strojů a zařízení, což bylo dáno potřebou investovat nejen do výrobních zařízení, ale i v oblastech infrastruktury a ekologie. Počínaje rokem 1998 se deficit v této skupině dramaticky snížil, až k vyrovnanému saldu. Ke změně došlo především na straně vývozu, což lze dát do souvislosti i s nárůstem kapacit výrobních podniků především se zahraničním investorem, které jsou většinou proexportně orientovány. V současné době se poptávka po dovozech investičního charakteru opět zvyšuje. Tento vývoj je přirozeným důsledkem masivního přílivu přímých zahraničních investic, který byl zaznamenán v letech 1999 a 2000.

Transformace ekonomiky, zejména liberalizace kapitálových toků, se projevila na finančním účtu. Vzhledem k asymetrii ve prospěch přílivu kapitálu, lze pozorovat jednotlivé etapy pohybu kapitálu na straně odlivu. Trvalý nárůst podílu zahraničních majitelů v tuzemských podnicích a transformační problémy u tuzemských bank s kvalitou úvěrového portfolia a následně jejich zdrženlivost při úvěrové emisi se projevují v poptávce podniků po zahraničních zdrojích. V určité etapě byl patrný také význam úrokového diferenciálu při denominaci úvěrů, což lze dát rovněž do souvislosti s vývojem inflace v transformační ekonomice.

POMĚROVÉ UKAZATELE ZAHRANIČNÍHO DLUHU

1) poměr zahraničního dluhu k HDP

ZAHRANIČNÍ DLUH / HDP

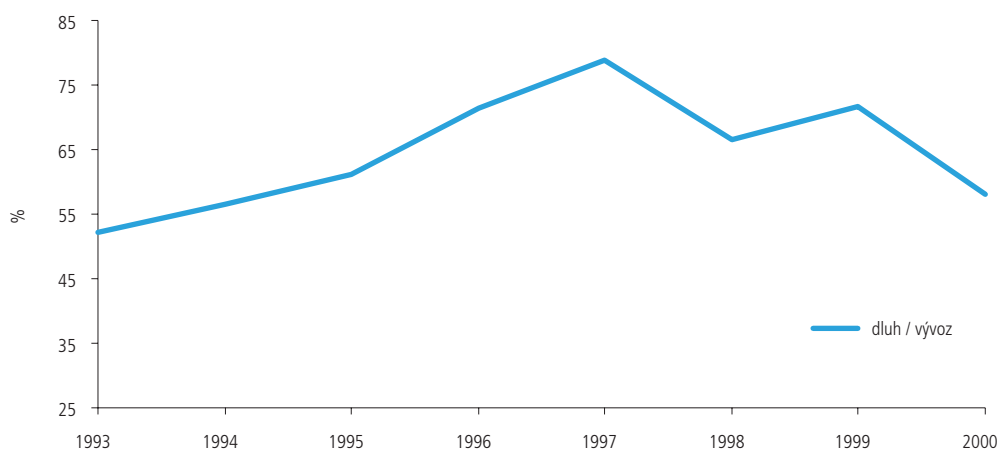

Poměr zahraničního dluhu k HDP dokládá značnou závislost české ekonomiky na zahraničních zdrojích. Jako pozitivní skutečnost je možno hodnotit stabilizaci úrovně zadlužení byt' na relativně vysoké úrovni přesahující 40 % HDP.

2) poměr zahraničního dluhu k vývozu

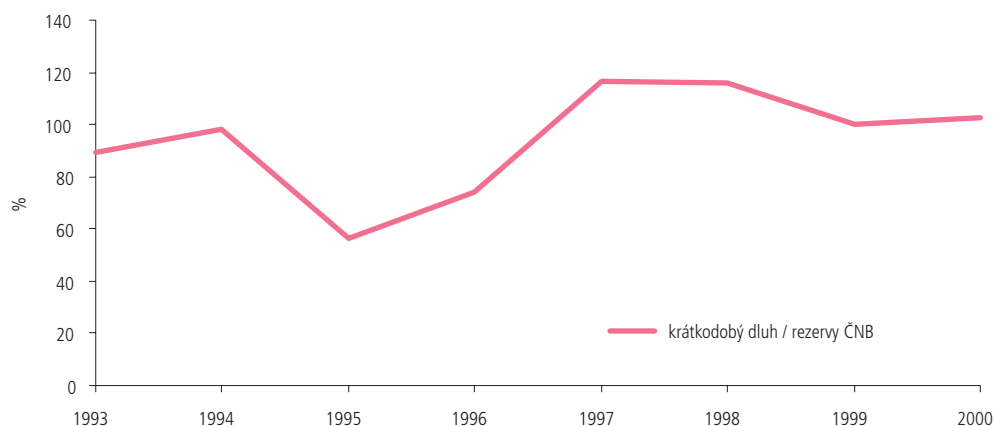
Pokračuje trend zlepšování možnosti ekonomiky splácet zahraniční dluh vývozem (v roce 2000 je pokrytí dluhu zajištěno méně než 60 % ročního exportu). Z hlediska trendu a výše je vývoj indikátoru příznivý.

ZAHRANIČNÍ DLUH / VÝVOZ

3) poměr krátkodobého dluhu k devizovým rezervám ČNB

KRÁTKODOBÝ DLUH / REZERVY ČNB

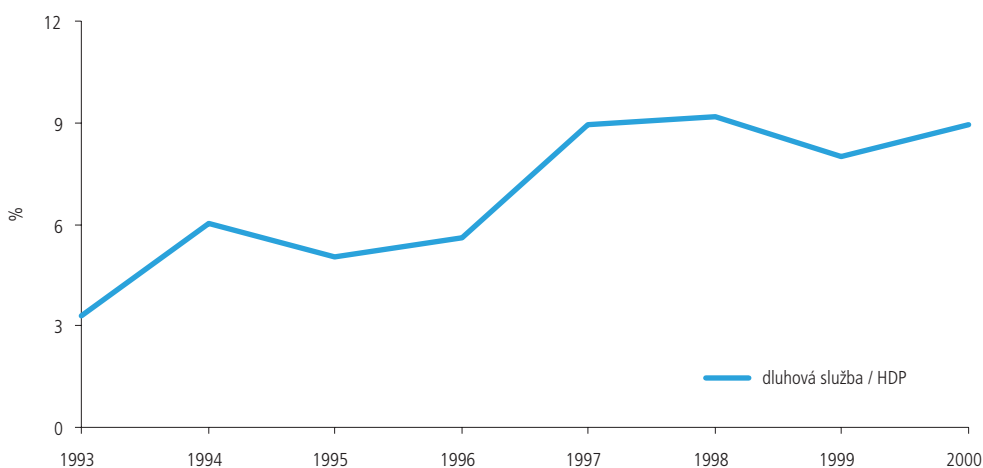

Poznámka: krátkodobý dluh včetně dluhové služby ze středně- a dlouhodobého dluhu za příslušný rok

Krátkodobý dluh (krátkodobé závazky vč. splatné dluhové služby ze středně a dlouhodobého dluhu v příslušném roce) mírně převyšuje úroveň devizových rezerv. I přes vyšší hodnotu indikátoru zůstává vývoj v posledních letech stabilizovaný.

4) poměr dluhové služby k HDP

DLUHOVÁ SLUŽBA / HDP

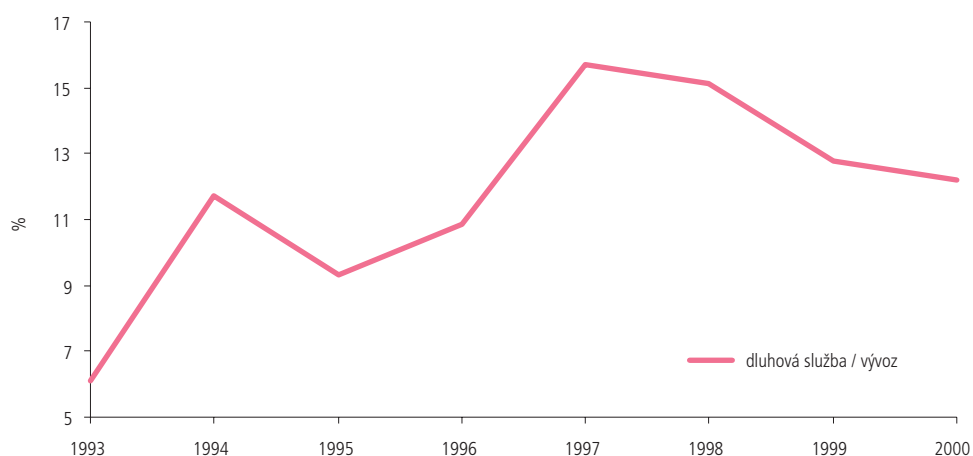

Dluhová služba ze střednědobých a dlouhodobých závazků činila v roce 2000 8,9 % HDP. Její výši ovlivnilo intenzivní splácení dříve čerpaných dlouhodobých závazků obchodních bank a jednorázové splácení v minulosti emitovaných bondů ČNB. Vyšší splátky dluhové služby vedly k nominálnímu poklesu dlouhodobé složky zahraničního zadlužení a jeho celkové stabilizaci.

5) poměr dluhové služby k exportu

Splácení dluhové služby ze střednědobých a dlouhodobých závazků činilo v roce 2000 12,2 % ročního exportu zboží a služeb. Vzhledem k mezinárodním standardům a příznivému trendu je tato úroveň přijatelná.

DLUHOVÁ SLUŽBA / VÝVOZ

Závěr:

U převážné části poměrových dluhových indikátorů je vývoj stabilizovaný. Vyšší dluhová služba se příznivě promítla do vývoje dlouhodobého zahraničního dluhu a současně její výši ovlivnila jednorázová skutečnost (splátka dříve emitovaných bondů ČNB). U podnikové sféry je v posledních letech patrné zvyšování čerpání úvěrových zdrojů ze zahraničí (především u podniků se zahraniční účastí), což vede k růstu stavu krátkodobého dluhu. Nezbytnost jeho obnovy resp. nutnost jeho uhrazení v případě měnových turbulencí by kladla zvýšené nároky na devizové rezervy.

PLATEBNÍ BILANCE za leden až prosinec 2000

(předběžné údaje - 20.3.2001)

	v mil. Kč	v mil. EUR	v mil. USD
A. BĚŽNÝ ÚČET	-91 428,1	-2 567,5	-2 369,2
Obchodní bilance	-126 783,0	-3 560,3	-3 285,4
vývoz	1 120 427,0	31 463,8	29 034,1
dovoz	1 247 210,0	35 024,1	32 319,5
Bilance služeb	53 861,9	1 512,5	1 395,7
příjmy	279 574,2	7 851,0	7 244,7
doprava	53 732,7	1 508,9	1 392,4
cestovní ruch	110 700,0	3 108,7	2 868,6
ostatní služby	115 141,5	3 233,4	2 983,7
výdaje	225 712,3	6 338,5	5 849,0
doprava	27 787,1	780,3	720,1
cestovní ruch	48 500,0	1 362,0	1 256,8
ostatní služby	149 425,2	4 196,2	3 872,1
Bilance výnosů	-29 495,1	-828,3	-764,3
výnosy	70 639,4	1 983,7	1 830,5
náklady	100 134,5	2 812,0	2 594,8
Běžné převody	10 988,1	308,6	284,8
příjmy	27 604,6	775,2	715,4
výdaje	16 616,5	466,6	430,6
B. KAPITÁLOVÝ ÚČET	-195,3	-5,5	-5,1
příjmy	224,9	6,3	5,8
výdaje	420,2	11,8	10,9
Celkem A a B	-91 623,4	-2 573,0	-2 374,3
C. FINANČNÍ ÚČET	129 632,2	3 640,3	3 359,2
Přímé investice	172 768,1	4 851,6	4 477,0
v zahraničí	-4 557,6	-128,0	-118,1
základní jmění a reinvestovaný zisk	-4 005,0	-112,5	-103,8
ostatní kapitál	-552,6	-15,5	-14,3
zahraniční v tuzemsku	177 325,7	4 979,6	4 595,1
základní jmění a reinvestovaný zisk	162 378,8	4 559,9	4 207,8
ostatní kapitál	14 946,9	419,7	387,3
Portfoliové investice	-68 172,9	-1 914,4	-1 766,6
aktiva	-86 631,8	-2 432,8	-2 244,9
majetkové cenné papíry a účasti	-44 181,0	-1 240,7	-1 144,9
dluhové cenné papíry	-42 450,8	-1 192,1	-1 100,0
pasíva	18 458,9	518,4	478,3
majetkové cenné papíry a účasti	23 810,9	668,7	617,0
dluhové cenné papíry	-5 352,0	-150,3	-138,7
Finanční deriváty	-1 817,9	-51,1	-47,1
aktiva	-4 916,7	-138,1	-127,4
pasíva	3 098,8	87,0	80,3
Ostatní investice	26 854,9	754,2	695,9
aktiva	35 832,1	1 006,3	928,5
dlouhodobá	21 322,2	598,8	552,5
ČNB			
obchodní banky	14 362,2	403,3	372,2
vláda	2 937,0	82,5	76,1
ostatní sektory	4 023,0	113,0	104,2
krátkodobá	14 509,9	407,5	376,0
obchodní banky	22 001,9	617,9	570,1
vláda			
ostatní sektory	-7 492,0	-210,4	-194,1
pasíva	-8 977,2	-252,1	-232,6
dlouhodobá	-26 212,5	-736,1	-679,2
ČNB	-22,8	-0,6	-0,6
obchodní banky	-31 523,7	-885,3	-816,9
vláda	-1 837,6	-51,6	-47,6
ostatní sektory	7 171,6	201,4	185,9
krátkodobá	17 235,3	484,0	446,6
ČNB	-17,0	-0,5	-0,4
obchodní banky	-3 812,5	-107,1	-98,8
vláda			
ostatní sektory	21 064,8	591,6	545,8
Celkem A, B a C	38 008,8	1 067,3	984,9
D. SALDO CHYB A OPOMENUTÍ, KURZOVÉ ROZDÍLY	-6 416,0	-180,1	-166,2
Celkem A, B, C a D	31 592,8	887,2	818,7
E. ZMĚNA DEVIZOVÝCH REZERV (-nárůst)	-31 592,8	-887,2	-818,7

Kč/EUR 35,610

Kč/USD 38,590

Poznámka: Definitivní údaje budou publikovány ve vazbě na zveřejnění definitivních údajů ČSÚ o obchodní bilanci.
Údaje obchodní bilance v upravené metodice celní statistiky platné od 1.7.2000.

PLATEBNÍ BILANCE za leden až prosinec 2000

(předběžné údaje - 20.3.2001)

	v mil. Kč	v mil. EUR	v mil. USD
A. BĚŽNÝ ÚČET	-91 428,1	-2 567,5	-2 369,2
Obchodní bilance	-126 783,0	-3 560,3	-3 285,4
Vývoz	1 120 427,0	31 463,8	29 034,1
Dovoz	1 247 210,0	35 024,1	32 319,5
Bilance služeb	53 861,9	1 512,5	1 395,7
Příjmy	279 574,2	7 851,0	7 244,7
Doprava	53 732,7	1 508,9	1 392,4
Potrubní tranzit	9 449,2	265,3	244,9
Ostatní	44 283,5	1 243,6	1 147,5
Cestovní ruch	110 700,0	3 108,7	2 868,6
Ostatní služby obchodní a neobchodní povahy	115 141,5	3 233,4	2 983,7
Poštovní služby	740,6	20,8	19,2
Telekomunikační a radiokomunikační služby	7 547,4	212,0	195,6
Stavební a montážní práce	6 614,0	185,7	171,4
Ziskové operace se zbožím	1 279,8	35,9	33,2
Opravy	852,9	24,0	22,1
Neživotní pojištění	4 381,6	123,0	113,5
Životní a penzijní pojištění	124,3	3,5	3,2
Finanční služby	14 660,8	411,7	379,9
Reklamní služby	2 939,9	82,6	76,2
Právní, účetnické a poradenské služby	8 048,2	226,0	208,6
Nájemné	2 945,2	82,7	76,3
Pronájem nehmotných statků	1 639,6	46,0	42,5
Pronájem strojů a zařízení	462,6	13,0	12,0
Výzkum a vývoj	808,3	22,7	20,9
Autorské honoráře, licenční poplatky apod.	1 725,9	48,5	44,7
Služby výpočetní techniky a informací	3 684,2	103,5	95,5
Zprostředkovatelské služby	5 359,5	150,5	138,9
Technické služby	3 322,2	93,3	86,1
Jiné služby obchodní povahy	38 079,2	1 069,3	986,8
Služby v oblasti těžebního a zpracovatelského průmyslu	367,4	10,3	9,5
Zastoupení českých firem v zahraničí	215,5	6,1	5,6
Zastoupení zahraničních firem v tuzemsku	307,7	8,6	8,0
Audiovizuální služby	971,2	27,3	25,2
Služby v oblasti kultury, zábavy, sportu apod.	4 083,2	114,7	105,8
Služby v oblasti zdravotnictví	592,4	16,6	15,3
Vládní příjmy	406,2	11,4	10,5
Diplomatické zastoupení ČR v zahraničí	89,8	2,5	2,3
Zahraníční diplomatické zastoupení v ČR	2 891,9	81,2	74,9
Výdaje	225 712,3	6 338,5	5 849,0
Doprava	27 787,1	780,3	720,1
Potrubní tranzit	3 935,5	110,5	102,0
Ostatní	23 851,6	669,8	618,1
Cestovní ruch	48 500,0	1 362,0	1 256,8
Ostatní služby obchodní a neobchodní povahy	149 425,2	4 196,2	3 872,1
Poštovní služby	682,9	19,2	17,7
Telekomunikační a radiokomunikační služby	1 093,5	30,7	28,3
Stavební a montážní práce	5 461,2	153,4	141,5
Ziskové operace se zbožím	2 847,0	79,9	73,8
Opravy	555,3	15,6	14,4
Neživotní pojištění	9 111,7	255,9	236,1
Životní a penzijní pojištění	4 210,9	118,3	109,1
Finanční služby	15 563,5	437,0	403,3
Reklamní služby	2 837,9	79,7	73,5
Právní, účetnické a poradenské služby	10 037,1	281,9	260,1
Nájemné	3 721,0	104,5	96,4
Pronájem nehmotných statků	1 146,4	32,2	29,7
Pronájem strojů a zařízení	1 068,1	30,0	27,7
Výzkum a vývoj	5 028,0	141,2	130,3
Autorské honoráře, licenční poplatky apod.	3 175,9	89,2	82,3
Služby výpočetní techniky a informací	3 189,2	89,6	82,7
Zprostředkovatelské služby	5 257,6	147,6	136,3
Technické služby	5 079,5	142,6	131,6
Jiné služby obchodní povahy	61 359,8	1 723,1	1 590,1
Služby v oblasti těžebního a zpracovatelského průmyslu	390,2	11,0	10,1
Zastoupení českých firem v zahraničí	749,8	21,1	19,4
Zastoupení zahraničních firem v tuzemsku	302,2	8,5	7,8
Audiovizuální služby	284,0	8,0	7,4

	v mil. Kč	v mil. EUR	v mil. USD
Služby v oblasti kultury, zábavy, sportu apod.	3 003,6	84,3	77,8
Služby v oblasti zdravotnictví	471,2	13,2	12,2
Vládní příjmy	85,0	2,4	2,2
Diplomatické zastoupení ČR v zahraničí	1 941,9	54,5	50,3
Zahraniční diplomatické zastoupení v ČR	770,8	21,6	20,0
Bilance výnosů	-29 495,1	-828,3	-764,3
Výnosy	70 639,4	1 983,7	1 830,5
Přijaté úroky, výnosy z rezerv ČNB	64 816,0	1 820,2	1 679,6
Příjmy z práce v zahraničí	4 300,0	120,7	111,4
Ostatní (dividendy apod.)	1 523,4	42,8	39,5
Náklady	100 134,5	2 812,0	2 594,8
Placené úroky	57 541,9	1 615,9	1 491,1
Náklady na práci cizinců v ČR	14 700,0	412,8	380,9
Ostatní (reinvestované zisky, dividendy a další výnosy z tuzemských cenných papírů)	27 892,6	783,3	722,8
Běžné převody	10 988,1	308,6	284,8
Příjmy	27 604,6	775,2	715,4
Výdaje	16 616,5	466,6	430,6
B. KAPITÁLOVÝ ÚČET	-195,3	-5,5	-5,1
Příjmy	224,9	6,3	5,8
Výdaje	420,2	11,8	10,9
C. FINANČNÍ ÚČET	129 632,2	3 640,3	3 359,2
Přímé investice	172 768,1	4 851,6	4 477,0
V zahraničí	-4 557,6	-128,0	-118,1
Základní jmění a reinvestovaný zisk	-4 005,0	-112,5	-103,8
Ostatní kapitál	-552,6	-15,5	-14,3
Zahraniční v tuzemsku	177 325,7	4 979,6	4 595,1
Základní jmění a reinvestovaný zisk	162 378,8	4 559,9	4 207,8
Ostatní kapitál	14 946,9	419,7	387,3
Portfoliové investice	-68 172,9	-1 914,4	-1 766,6
Aktiva	-86 631,8	-2 432,8	-2 244,9
Majetkové cenné papíry a účasti	-44 181,0	-1 240,7	-1 144,9
Dluhové cenné papíry	-42 450,8	-1 192,1	-1 100,0
Pasíva	18 458,9	518,4	478,3
Majetkové cenné papíry a účasti	23 810,9	668,7	617,0
Dluhové cenné papíry	-5 352,0	-150,3	-138,7
Finanční deriváty	-1 817,9	-51,1	-47,1
Aktiva	-4 916,7	-138,1	-127,4
Pasíva	3 098,8	87,0	80,3
Ostatní investice	26 854,9	754,2	695,9
Aktiva	35 832,1	1 006,3	928,5
Dlouhodobá	21 322,2	598,8	552,5
ČNB			
Obchodní banky	14 362,2	403,3	372,2
Vláda	2 937,0	82,5	76,1
Ostatní sektory	4 023,0	113,0	104,2
Krátkodobá	14 509,9	407,5	376,0
Obchodní banky	22 001,9	617,9	570,1
Vláda			
Ostatní sektory	-7 492,0	-210,4	-194,1
Pasíva	-8 977,2	-252,1	-232,6
Dlouhodobá	-26 212,5	-736,1	-679,2
ČNB	-22,8	-0,6	-0,6
Obchodní banky	-31 523,7	-885,3	-816,9
Vláda	-1 837,6	-51,6	-47,6
Ostatní sektory	7 171,6	201,4	185,9
Krátkodobá	17 235,3	484,0	446,6
ČNB	-17,0	-0,5	-0,4
Obchodní banky	-3 812,5	-107,1	-98,8
Vláda			
Ostatní sektory	21 064,8	591,6	545,8
D. SALDO CHYB A OPOMENUTÍ, KURSOVÉ ROZDÍLY	-6 416,0	-180,1	-166,2
E. ZMĚNA DEVIZOVÝCH REZERV (-nárůst)	-31 592,8	-887,2	-818,7

INVESTIČNÍ POZICE VŮČI ZAHRANIČÍ

v mil. Kč	1.1.1993	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999 1)	31.12.2000 1)
AKTIVA	407 149,6	537 699,2	574 184,6	782 003,5	837 143,2	1 031 410,7	1 087 507,3	1 347 954,9	1 450 573,1
Přímé investice v zahraničí	2 634,0	5 432,9	8 426,9	9 190,1	13 609,2	18 989,4	24 003,5	25 114,9	29 656,6
základní jmění 2)	2 634,0	5 432,9	8 426,9	9 190,1	13 609,2	18 385,1	21 901,2	22 415,9	26 400,6
ostatní kapitál 3)						604,3	2 102,3	2 699,0	3 256,0
Portfoliové investice	226,0	8 258,0	12 138,0	20 076,9	37 511,2	35 738,9	35 872,4	104 345,3	180 431,3
majetkové cenné papíry a účasti	226,0	7 911,1	9 370,5	18 422,0	20 450,3	14 442,0	13 415,5	66 318,2	92 222,9
dluhové cenné papíry		346,9	2 767,5	1 654,9	17 060,9	21 296,9	22 456,9	38 027,1	88 208,4
Finanční deriváty 4)									6 762,3
Ostatní investice	379 942,2	408 028,1	378 497,8	379 698,8	446 138,8	638 157,7	650 948,4	757 065,5	736 903,7
dlouhodobé	233 870,3	250 509,3	230 336,9	215 740,8	236 003,0	294 256,5	287 328,8	323 131,1	315 625,5
ČNB 5)	23 102,5	24 572,5	24 573,3	26 172,3	5 116,6	26 122,4	26 122,4		329,1
obchodní banky 6)	365,9	1 852,3	1 763,0	5 116,6	25 181,3	37 088,8	64 041,6	89 900,1	75 537,9
vláda 7) 8)	168 475,9	188 278,5	176 094,6	159 260,9	162 103,1	205 142,0	176 213,4	210 221,3	220 777,8
ostatní sektory	41 926,0	35 806,0	27 906,0	25 191,0	22 595,8	25 903,3	20 951,4	23 009,7	18 980,7
krátkodobé	146 071,9	157 518,8	148 160,9	163 958,0	210 135,8	343 901,2	363 619,6	433 934,4	421 278,2
ČNB 9)	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	0,1	0,1		52,9
obchodní banky 6)	82 456,2	83 133,2	80 820,2	87 176,3	128 481,1	250 670,9	272 219,5	336 117,2	314 115,3
z toho zlato a devizy 10) 11)	79 040,1	70 727,5	71 232,8	76 126,9	95 432,8	172 301,6	175 753,2	218 995,8	228 961,7
vláda		5 501,9							
ostatní sektory	63 611,0	68 879,0	67 336,0	76 777,0	81 650,0	93 230,2	91 400,0	97 817,2	107 110,0
Rezervy ČNB 12)	24 347,4	115 980,2	175 121,9	373 037,7	339 884,0	338 524,7	376 683,0	461 429,2	496 819,2
zlato 10)	2 488,2	2 466,4	2 309,3	2 234,6	2 290,3	1 521,9	369,1	677,0	4 640,4
zvláštní práva čerpání	852,5	247,3		4,7					7,7
rezervní pozice u MMF									116,0
devizy	21 006,7	113 266,5	172 812,6	370 798,4	337 593,7	337 002,8	376 313,9	460 752,2	491 001,2
ostatní rezervní aktiva									1 053,9
PASÍVA	307 887,2	423 237,7	507 337,9	723 101,9	906 073,2	1 138 248,1	1 204 984,0	1 458 893,3	1 619 540,0
Přímé investice v České republice	83 488,7	102 539,1	127 533,5	195 526,3	234 301,1	319 820,3	429 167,8	631 505,3	797 681,6
základní jmění 2) 13)	83 488,7	102 539,1	127 533,5	195 526,3	234 301,1	284 674,7	364 816,5	538 379,3	689 887,3
ostatní kapitál 3)						35 145,6	64 351,3	93 126,0	107 794,3
Portfoliové investice	4 812,9	58 583,9	81 617,5	124 933,6	144 807,4	169 032,7	166 128,1	165 579,2	164 592,0
majetkové cenné papíry a účasti	75,0	32 985,2	37 335,6	70 280,4	92 867,8	104 862,3	113 247,2	98 011,8	115 670,6
dluhové cenné papíry	4 737,9	25 598,7	44 281,9	54 653,2	51 939,6	64 170,4	52 880,9	67 567,4	48 921,4
Finanční deriváty 4)									5 307,9
Ostatní investice	219 585,6	262 114,7	298 186,9	402 642,0	526 964,7	649 395,1	609 688,1	661 808,8	651 958,5
dlouhodobé	158 430,0	192 426,3	207 289,7	279 388,9	374 814,7	426 270,1	358 510,5	379 172,2	352 323,4
ČNB	31 109,9	33 697,4	1 695,7	2 491,5	2 272,7	2 188,3	1 883,3	197,1	180,4
obchodní banky 6)	14 491,1	16 175,5	26 040,1	90 299,3	143 454,2	143 120,2	124 286,3	118 368,9	84 607,4
vláda 7)	70 771,0	82 295,1	76 533,9	53 200,2	44 003,7	38 001,1	23 789,1	20 813,0	19 215,8
ostatní sektory	42 058,0	60 258,3	103 020,0	133 397,9	185 084,1	242 960,5	208 551,8	239 793,2	248 319,8
krátkodobé	61 155,6	69 688,4	90 897,2	123 253,1	152 150,0	223 125,0	251 177,6	282 636,6	299 635,1
ČNB	8,2	4 581,0	37,9	115,0	55,3	45,5	39,5	25,8	8,8
obchodní banky 6)	19 527,4	22 249,3	41 339,9	69 502,9	101 543,5	168 927,1	193 373,0	229 988,7	226 176,2
vláda		5 013,4	1 104,1	1 104,1	314,8	287,5	103,2		
ostatní sektory	41 620,0	42 858,1	44 506,0	52 531,1	50 236,4	53 864,9	57 661,9	52 622,1	73 450,1
SALDO INVESTIČNÍ POZICE	99 262,4	114 461,5	66 846,7	58 901,6	-68 930,0	-106 837,4	-117 476,7	-110 938,4	-168 966,9

1) 31.12.1999 - zpřesněné údaje, 31.12.2000 - předběžné údaje

2) od 31.12.1997 stav základního jmění navyšován o reinvestované zisky

3) počínaje stavem k 31.12.1997 část úvěrů vyplývajících z úvěrového vztahu mezi přímým investorem a podnikem přesunuta z ostatních investic (ostatní sektory) pod přímé investice (ostatní kapitál)

4) od 31.3.2000 vykazovány finanční deriváty (z pozice bank)

5) koncem roku 1999 z aktiv ČNB vyvedena pohledávka za Národní bankou Slovenska

6) v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč (od 1.10.1995) v pozici bank zahrnuta i korunová aktiva a pasíva vůči nerezidentům (korunové vklady nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasívech obchodních bank již v údajích k 31.12.1994)

7) v průběhu ledna 1993 část pohledávek a závazků ve volně směnitelných měnách (CDZ) a nesměnitelných měnách převedena

z pozice ČSOB na MF ČR - v tabulce k 1.1.1993 tyto částky zahrnuty v pozici vlády;

pohledávka ve vztahu k SNS v údajích k 1.1.1993 vyjádřena saldem účtů v XTR a USD, zatímco v dalších obdobích účty vedeny obrátově

8) vč. devizových podílů v mezinárodních neměnových organizacích (Světová banka, EBOR, MBHS, MIB) a korunového podílu ve Světové bance

9) od 31.3.2000 vykazováno zlato nezahrnované do rezerv ČNB

10) ocenění zlata: 42,22 USD za troj. unci (do 31.12.1999), tržní (od 31.3.2000)

11) devizy - směnitelné měny

12) na základě požadavku MMF rezervy ČNB členěny podrobněji (od 31.3.2000)

13) od roku 1998 zahrnují stavy přímých investic údaje o výši základního jmění z bilancí společnosti se zahraniční majetkovou účastí

INVESTIČNÍ POZICE VŮČI ZAHRAŇIČÍ

v mil. ECU, EUR	1.1.1993	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999 1)	31.12.2000 1)
AKTIVA	11 662,1	16 012,9	16 803,8	22 960,9	24 688,6	26 984,7	31 053,0	37 308,5	41 338,7
Přímé investice v zahraničí	75,4	161,8	246,6	269,8	401,3	496,8	685,4	695,1	845,2
základní jmění 2)	75,4	161,8	246,6	269,8	401,3	481,0	625,4	620,4	752,4
ostatní kapitál 3)						15,8	60,0	74,7	92,8
Portfoliové investice	6,5	245,9	355,2	589,5	1 106,3	935,0	1 024,3	2 888,1	5 142,0
majetkové cenné papíry a účasti	6,5	235,6	274,2	540,9	603,1	377,8	383,1	1 835,6	2 628,2
dluhové cenné papíry		10,3	81,0	48,6	503,2	557,2	641,2	1 052,5	2 513,8
Finanční deriváty 4)									192,7
Ostatní investice	10 882,8	12 151,3	11 077,0	11 148,6	13 157,3	16 696,1	18 587,4	20 954,0	21 000,4
dlouhodobé	6 698,8	7 460,3	6 741,0	6 334,6	6 960,1	7 698,6	8 204,5	8 943,6	8 994,8
ČNB 5)	661,7	731,8	719,2	768,5	770,4	683,4	745,9		9,4
obchodní banky 6)	10,5	55,2	51,6	150,2	742,6	970,4	1 828,7	2 488,3	2 152,7
vláda 7) 8)	4 825,7	5 607,0	5 153,5	4 676,2	4 780,7	5 367,1	5 031,6	5 818,5	6 291,8
ostatní sektory	1 200,9	1 066,3	816,7	739,7	666,4	677,7	598,3	636,8	540,9
krátkodobé	4 184,0	4 691,0	4 336,0	4 814,0	6 197,2	8 997,5	10 382,9	12 010,4	12 005,6
ČNB 9)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1				1,5
obchodní banky 6)	2 361,8	2 475,8	2 365,3	2 559,6	3 789,1	6 558,3	7 773,0	9 303,0	8 951,7
z toho zlato a devizy 10) 11)	2 264,0	2 106,3	2 084,7	2 235,2	2 814,5	4 507,9	5 018,5	6 061,3	6 525,0
vláda		163,8							
ostatní sektory	1 822,1	2 051,3	1 970,6	2 254,3	2 408,0	2 439,2	2 609,9	2 707,4	3 052,4
Rezervy ČNB 12)	697,4	3 453,9	5 125,0	10 953,0	10 023,7	8 856,8	10 755,9	12 771,3	14 158,4
zlato 10)	71,3	73,4	67,6	65,6	67,5	39,8	10,5	18,7	132,3
zvláštní práva čerpání	24,4	7,4		0,1					0,2
rezervní pozice u MMF									3,3
devizy	601,7	3 373,1	5 057,4	10 887,3	9 956,2	8 817,0	10 745,4	12 752,6	13 992,6
ostatní rezervní aktiva									30,0
PASÍVA	8 819,0	12 604,2	14 847,4	21 231,5	26 721,5	29 779,9	34 407,5	40 379,0	46 153,9
Přímé investice v České republice	2 391,4	3 053,7	3 732,3	5 741,0	6 909,9	8 367,4	12 254,6	17 478,7	22 732,4
základní jmění 2) 13)	2 391,4	3 053,7	3 732,3	5 741,0	6 909,9	7 447,9	10 417,1	14 901,2	19 660,5
ostatní kapitál 3)						919,5	1 837,5	2 577,5	3 071,9
Portfoliové investice	137,9	1 744,6	2 388,5	3 668,2	4 270,6	4 422,4	4 743,7	4 582,8	4 690,6
majetkové cenné papíry a účasti	2,2	982,3	1 092,6	2 063,5	2 738,8	2 743,5	3 233,7	2 712,7	3 296,4
dluhové cenné papíry	135,7	762,3	1 295,9	1 604,7	1 531,8	1 678,9	1 510,0	1 870,1	1 394,2
Finanční deriváty 4)									151,3
Ostatní investice	6 289,7	7 805,9	8 726,6	11 822,3	15 541,0	16 990,1	17 409,2	18 317,5	18 579,6
dlouhodobé	4 538,0	5 730,6	6 066,4	8 203,3	11 053,9	11 152,4	10 237,0	10 494,7	10 040,5
ČNB	891,1	1 003,6	49,6	73,2	67,0	57,3	53,8	5,5	5,1
obchodní banky 6)	415,1	481,7	762,1	2 651,4	4 230,7	3 744,4	3 548,9	3 276,2	2 411,1
vláda 7)	2 027,1	2 450,8	2 239,8	1 562,0	1 297,8	994,2	679,3	576,0	547,6
ostatní sektory	1 204,7	1 794,5	3 014,9	3 916,7	5 458,4	6 356,5	5 955,0	6 637,0	7 076,7
krátkodobé	1 751,7	2 075,3	2 660,2	3 619,0	4 487,1	5 837,7	7 172,2	7 822,8	8 539,1
ČNB	0,2	136,4	1,1	3,4	1,6	1,2	1,1	0,7	0,3
obchodní banky 6)	559,4	662,6	1 209,9	2 040,7	2 994,7	4 419,7	5 521,7	6 365,6	6 445,6
vláda			146,7	32,4	9,3	7,5	2,9		
ostatní sektory	1 192,1	1 276,3	1 302,5	1 542,5	1 481,5	1 409,3	1 646,5	1 456,5	2 093,2
SALDO INVESTIČNÍ POZICE	2 843,1	3 408,7	1 956,4	1 729,4	-2 032,9	-2 795,2	-3 354,5	-3 070,5	-4 815,2

1) 31.12.1999 - zpřesněné údaje, 31.12.2000 - předběžné údaje

2) od 31.12.1997 stav základního jmění navýšován o reinvestované zisky

3) počínaje stavem k 31.12.1997 část úvěrů vyplývajících z úvěrového vztahu mezi přímým investorem a podnikem přesunuta z ostatních investic (ostatní sektory) pod přímé investice (ostatní kapitál)

4) od 31.3.2000 vykazovány finanční deriváty (z pozice bank)

5) koncem roku 1999 z aktiv ČNB vyvedena pohledávka za Národní bankou Slovenska

6) v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč (od 1.10.1995) v pozici bank zahrnuta i korunová aktiva a pasiva vůči nerezidentům (korunové vklady nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasívech obchodních bank již v údajích k 31.12.1994)

7) v průběhu ledna 1993 část pohledávek a závazků ve volně směnitelných měnách (CDZ) a nesměnitelných měnách převedena z pozice ČSOB na MF ČR - v tabulce k 1.1.1993 tyto částky zahrnuty v pozici vlády;

8) vč. devizových podílů v mezinárodních neměnových organizacích (Světová banka, EBOR, MBHS, MIB) a korunového podílu ve Světové bance

9) od 31.3.2000 vykazováno zlato nezahrnované do rezerv ČNB

10) ocenění zlata: 42,22 USD za troj. uncí (do 31.12.1999), tržní (od 31.3.2000)

11) devizy - směnitelné měny

12) na základě požadavku MMF rezervy ČNB členy podrobněji (od 31.3.2000)

13) od roku 1998 zahrnují stavy přímých investic údaje o výši základního jmění z bilancí společností se zahraniční majetkovou účastí

INVESTIČNÍ POZICE VŮČI ZAHRANIČÍ

v mil. USD	1.1.1993	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999 1)	31.12.2000 1)
AKTIVA	14 088,7	17 950,3	20 470,7	29 396,4	30 628,7	29 778,6	36 426,3	37 465,0	38 361,8
Přímé investice v zahraničí	91,2	181,4	300,4	345,5	497,9	548,2	804,0	698,0	784,3
základní jmění 2)	91,2	181,4	300,4	345,5	497,9	530,8	733,6	623,0	698,2
ostatní kapitál 3)						17,4	70,4	75,0	86,1
Portfoliové investice	7,8	275,7	432,8	754,7	1 372,4	1 031,9	1 201,6	2 900,2	4 771,7
majetkové cenné papíry a účasti	7,8	264,1	334,1	692,5	748,2	417,0	449,4	1 843,3	2 438,9
dluhové cenné papíry		11,6	98,7	62,2	624,2	614,9	752,2	1 056,9	2 332,8
Finanční deriváty 4)									178,8
Ostatní investice	13 147,2	13 621,4	13 494,1	14 273,3	16 323,0	18 424,7	21 803,6	21 041,9	19 488,1
dlouhodobé	8 092,7	8 362,9	8 211,9	8 109,9	8 634,7	8 495,7	9 624,1	8 981,1	8 347,0
ČNB 5)	799,4	820,3	876,1	983,8	955,8	754,2	875,0		8,7
obchodní banky 6)	12,7	61,8	62,8	192,3	921,3	1 070,8	2 145,1	2 498,7	1 997,7
vláda 7) 8)	5 829,8	6 285,4	6 278,1	5 986,8	5 930,9	5 922,8	5 902,3	5 842,9	5 838,7
ostatní sektory	1 450,8	1 195,4	994,9	947,0	826,7	747,9	701,7	639,5	501,9
krátkodobé	5 054,5	5 258,5	5 282,2	6 163,4	7 688,3	9 929,0	12 179,5	12 060,8	11 141,1
ČNB 9)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2				1,4
obchodní banky 6)	2 853,2	2 775,2	2 881,4	3 277,1	4 700,8	7 237,3	9 118,0	9 342,1	8 307,1
z toho zlato a devizy 10) 11)	2 735,0	2 361,1	2 539,6	2 861,7	3 491,6	4 974,6	5 886,9	6 086,8	6 055,1
vláda		183,7							
ostatní sektory	2 201,1	2 299,4	2 400,6	2 886,1	2 987,3	2 691,7	3 061,5	2 718,7	2 832,6
Rezervy ČNB 12)	842,5	3 871,8	6 243,4	14 022,9	12 435,4	9 773,8	12 617,1	12 824,9	13 138,9
zlato 10)	86,1	82,3	82,3	84,0	83,8	43,9	12,4	18,8	122,7
zvláštní práva čerpání	29,5	8,3		0,2					0,2
rezervní pozice u MMF									3,1
devizy	726,9	3 781,2	6 161,1	13 938,7	12 351,6	9 729,9	12 604,7	12 806,1	12 985,0
ostatní rezervní aktiva									27,9
PASÍVA	10 653,9	14 129,1	18 087,6	27 182,2	33 150,7	32 863,2	40 361,2	40 548,4	42 830,2
Přímé investice v České republice	2 889,0	3 423,1	4 546,8	7 350,0	8 572,4	9 233,8	14 375,0	17 552,0	21 095,4
základní jmění 2) 13)	2 889,0	3 423,1	4 546,8	7 350,0	8 572,4	8 219,1	12 219,6	14 963,7	18 244,7
ostatní kapitál 3)						1 014,7	2 155,4	2 588,3	2 850,7
Portfoliové investice	166,5	1 955,7	2 909,8	4 696,4	5 298,1	4 880,3	5 564,5	4 602,1	4 352,7
majetkové cenné papíry a účasti	2,6	1 101,1	1 331,1	2 641,9	3 397,8	3 027,6	3 793,2	2 724,1	3 059,0
dluhové cenné papíry	163,9	854,6	1 578,7	2 054,5	1 900,3	1 852,7	1 771,3	1 878,0	1 293,7
Finanční deriváty 4)									140,4
Ostatní investice	7 598,4	8 750,3	10 631,0	15 135,8	19 280,2	18 749,1	20 421,7	18 394,3	17 241,7
dlouhodobé	5 482,2	6 423,8	7 390,3	10 502,6	13 713,5	12 307,1	12 008,4	10 538,7	9 317,6
ČNB	1 076,5	1 124,9	60,5	93,7	83,2	63,2	63,1	5,5	4,8
obchodní banky 6)	501,4	540,0	928,4	3 394,5	5 248,6	4 132,1	4 163,0	3 289,9	2 237,5
vláda 7)	2 448,9	2 747,3	2 728,6	1 999,8	1 610,0	1 097,1	796,8	578,5	508,2
ostatní sektory	1 455,4	2 011,6	3 672,8	5 014,6	6 771,7	7 014,7	6 985,5	6 664,8	6 567,1
krátkodobé	2 116,2	2 326,5	3 240,7	4 633,2	5 566,7	6 442,0	8 413,3	7 855,6	7 924,1
ČNB	0,3	152,9	1,4	4,3	2,0	1,3	1,3	0,7	0,2
obchodní banky 6)	675,7	742,8	1 473,9	2 612,7	3 715,2	4 877,2	6 477,1	6 392,3	5 981,4
vláda			178,7	41,5	11,5	8,3	3,5		
ostatní sektory	1 440,2	1 430,8	1 586,7	1 974,7	1 838,0	1 555,2	1 931,4	1 462,6	1 942,5
SALDO INVESTIČNÍ POZICE	3 434,8	3 821,2	2 383,1	2 214,2	-2 522,0	-3 084,6	-3 934,9	-3 083,4	-4 468,4

1) 31.12.1999 - zpřesněné údaje, 31.12.2000 - předběžné údaje

2) od 31.12.1997 stav základního jmění navyšován o reinvestované zisky

3) počínaje stavem k 31.12.1997 část úvěrů vyplývajících z úvěrového vztahu mezi přímým investorem a podnikem přesunuta z ostatních investic (ostatní sektory) pod přímé investice (ostatní kapitál)

4) od 31.3.2000 vykazovány finanční deriváty (z pozice bank)

5) koncem roku 1999 z aktiv ČNB vyvedena pohledávka za Národní bankou Slovenska

6) v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč (od 1.10.1995) v pozici bank zahrnuta i korunová aktiva a pasíva vůči nerezidentům (korunové vklady nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasívech obchodních bank již v údajích k 31.12.1994)

7) v průběhu ledna 1993 část pohledávek a závazků ve volně směnitelných měnách (CDZ) a nesměnitelných měnách převedena z pozice ČSOB na MF ČR - v tabulce k 1.1.1993 tyto částky zahrnuty v pozici vlády;

pohledávka ve vztahu k SNS v údajích k 1.1.1993 vyjádřena saldem účtů v XTR a USD, zatímco v dalších obdobích účty vedeny obrátově

8) vč. devizových podílů v mezinárodních neměnových organizacích (Světová banka, EBOR, MBHS, MIB) a korunového podílu ve Světové bance

9) od 31.3.2000 vykazováno zlato nezahmované do rezerv ČNB

10) ocenění zlata: 42,22 USD za troj. unci (do 31.12.1999), tržní (od 31.3.2000)

11) devizy - směnitelné měny

12) na základě požadavku MMF rezervy ČNB členy podrobněji (od 31.3.2000)

13) od roku 1998 zahrnují stav přímých investic údaje o výši základního jmění z bilancí společností se zahraniční majetkovou účastí

ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOST

v mil. Kč	1.1.1993	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999 1)	31.12.2000 1)
ZADLUŽENOST VE SMĚNITELNÝCH MĚNÁCH	204 674,7	254 488,1	299 960,7	440 229,3	569 723,6	739 563,0	717 923,6	813 576,5	805 031,2
v tom:									
Dlouhodobá	152 695,1	194 525,0	218 944,5	306 034,4	405 143,6	495 058,5	446 484,3	497 872,1	466 278,3
podle dlužníků									
ČNB	35 399,8	58 836,1	22 845,3	22 268,0	11 178,4	11 548,4	10 952,2	12 527,6	180,4
obchodní banky 2)	14 491,1	16 175,5	27 620,1	95 433,3	150 780,1	158 503,7	133 376,5	128 703,3	95 737,1
vláda	61 147,2	59 477,1	61 763,4	52 101,7	46 738,6	42 877,1	32 927,8	32 263,6	29 270,1
ostatní sektory	41 657,0	60 036,3	106 715,7	136 231,4	196 446,5	282 129,3	269 227,8	324 377,6	341 090,7
podle věřitelů									
zahraniční banky	62 121,2	82 449,5	123 078,4	215 916,7	297 305,5	355 794,1	286 227,5	302 825,8	284 670,5
vládní instituce	6 685,9	7 346,8	7 482,1	7 039,1	6 631,8	7 269,4	4 409,6	4 239,2	3 405,7
mnohostranné instituce	50 127,1	53 292,0	21 036,1	21 381,4	21 250,4	18 825,6	11 520,8	12 786,4	11 560,3
dodavatelé a přímí investoři	29 023,0	25 838,0	32 601,0	24 567,0	27 116,0	46 465,5	72 624,6	93 831,4	101 514,7
ostatní investoři	4 737,9	25 598,7	34 746,9	37 130,2	52 839,9	66 703,9	71 701,8	84 189,3	65 127,1
Krátkodobá	51 979,6	59 963,1	81 016,2	134 194,9	164 580,0	244 504,5	271 439,3	315 704,4	338 752,9
podle dlužníků									
ČNB	7,9	4 581,0	37,9	115,0	55,3	45,5	39,5	25,8	8,8
obchodní banky 2)	17 819,7	21 117,0	32 610,3	71 911,8	106 852,6	170 147,0	193 373,0	230 000,5	231 554,0
vláda			9 535,0	15 114,0	2 786,0	8 164,0	22,0	7,0	2 115,0
ostatní sektory	34 152,0	34 265,1	38 833,0	47 054,1	54 886,1	66 148,0	78 004,8	85 671,1	105 075,1
podle věřitelů									
zahraniční banky	11 402,7	22 256,0	28 467,5	58 874,2	85 424,0	142 463,2	175 604,1	201 808,8	208 641,7
dodavatelé a přímí investoři	33 069,0	29 664,0	34 132,0	41 986,4	45 914,0	57 831,1	67 446,7	81 794,6	96 634,6
ostatní investoři	7 507,9	8 043,1	18 416,7	33 334,3	33 242,0	44 210,2	28 388,5	32 101,0	33 476,6
ZADLUŽENOST V NESMĚNITELNÝCH MĚNÁCH 3)	19 648,8	33 225,3	42 508,1	17 065,9	9 180,7	9 148,1	8 996,7	8 925,7	8 950,9
v tom:									
Dlouhodobá	10 472,8	23 500,0	23 092,1	10 484,7	8 865,9	8 860,6	8 893,5	8 925,7	8 950,9
Krátkodobá 2)	9 176,0	9 725,3	19 416,0	6 581,2	314,8	287,5	103,2		
ZADLUŽENOST VŮČI ZAHRANIČÍ CELKEM	224 323,5	287 713,4	342 468,8	457 295,2	578 904,3	748 711,1	726 920,3	822 502,2	813 982,1
v tom:									
Dlouhodobá	163 167,9	218 025,0	242 036,6	316 519,1	414 009,5	503 919,1	455 377,8	506 797,8	475 229,2
Krátkodobá	61 155,6	69 688,4	100 432,2	140 776,1	164 894,8	244 792,0	271 542,5	315 704,4	338 752,9

1) 31.12.1999 - zpřesněné údaje, 31.12.2000 - předběžné údaje

2) k 31.12.1995 krátkodobá a k 31.12.1996 i dlouhodobá korunová pasiva vůči nerezidentům zahrnuta pod pasivy obchodních bank ve směnitelných měnách, zatímco v údajích k 31.12.1994 prostředky na korunových účtech nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasivech v nesměnitelných měnách a vůči Slovenské republice (metodická změna v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč od 1.10.1995)

3) zadluženost vůči Slovenské republice: v letech 1993 až 1995 v nesměnitelných měnách, od 1996 nevyrovnaný zůstatek salda vzájemných účtů po skončení clearingů veden v nesměnitelných měnách; ostatní závazky vůči Slovenské republice zahrnuté ve směnitelných měnách podle "opatření" MF čj. 282/70 490/95 z 22.12.1995

ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOST

v mil. ECU, EUR	1.1.1993	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999 1)	31.12.2000 1)
ZADLUŽENOST VE SMĚNITELNÝCH MĚNÁCH	5 862,6	7 578,8	8 778,5	12 925,9	16 802,0	19 349,2	20 499,8	22 518,1	22 941,9
v tom:									
Dlouhodobá	4 373,7	5 793,1	6 407,5	8 985,7	11 948,3	12 952,2	12 749,0	13 780,1	13 288,0
podle dlužníků									
ČNB	1 014,0	1 752,2	668,6	653,8	329,7	302,2	312,7	346,8	5,1
obchodní banky 2)	415,1	481,7	808,3	2 802,1	4 446,7	4 146,9	3 808,5	3 562,2	2 728,3
vláda	1 751,4	1 771,3	1 807,5	1 529,8	1 378,4	1 121,8	940,2	893,0	834,1
ostatní sektory	1 193,2	1 787,9	3 123,1	4 000,0	5 793,5	7 381,3	7 687,6	8 978,1	9 720,5
podle věřitelů									
zahraniční banky	1 779,4	2 455,4	3 602,0	6 339,7	8 768,0	9 308,6	8 173,1	8 381,6	8 112,6
vládní instituce	191,5	218,8	218,9	206,7	195,6	190,2	125,9	117,3	97,0
mnohostranné instituce	1 435,8	1 587,1	615,6	627,8	626,7	492,5	328,9	353,9	329,4
dodavatelé a přímí investoři	831,3	769,5	954,1	721,3	799,7	1 215,7	2 073,7	2 597,1	2 893,0
ostatní investoři	135,7	762,3	1 016,9	1 090,2	1 558,3	1 745,2	2 047,4	2 330,2	1 856,0
Krátkodobá	1 488,9	1 785,7	2 371,0	3 940,2	4 853,7	6 397,0	7 750,8	8 738,0	9 653,9
podle dlužníků									
ČNB	0,2	136,4	1,1	3,4	1,6	1,2	1,1	0,7	0,3
obchodní banky 2)	510,5	628,9	954,4	2 111,4	3 151,2	4 451,6	5 521,7	6 365,9	6 598,9
vláda			279,0	443,8	82,2	213,6	0,6	0,2	60,3
ostatní sektory	978,2	1 020,4	1 136,5	1 381,6	1 618,7	1 730,6	2 227,4	2 371,2	2 994,4
podle věřitelů									
zahraniční banky	326,6	662,8	833,1	1 728,6	2 519,3	3 727,3	5 014,3	5 585,6	5 945,9
dodavatelé a přímí investoři	947,2	883,4	998,9	1 232,8	1 354,1	1 513,0	1 925,9	2 263,9	2 753,9
ostatní investoři	215,1	239,5	539,0	978,8	980,3	1 156,7	810,6	888,5	954,1
ZADLUŽENOST V NESMĚNITELNÝCH MĚNÁCH 3)	562,8	989,4	1 244,0	501,1	270,8	239,3	256,9	247,0	255,1
v tom:									
Dlouhodobá	300,0	699,8	675,8	307,8	261,5	231,8	254,0	247,0	255,1
Krátkodobá 2)	262,8	289,6	568,2	193,3	9,3	7,5	2,9		
ZADLUŽENOST VŮČI ZAHRANIČÍ CELKEM	6 425,4	8 568,2	10 022,5	13 427,0	17 072,8	19 588,5	20 756,7	22 765,1	23 197,0
v tom:									
Dlouhodobá	4 673,7	6 492,9	7 083,3	9 293,5	12 209,8	13 184,0	13 003,0	14 027,1	13 543,1
Krátkodobá	1 751,7	2 075,3	2 939,2	4 133,5	4 863,0	6 404,5	7 753,7	8 738,0	9 653,9

1) 31.12.1999 - zpřesněné údaje, 31.12.2000 - předběžné údaje

2) k 31.12.1995 krátkodobá a k 31.12.1996 i dlouhodobá korunová pasíva vůči nerezidentům zahrnuta pod pasívy obchodních bank ve směnitelných měnách, zatímco v údajích k 31.12.1994 prostředky na korunových účtech nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasívech v nesměnitelných měnách a vůči Slovenské republice (metodická změna v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč od 1.10.1995)

3) zadluženost vůči Slovenské republice: v letech 1993 až 1995 v nesměnitelných měnách, od 1996 nevyrovnaný zůstatek salda vzájemných účtů po skončení clearingů veden v nesměnitelných měnách; ostatní závazky vůči Slovenské republice zahrnuty ve směnitelných měnách podle "opatření" MF čj. 282/70 490/95 z 22.12.1995

ZAHRA NIČNÍ ZADLUŽENOST

v mil. USD	1.1.1993	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999 1)	31.12.2000 1)
ZADLUŽENOST VE SMĚNITELNÝCH MĚNÁCH	7 082,4	8 495,7	10 694,2	16 548,8	20 844,6	21 352,4	24 047,0	22 612,5	21 289,8
v tom:									
Dlouhodobá	5 283,7	6 493,9	7 805,8	11 504,2	14 823,1	14 293,2	14 955,1	13 837,9	12 331,2
podle dlužníků									
ČNB	1 224,9	1 964,1	814,5	837,1	409,0	333,4	366,9	348,2	4,8
obchodní banky 2)	501,4	540,0	984,7	3 587,5	5 516,6	4 576,2	4 467,5	3 577,2	2 531,8
vláda	2 115,9	1 985,6	2 202,0	1 958,5	1 710,1	1 237,9	1 102,9	896,7	774,1
ostatní sektory	1 441,5	2 004,2	3 804,6	5 121,1	7 187,4	8 145,7	9 017,8	9 015,8	9 020,5
podle věřitelů									
zahraniční banky	2 149,6	2 752,4	4 388,0	8 116,6	10 877,6	10 272,3	9 587,2	8 416,7	7 528,4
vládní instituce	231,4	245,3	266,7	264,6	242,6	209,9	147,7	117,8	90,1
mnohostranné instituce	1 734,5	1 779,1	750,0	803,8	777,5	543,5	385,9	355,4	305,7
dodavatelé a přímí investoři	1 004,3	862,5	1 162,3	923,5	992,1	1 341,6	2 432,6	2 608,0	2 684,7
ostatní investoři	163,9	854,6	1 238,8	1 395,7	1 933,3	1 925,9	2 401,7	2 340,0	1 722,3
Krátkodobá	1 798,7	2 001,8	2 888,4	5 044,6	6 021,5	7 059,2	9 091,9	8 774,6	8 958,6
podle dlužníků									
ČNB	0,3	152,9	1,4	4,3	2,0	1,3	1,3	0,7	0,2
obchodní banky 2)	616,6	705,0	1 162,6	2 703,3	3 909,5	4 912,4	6 477,1	6 392,6	6 123,7
vláda			339,9	568,2	101,9	235,7	0,7	0,2	55,9
ostatní sektory	1 181,8	1 143,9	1 384,5	1 768,8	2 008,1	1 909,8	2 612,8	2 381,1	2 778,8
podle věřitelů									
zahraniční banky	394,6	743,0	1 014,9	2 213,2	3 125,4	4 113,1	5 881,9	5 609,1	5 517,7
dodavatelé a přímí investoři	1 144,3	990,3	1 216,9	1 578,3	1 679,9	1 669,7	2 259,1	2 273,3	2 555,6
ostatní investoři	259,8	268,5	656,6	1 253,1	1 216,2	1 276,4	950,9	892,2	885,3
ZADLUŽENOST V NESMĚNITELNÝCH MĚNÁCH 3)	679,9	1 109,2	1 515,5	641,5	335,9	264,1	301,4	248,1	236,7
v tom:									
Dlouhodobá	362,4	784,5	823,3	394,1	324,4	255,8	297,9	248,1	236,7
Krátkodobá 2)	317,5	324,7	692,2	247,4	11,5	8,3	3,5		
ZADLUŽENOST VŮČI ZAHRA NIČÍ CELKEM	7 762,3	9 604,9	12 209,7	17 190,3	21 180,5	21 616,5	24 348,4	22 860,6	21 526,5
v tom:									
Dlouhodobá	5 646,1	7 278,4	8 629,1	11 898,3	15 147,5	14 549,0	15 253,0	14 086,0	12 567,9
Krátkodobá	2 116,2	2 326,5	3 580,6	5 292,0	6 033,0	7 067,5	9 095,4	8 774,6	8 958,6

1) 31.12.1999 - zpřesněné údaje, 31.12.2000 - předběžné údaje

2) k 31.12.1995 krátkodobá a k 31.12.1996 i dlouhodobá korunová pasiva vůči nerezidentům zahrnuta pod pasívy obchodních bank ve směnitelných měnách, zatímco v údajích k 31.12.1994 prostředky na korunových účtech nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasívech v nesměnitelných měnách a vůči Slovenské republice (metodická změna v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč od 1.10.1995)

3) zadluženost vůči Slovenské republice: v letech 1993 až 1995 v nesměnitelných měnách, od 1996 nevyrovnaný zůstatek salda vzájemných účtů po skončení clearingů veden v nesměnitelných měnách; ostatní závazky vůči Slovenské republice zahrnuty ve směnitelných měnách podle "opatření" MF č. 282/70 490/95 z 22.12.1995

**DLUHOVÁ SLUŽBA ČR Z DLOUHODOBÉ ZADLUŽENOSTI VE SMĚNITELNÝCH MĚNÁCH
V ČLENĚNÍ PODLE VĚŘITELŮ A DLUŽNÍKŮ K 31.12.2000**

		v mil. Kč										
		Zadlužení k 31.12.2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010-22
VĚŘITELÉ - celkem	jistina	466 278	116 672	84 593	68 921	48 187	49 255	31 512	13 338	14 474	21 094	18 232
	úroky		23 502	18 403	14 150	10 457	7 967	5 584	3 846	2 821	1 933	1 105
Zahraníční banky	jistina	284 670	78 022	48 303	41 088	31 860	24 780	16 099	12 083	6 882	11 597	13 956
	úroky		13 857	10 783	8 215	6 087	4 434	3 155	2 339	1 727	1 186	836
Vládní instituce	jistina	3 406	568	568	568	568	568	566				
	úroky		183	151	119	88	56	23				
Mnohostranné instituce	jistina	11 560	1 862	1 863	1 862	1 863	1 862	1 862	378	8		
	úroky		849	705	561	419	274	131	12	0		
Dodavatelé a přímí investoři	jistina	101 515	26 109	20 303	15 227	12 686	14 219	12 971				
	úroky*/		4 097	3 159	2 358	1 739	1 122	778				
Ostatní investoři	jistina	65 127	10 111	13 556	10 176	1 210	7 826	14	877	7 584	9 497	4276
	úroky		4 516	3 605	2 897	2 124	2 081	1 497	1 495	1 094	747	269
DLUŽNÍCI - celkem	jistina	466 278	116 672	84 593	68 921	48 187	49 255	31 512	13 338	14 474	21 094	18 232
	úroky		23 502	18 403	14 150	10 457	7 967	5 584	3 846	2 821	1 933	1 105
ČNB	jistina	180	23	23	23	23	23	23	23	19		
	úroky		12	10	8	7	5	4	2	0		
Obchodní banky	jistina	95 737	35 387	18 012	16 220	6 060	5 113	803	1 157	7 878	3 396	1 711
	úroky		4 306	3 661	2 634	1 628	1 349	1 120	1 090	649	221	90
Vláda	jistina	29 270	5 044	5 124	2 148	2 303	1 831	1 714	608	9	7 027	3 462
	úroky		1 775	1 321	1 193	1 007	844	711	615	584	584	253
Ostatní sektory	jistina	341 091	76 218	61 434	50 530	39 801	42 288	28 972	11 550	6 568	10 671	13 059
	úroky		17 409	13 411	10 315	7 815	5 769	3 749	2 139	1 588	1 128	762
CELKEM	jistina	466 278	116 672	84 593	68 921	48 187	49 255	31 512	13 338	14 474	21 094	18 232
	úroky		23 502	18 403	14 150	10 457	7 967	5 584	3 846	2 821	1 933	1 105
DLUH. SLUŽBA ÚHRNEM		466 278	140 174	102 996	83 071	58 644	57 222	37 096	17 184	17 295	23 027	19 337

		v mil. EUR										
		Zadlužení k 31.12.2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010-22
VĚŘITELÉ - celkem	jistina	13 288	3 325	2 411	1 964	1 374	1 404	898	379	412	601	520
	úroky		670	524	403	298	227	159	110	80	55	31
Zahraníční banky	jistina	8 113	2 224	1 377	1 171	908	707	459	344	196	330	398
	úroky		395	307	234	172	126	90	67	49	34	24
Vládní instituce	jistina	97	17	16	16	16	16	16				
	úroky		5	4	3	3	2	1				
Mnohostranné instituce	jistina	329	53	53	53	53	53	53	10			
	úroky		24	20	16	12	8	4				
Dodavatelé a přímí investoři	jistina	2 893	743	579	434	362	405	370				
	úroky*/		117	90	67	50	32	22				
Ostatní investoři	jistina	1 856	288	386	290	35	223	0	25	216	271	122
	úroky		129	103	83	61	59	42	43	31	21	7
DLUŽNÍCI - celkem	jistina	13 288	3 325	2 411	1 964	1 374	1 404	898	379	412	601	520
	úroky		670	524	403	298	227	159	110	80	55	31
ČNB	jistina	5	1	1	1	1	1					
	úroky		1									
Obchodní banky	jistina	2 728	1 008	513	462	173	146	23	33	225	97	49
	úroky		123	104	75	46	39	32	31	18	6	3
Vláda	jistina	834	144	146	61	66	52	49	17	0	200	99
	úroky		50	38	34	29	24	20	18	17	17	6
Ostatní sektory	jistina	9 721	2 172	1 751	1 440	1 134	1 205	826	329	187	304	372
	úroky		496	382	294	223	164	107	61	45	32	22
CELKEM	jistina	13 288	3 325	2 411	1 964	1 374	1 404	898	379	412	601	520
	úroky		670	524	403	298	227	159	110	80	55	31
DLUH. SLUŽBA ÚHRNEM		13 288	3 995	2 935	2 367	1 672	1 631	1 057	489	492	656	551

		v mil. USD										
		Zadlužení k 31.12.2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010-22
VĚŘITELÉ - celkem	jistina	12 331	3 085	2 237	1 823	1 275	1 302	833	353	383	558	482
	úroky		622	487	375	276	210	148	102	75	51	29
Zahraníční banky	jistina	7 528	2 063	1 277	1 087	843	655	426	319	182	307	369
	úroky		367	285	217	161	117	83	62	46	31	22
Vládní instituce	jistina	90	15	15	15	15	15	15				
	úroky		5	4	3	2	1	1				
Mnohostranné instituce	jistina	306	50	49	49	49	49	49	11			
	úroky		22	19	16	11	7	3				
Dodavatelé a přímí investoři	jistina	2 685	690	537	403	336	376	343				
	úroky*/		108	84	62	46	30	21				
Ostatní investoři	jistina	1 722	267	359	269	32	207	0	23	201	251	113
	úroky		120	95	77	56	55	40	40	29	20	7
DLUŽNÍCI - celkem	jistina	12 331	3 085	2 237	1 823	1 275	1 302	833	353	383	558	482
	úroky		622	487	375	276	210	148	102	75	51	29
ČNB	jistina	5	1	1	1	1	1					
	úroky		1									
Obchodní banky	jistina	2 532	935	475	429	160	135	22	32	209	90	45
	úroky		114	97	70	43	35	30	29	18	6	2
Vláda	jistina	774	133	136	57	61	48	45	16	16	186	92
	úroky		47	35	32	27	22	19	16	15	15	7
Ostatní sektory	jistina	9 020	2 016	1 625	1 336	1 053	1 118	766	305	174	282	345
	úroky		460	355	273	206	153	99	57	42	30	20
CELKEM	jistina	12 331	3 085	2 237	1 823	1 275	1 302	833	353	383	558	482
	úroky		622	487	375	276	210	148	102	75	51	29
DLUH. SLUŽBA ÚHRNEM		12 331	3 707	2 724	2 198	1 551	1 512	981	455	458	609	511

*Úroky z dovozních závazků jsou zahrnuty ve splátkách jistiny.

PŘÍMÉ INVESTICE V ZAHRANIČÍ

v teritoriální struktuře

Odliv za rok 2000											
Eurostat/OECD Code	Geografické a ekonomické zóny	Základní kapitál a reinvestovaný zisk			Ostatní kapitál			Celkem			Podíl v %
		v mil. Kč	v tis. EUR	v tis. USD	v mil. Kč	v tis. EUR	v tis. USD	v mil. Kč	v tis. EUR	v tis. USD	
E1	EVROPA	3 777,9	106 087,9	97 895,6	489,8	13 754,6	12 692,4	4 267,7	119 842,5	110 588,0	93,6
D2	EU-15	185,1	5 197,6	4 796,2	218,4	6 133,1	5 659,5	403,5	11 330,7	10 455,7	8,9
	z toho:										
	LU Lucembursko	4,1	115,5	106,6	50,1	1 406,9	1 298,3	54,2	1 522,4	1 404,9	1,2
	DE Německo	84,3	2 368,6	2 185,7	17,3	485,8	448,3	101,6	2 854,4	2 634,0	2,3
	ES Španělsko	15,5	434,2	400,7	-1,8	-50,5	-46,6	13,7	383,7	354,0	0,3
	FR Francie	1,4	39,8	36,8	-57,8	-1 623,1	-1 497,8	-56,4	-1 583,3	-1 461,0	-1,2
	IT Itálie	1,9	53,2	49,1	0,0	0,0	0,0	1,9	53,2	49,1	0,0
	NL Nizozemí	5,1	142,3	131,4	76,9	2 159,5	1 992,7	82,0	2 301,8	2 124,1	1,8
	AT Rakousko	50,2	1 409,0	1 300,2	-0,4	-11,2	-10,4	49,8	1 397,8	1 289,9	1,1
	SE Švédsko	5,9	164,7	151,9	0,0	0,0	0,0	5,9	164,7	151,9	0,1
	GB Velká Británie	16,7	470,2	433,9	134,1	3 765,8	3 475,0	150,8	4 236,0	3 908,9	3,3
A5	EFTA	7,0	196,5	181,3	-24,5	-688,0	-634,9	-17,5	-491,5	-453,6	-0,4
	z toho:										
	CH Švýcarsko	6,3	177,1	163,4	-24,5	-688,0	-634,9	-18,2	-511,0	-471,5	-0,4
	LI Lichtenštejnsko	0,7	19,4	17,9	0,0	0,0	0,0	0,7	19,4	17,9	0,0
E2	OSTATNÍ EVROPSKÉ ZEMĚ	3 585,8	100 693,8	92 918,1	295,9	8 309,5	7 667,8	3 881,7	109 003,3	100 585,8	85,2
	z toho:										
	BA Bosna a Hercegovina	0,1	2,6	2,4	0,0	0,0	0,0	0,1	2,6	2,4	0,0
	BG Bulharsko	1,0	28,7	26,5	1,0	28,1	25,9	2,0	56,8	52,4	0,0
	BY Bělorusko	0,3	7,4	6,8	-0,8	-22,5	-20,7	-0,5	-15,1	-13,9	0,0
	CY Kypr	8,2	229,0	211,4	0,0	0,0	0,0	8,2	229,0	211,4	0,2
	LT Litva	3,8	107,2	99,0	0,0	0,0	0,0	3,8	107,2	99,0	0,1
	GI Gibraltar	0,6	16,7	15,4	0,0	0,0	0,0	0,6	16,7	15,4	0,0
	HR Chorvatsko	30,4	853,2	787,4	-2,0	-56,2	-51,8	28,4	797,1	735,5	0,6
	HU Maďarsko	29,3	821,6	758,2	27,2	763,8	704,8	56,5	1 585,4	1 463,0	1,2
	PL Polsko	1 154,6	32 424,2	29 920,4	14,3	401,6	370,6	1 168,9	32 825,8	30 290,9	25,6
	RO Rumunsko	0,3	7,4	6,8	0,5	14,0	13,0	0,8	21,5	19,8	0,0
	RU Rusko	728,8	20 465,1	18 884,8	-5,8	-162,9	-150,3	723,0	20 302,2	18 734,5	15,9
	SK Slovensko	1 462,6	41 072,6	37 900,9	254,1	7 135,6	6 584,6	1 716,7	48 208,3	44 485,5	37,7
	UA Ukrajina	62,9	1 767,1	1 630,7	7,4	207,8	191,8	70,3	1 974,9	1 822,4	1,5
	YU Jugoslávie	102,9	2 890,8	2 667,6	0,0	0,0	0,0	102,9	2 890,8	2 667,6	2,4
E7	AMERIKA	205,0	5 759,1	5 314,3	96,5	2 709,9	2 500,6	301,5	8 469,0	7 815,0	6,6
E8	SEVERNÍ AMERIKA	27,2	764,5	705,5	96,5	2 709,9	2 500,6	123,7	3 474,4	3 206,1	2,7
	z toho:										
	US USA	27,2	764,5	705,5	96,5	2 709,9	2 500,6	123,7	3 474,4	3 206,1	2,7
E9	STŘEDNÍ AMERIKA	177,8	4 994,6	4 608,9	0,0	0,0	0,0	177,8	4 994,6	4 608,9	3,9
	z toho:										
	KY Kajmanské ostrovy	0,9	26,2	24,1	0,0	0,0	0,0	0,9	26,2	24,1	0,0
	VG Britské Panenské ostrovy	176,9	4 968,4	4 584,7	0,0	0,0	0,0	176,9	4 968,4	4 584,7	3,9
F2	ASIE	15,7	442,5	408,3	-33,7	-946,4	-873,3	-18,0	-503,9	-465,0	-0,4
	ARABSKÝ ZÁLIV	0,0	0,5	0,4	0,8	22,5	20,7	0,8	22,9	21,2	0,0
	z toho:										
	AE Spojené Arabské emiráty	0,0	0,5	0,4	0,8	22,5	20,7	0,8	22,9	21,2	0,0
F5	OSTATNÍ BLÍZKÝ A STŘEDNÍ VÝCHOD	5,7	159,2	146,9	0,0	0,0	0,0	5,7	159,2	146,9	0,1
	z toho:										
	AZ Azejbajdžán	5,7	159,2	146,9	0,0	0,0	0,0	5,7	159,2	146,9	0,1
F6	OSTATNÍ ASIJSKÉ ZEMĚ	10,0	282,8	261,0	-34,5	-968,8	-894,0	-24,5	-686,0	-633,0	-0,5
	z toho:										
	CN Čína	4,8	134,4	124,0	0,0	0,0	0,0	4,8	134,4	124,0	0,1
	HK Hongkong	0,4	12,3	11,3	0,0	0,0	0,0	0,4	12,3	11,3	0,0
	KZ Kazachstán	4,8	136,1	125,6	-34,5	-968,8	-894,0	-29,7	-832,7	-768,4	-0,6
F7	OCEÁNIE A POLÁRNÍ OBLASTI	6,4	179,0	165,2	0,0	0,0	0,0	6,4	179,0	165,2	0,1
	z toho:										
	AU Austrálie	6,4	179,0	165,2	0,0	0,0	0,0	6,4	179,0	165,2	0,1
A1	Celkem	4 005,0	112 468,4	103 783,4	552,6	15 518,1	14 319,8	4 557,6	127 986,6	118 103,2	100,0
U2	EUR - 11	162,5	4 562,7	4 210,4	84,3	2 367,3	2 184,5	246,8	6 930,1	6 394,9	5,4
A8	OECD	1 408,9	39 564,0	36 508,8	331,9	9 320,4	8 600,7	1 740,8	48 884,4	45 109,4	38,2
B1	NAFTA	27,2	764,5	705,5	96,5	2 709,9	2 500,6	123,7	3 474,4	3 206,1	2,7

/ * - předběžná data

PŘÍMÉ INVESTICE V ZAHRANIČÍ

v odvětvové struktuře

Odliv za rok 2000											
Eurostat/OECD Code	sektory a odvětví	Základní kapitál a reinvestovaný zisk			Ostatní kapitál			Celkem			Podíl v %
		v mil. Kč	v tis. EUR	v tis. USD	v mil. Kč	v tis. EUR	v tis. USD	v mil. Kč	v tis. EUR	v tis. USD	
	ZEMĚDĚLSTVÍ, LESNICTVÍ, DOBÝVÁNÍ NEROSTŮ	1,5	42,2	39,0	-2,1	-58,9	-54,4	-0,6	-16,7	-15,4	0,0
	z toho:										
595	Zemědělství, lesnictví a rybolov	0,0	0,0	0,0	-2,1	-58,9	-54,4	-2,1	-58,9	-54,4	0,0
1495	Dobývání nerostů	1,5	42,2	39,0	0,0	0,0	0,0	1,5	42,2	39,0	0,0
	VÝROBA	1 480,9	41 588,3	38 376,8	189,4	5 317,5	4 906,9	1 670,3	46 905,9	43 283,7	36,6
	z toho:										
1605	Výroba potravin, nápojů, zpracování tabáku	28,5	800,0	738,2	-3,8	-106,7	-98,5	24,7	693,3	639,8	0,5
1805	Textil, oděvy	0,0	1,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,9	0,0
2205	Děvečský a korkačský průmysl, výroba papíru, vydavatelství a tisk	106,2	2 982,9	2 752,6	-4,0	-113,6	-104,8	102,2	2 869,4	2 647,8	2,2
2595	Rafinérské zpracování ropy, chemické a pryžové výrobky	37,1	1 040,6	960,3	0,0	0,0	0,0	37,1	1 040,6	960,3	0,8
2600	Ostatní nekovové minerální výrobky	257,8	7 240,7	6 681,6	145,1	4 074,7	3 760,0	402,9	11 315,4	10 441,6	8,8
2805	Kovy, kovové výrobky	112,4	3 157,5	2 913,6	106,7	2 997,2	2 765,7	219,1	6 154,7	5 679,4	4,8
2900	Stroje a zařízení	933,8	26 221,6	24 196,7	3,7	102,3	94,4	937,5	26 323,9	24 291,1	20,6
3100	Elektrické stroje a přístroje jinde neuvedené	2,8	77,5	71,5	0,8	20,9	19,3	3,6	98,4	90,8	0,1
3295	Kancelářské stroje a počítače, radiová, televizní a spojovací zařízení	0,8	22,8	21,0	-0,1	-2,8	-2,6	0,7	20,0	18,5	0,0
3300	Zdravotnické a optické přístroje a zařízení	0,1	2,8	2,6	0,2	6,9	6,3	0,3	9,7	8,9	0,0
3400	Motorová vozidla	0,2	6,9	6,4	0,0	0,0	0,0	0,2	6,9	6,4	0,0
3500	Dopravní zařízení	0,0	0,0	0,0	-59,2	-1 661,3	-1 533,0	-59,2	-1 661,3	-1 533,0	-1,3
3600	Výroba nábytku a ostatní zpracovatelský průmysl	0,9	25,8	23,8	0,0	0,0	0,0	0,9	25,8	23,8	0,0
3700	Zpracování druhotných surovin	0,3	8,2	7,6	0,0	0,0	0,0	0,3	8,2	7,6	0,0
	SLUŽBY	2 522,6	70 837,8	65 367,6	365,3	10 259,5	9 467,2	2 887,9	81 097,3	74 834,8	63,4
	z toho:										
4195	Elektřina, plyn, voda	0,0	0,0	0,0	-2,1	-59,0	-54,4	-2,1	-59,0	-54,4	0,0
4500	Stavebnictví	4,9	137,0	126,4	3,5	98,3	90,7	8,4	235,2	217,1	0,2
5295	Obchod a opravy	332,9	9 349,4	8 627,4	42,1	1 182,3	1 091,0	375,0	10 531,7	9 718,4	8,2
5500	Pohostinství a ubytování	0,2	4,5	4,1	0,7	19,7	18,1	0,9	24,1	22,3	0,0
6495	Doprava a telekomunikace	0,3	8,7	8,0	1,4	40,4	37,3	1,7	49,1	45,3	0,0
6895	Peněžnictví a pojišťovnictví	1 943,9	54 588,7	50 373,3	16,1	452,1	417,2	1 960,0	55 040,8	50 790,5	43,0
7395	Nemovitosti a služby pro podniky	152,9	4 293,4	3 961,8	258,5	7 259,2	6 698,6	411,4	11 552,6	10 660,4	9,0
9995	Ostatní služby	87,5	2 456,3	2 266,6	45,1	1 266,5	1 168,7	132,6	3 722,8	3 435,3	2,9
9999	CELKEM	4 005,0	112 468,4	103 783,4	552,6	15 518,1	14 319,8	4 557,6	127 986,6	118 103,2	100,0

/ * - předběžná data

PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE DO ČR

v teritoriální struktuře

Příliv za rok 2000											
Eurostat/OECD Code	Geografické a ekonomické zóny	Základní kapitál a reinvestovaný zisk			Ostatní kapitál			Celkem			Podíl v %
		v mil. Kč	v tis. EUR	v tis. USD	v mil. Kč	v tis. EUR	v tis. USD	v mil. Kč	v tis. EUR	v tis. USD	
E1	EVROPA	148 632,5	4 173 898,1	3 851 581,0	15 134,1	424 998,3	392 179,1	163 766,6	4 598 896,4	4 243 760,0	92,4
D2	EU-15	131 148,2	3 682 902,4	3 398 501,0	13 918,9	390 871,7	360 687,7	145 067,1	4 073 774,0	3 759 188,7	81,8
	z toho:										
BE	Belgie	455,3	12 785,2	11 797,9	3 906,6	109 705,1	101 233,5	4 361,9	122 490,3	113 031,4	2,5
LU	Lucembursko	2 658,1	74 644,7	68 880,4	-847,1	-23 788,3	-21 951,3	1 811,0	50 856,4	46 929,2	1,0
DK	Dánsko	1 430,9	40 182,3	37 079,3	545,9	15 330,0	14 146,2	1 976,8	55 512,3	51 225,5	1,1
FI	Finsko	87,2	2 447,6	2 258,6	953,8	26 784,6	24 716,2	1 041,0	29 232,2	26 974,8	0,6
DE	Německo	38 385,3	1 077 936,1	994 695,6	614,2	17 248,0	15 916,0	38 999,5	1 095 184,1	1 010 611,7	22,0
GR	Řecko	121,1	3 399,9	3 137,3	0,0	0,0	0,0	121,1	3 399,9	3 137,3	0,1
ES	Španělsko	1 279,7	35 938,4	33 163,1	48,6	1 364,8	1 259,4	1 328,3	37 303,1	34 422,5	0,7
FR	Francie	5 966,8	167 559,6	154 620,3	685,2	19 242,9	17 756,9	6 652,0	186 802,5	172 377,2	3,8
IE	Irsko	674,4	18 939,6	17 477,0	0,0	0,0	0,0	674,4	18 939,6	17 477,0	0,4
IT	Itálie	1 424,2	39 994,7	36 906,3	1 646,6	46 239,8	42 669,1	3 070,8	86 234,5	79 575,3	1,7
NL	Nizozemí	32 964,6	925 711,0	854 225,7	5 849,4	164 262,8	151 578,1	38 814,0	1 089 973,9	1 005 803,8	21,9
AT	Rakousko	33 492,0	940 520,7	867 891,7	2 697,3	75 745,6	69 896,3	36 189,3	1 016 266,3	937 788,1	20,4
PT	Portugalsko	3,3	92,9	85,7	21,2	595,3	549,4	24,5	688,2	635,1	0,0
SE	Švédsko	5 592,7	157 054,7	144 926,6	-616,8	-17 321,0	-15 983,4	4 975,9	139 733,7	128 943,2	2,8
GB	Velká Británie	6 612,6	185 695,1	171 355,4	-1 586,0	-44 538,1	-41 098,7	5 026,6	141 157,1	130 256,6	2,8
A5	EFTA	6 593,3	185 152,3	170 854,5	1 248,0	35 046,3	32 340,0	7 841,3	220 198,7	203 194,5	4,4
	z toho:										
CH	Švýcarsko	6 040,9	169 639,4	156 539,5	1 179,6	33 125,5	30 567,5	7 220,5	202 765,0	187 107,0	4,1
LI	Lichtenštejnsko	285,1	8 007,0	7 388,6	38,4	1 078,3	995,1	323,5	9 085,3	8 383,7	0,2
NO	Norsko	267,3	7 505,9	6 926,3	30,0	842,5	777,4	297,3	8 348,4	7 703,7	0,2
E2	OSTATNÍ EVROPSKÉ ZEMĚ	10 891,0	305 843,3	282 225,5	-32,8	-919,7	-848,7	10 858,2	304 923,7	281 376,8	6,1
	z toho:										
BY	Bělorusko	9,3	261,0	240,9	-0,2	-5,6	-5,2	9,1	255,4	235,7	0,0
CY	Kypř	4 846,1	136 089,1	125 580,0	-112,8	-3 167,6	-2 923,0	4 733,3	132 921,4	122 657,0	2,7
IS	Island	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
GI	Gibraltar	423,2	11 885,1	10 967,3	0,0	0,0	0,0	423,2	11 885,1	10 967,3	0,2
HR	Chorvatsko	51,4	1 444,4	1 332,9	0,0	0,0	0,0	51,4	1 444,4	1 332,9	0,0
HU	Maďarsko	1 741,7	48 909,9	45 133,0	0,6	16,8	15,5	1 742,3	48 926,8	45 148,6	1,0
MT	Malta	888,4	24 948,8	23 022,2	167,3	4 696,7	4 334,0	1 055,7	29 645,5	27 356,2	0,6
PL	Polsko	66,7	1 871,8	1 727,2	86,9	2 441,4	2 252,9	153,6	4 313,2	3 980,1	0,1
RU	Rusko	6,3	175,8	162,2	6,9	194,9	179,8	13,2	370,7	342,1	0,0
SI	Slovinsko	235,9	6 624,1	6 112,6	10,6	298,2	275,2	246,5	6 922,4	6 387,8	0,1
SK	Slovensko	2 620,0	73 575,0	67 893,4	-192,1	-5 394,6	-4 978,0	2 427,9	68 180,4	62 915,4	1,4
TR	Turecko	1,1	32,7	30,1	0,0	0,0	0,0	1,1	32,7	30,1	0,0
UA	Ukrajina	0,9	25,6	23,6	0,0	0,0	0,0	0,9	25,6	23,6	0,0
E7	AMERIKA	11 310,6	317 624,9	293 097,3	-522,7	-14 678,5	-13 545,0	10 787,9	302 946,5	279 552,3	6,0
E8	SEVERNÍ AMERIKA	10 946,2	307 390,3	283 653,0	-601,2	-16 882,9	-15 579,2	10 345,0	290 507,4	268 073,8	5,8
	z toho:										
CA	Kanada	3 990,8	112 070,5	103 416,2	618,9	17 379,9	16 037,8	4 609,7	129 450,4	119 454,0	2,6
US	USA	6 955,4	195 319,8	180 236,8	-1 220,1	-34 262,8	-31 617,0	5 735,3	161 057,0	148 619,8	3,2
E9	STŘEDNÍ AMERIKA	364,4	10 234,7	9 444,3	78,5	2 204,4	2 034,2	442,9	12 439,1	11 478,5	0,2
	z toho:										
AN	Nizozemské Antily	17,1	480,4	443,3	0,0	0,0	0,0	17,1	480,4	443,3	0,0
BS	Bahamy	8,1	226,6	209,1	0,0	0,0	0,0	8,1	226,6	209,1	0,0
KN	Svatý Krištof	14,8	416,3	384,2	0,0	0,0	0,0	14,8	416,3	384,2	0,0
KY	Kajmanské ostrovy	216,3	6 073,0	5 604,0	0,0	0,0	0,0	216,3	6 073,0	5 604,0	0,1
MX	Mexiko	13,8	387,5	357,6	0,0	0,0	0,0	13,8	387,5	357,6	0,0
PA	Panama	6,6	186,9	172,5	2,1	59,0	54,4	8,7	245,9	226,9	0,0
VC	Svatý Vincenc a Grenadiny	0,1	3,5	3,3	0,0	0,0	0,0	0,1	3,5	3,3	0,0
VG	Britské Panenské ostrovy	87,6	2 460,4	2 270,4	76,4	2 145,5	1 979,8	164,0	4 605,8	4 250,2	0,1
F2	ASIE	2 426,9	68 153,0	62 890,1	333,3	9 359,7	8 637,0	2 760,2	77 512,8	71 527,1	1,6
F3	BLÍŽKÝ A STŘEDNÍ VÝCHOD	0,1	3,2	3,0	99,6	2 797,0	2 581,0	99,7	2 800,2	2 583,9	0,1
	z toho:										
IL	Izrael	0,1	3,2	3,0	99,6	2 797,0	2 581,0	99,7	2 800,2	2 583,9	0,1
F6	OSTATNÍ ASIJSKÉ ZEMĚ	2 426,8	68 149,8	62 887,1	233,7	6 562,8	6 056,0	2 660,5	74 712,6	68 943,1	1,5
	z toho:										
CN	Čína	70,1	1 969,0	1 816,9	0,0	0,0	0,0	70,1	1 969,0	1 816,9	0,0
HK	Hong Kong	31,9	895,8	826,6	0,0	0,0	0,0	31,9	895,8	826,6	0,0
JP	Japonsko	2 324,8	65 285,0	60 243,6	233,7	6 562,8	6 056,0	2 558,5	71 847,8	66 299,6	1,5
F7	OCEÁNIE A POLÁRNÍ OBLASTI	8,8	245,9	227,0	2,2	61,8	57,0	11,0	307,7	284,0	0,0
	z toho:										
AU	Austrálie	8,8	245,9	227,0	2,2	61,8	57,0	11,0	307,7	284,0	0,0
A1	Celkem	162 378,8	4 559 921,9	4 207 795,2	14 946,9	419 738,8	387 325,7	177 325,7	4 979 660,7	4 595 120,9	100,0
U2	EUR - 11	117 390,9	3 296 570,4	3 042 002,4	15 575,8	437 400,7	403 623,7	132 966,7	3 733 971,1	3 445 626,1	75,0
A8	OECD	152 559,5	4 284 171,2	3 953 338,6	14 850,7	417 039,6	384 834,9	167 410,2	4 701 210,8	4 338 173,5	94,4
B1	NAFTA	10 960,0	307 777,8	284 010,6	-601,2	-16 882,9	-15 579,2	10 358,8	290 894,9	268 431,4	5,8

PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE DO ČR

v odvětvové struktuře

Příliv za rok 2000											
Eurostat/OECD Code	sektory a odvětví	Základní kapitál a reinvestovaný zisk			Ostatní kapitál			Celkem			Podíl v %
		v mil. Kč	v tis. EUR	v tis. USD	v mil. Kč	v tis. EUR	v tis. USD	v mil. Kč	v tis. EUR	v tis. USD	
	ZEMĚDĚLSTVÍ, LESNICTVÍ, DOBYVÁNÍ NEROSTŮ	408,8	11 479,5	10 593,1	964,7	27 091,8	24 999,7	1 373,5	38 571,4	35 592,8	0,8
	z toho:										
595	Zemědělství, lesnictví a rybolov	415,1	11 656,0	10 755,9	71,9	2 019,9	1 864,0	487,0	13 675,9	12 619,8	0,3
1495	Dobývání nerostů	-6,3	-176,4	-162,8	892,8	25 071,9	23 135,8	886,5	24 895,4	22 973,0	0,5
	VÝROBA	53 500,7	1 502 405,8	1 386 386,9	1 169,6	32 844,1	30 307,8	54 670,2	1 535 249,9	1 416 694,7	30,8
	z toho:										
1605	Výroba potravin, nápojů, zpracování tabáku	5 155,0	144 761,8	133 583,0	165,7	4 654,3	4 294,9	5 320,7	149 416,2	137 877,9	3,0
1805	Textil, oděvy	1 138,1	31 959,9	29 491,9	997,3	28 007,4	25 844,6	2 135,4	59 967,3	55 336,5	1,2
2205	Dřevařský a korkařský průmysl, výroba papíru, vydavatelství a tisk	4 402,8	123 639,9	114 092,1	-866,5	-24 331,9	-22 453,0	3 536,4	99 307,9	91 639,2	2,0
2595	Rafinérské zpracování ropy, chemické a pryžové výrobky	1 938,2	54 428,8	50 225,7	-1 806,6	-50 732,1	-46 814,5	131,6	3 696,7	3 411,2	0,1
2600	Ostatní nekovové minerální výrobky	6 978,9	195 981,0	180 847,0	-730,8	-20 520,9	-18 936,3	6 248,1	175 460,1	161 910,7	3,5
2805	Kovy, kovové výrobky	8 248,1	231 621,9	213 735,6	-27,7	-776,7	-716,8	8 220,4	230 845,2	213 018,8	4,6
2900	Stroje a zařízení	3 470,5	97 458,3	89 932,3	1 529,9	42 963,9	39 646,1	5 000,4	140 422,1	129 578,4	2,8
3100	Elektrické stroje a přístroje jinde neuvedené	2 203,2	61 869,1	57 091,4	874,0	24 544,9	22 649,5	3 077,2	86 413,9	79 740,9	1,7
3295	Kancelářské stroje a počítače, radiová, televizní a spojovací zařízení	1 710,9	48 044,8	44 334,7	-265,3	-7 449,0	-6 873,8	1 445,6	40 595,8	37 460,9	0,8
3300	Zdravotnické a optické přístroje a zařízení	1 214,8	34 115,1	31 480,6	665,2	18 681,4	17 238,8	1 880,1	52 796,5	48 719,4	1,1
3400	Motorová vozidla	16 355,2	459 286,4	423 819,4	337,7	9 484,6	8 752,1	16 692,9	468 771,0	432 571,5	9,4
3500	Dopravní zařízení	391,1	10 981,9	10 133,8	367,5	10 321,3	9 524,2	758,6	21 303,1	19 658,1	0,4
3600	Výroba nábytku a ostatní zpracovatelský průmysl	289,1	8 119,2	7 492,2	-55,1	-1 546,5	-1 427,1	234,1	6 572,7	6 065,1	0,1
3700	Zpracování druhotných surovin	4,9	137,7	127,1	-16,3	-456,3	-421,1	-11,3	-318,6	-294,0	0,0
	SLUŽBY	108 469,4	3 046 036,6	2 810 815,3	12 812,6	359 803,4	332 018,6	121 282,0	3 405 840,0	3 142 833,9	68,4
	z toho:										
4195	Elektřina, plyn, voda	6 565,8	184 379,6	170 141,4	322,2	9 048,2	8 349,5	6 888,0	193 427,8	178 490,9	3,9
4500	Stavebnictví	3 944,8	110 779,2	102 224,6	437,6	12 289,3	11 340,3	4 382,5	123 068,5	113 564,9	2,5
5295	Obchod a opravy	32 318,7	907 574,8	837 490,0	9 719,6	272 946,9	251 869,4	42 038,4	1 180 521,7	1 089 359,4	23,7
5500	Pohostinství a ubytování	452,6	12 709,2	11 727,8	-609,5	-17 116,5	-15 794,8	-156,9	-4 407,3	-4 067,0	-0,1
6495	Doprava a telekomunikace	6 640,9	186 490,7	172 089,5	-708,3	-19 891,6	-18 355,5	5 932,6	166 599,1	153 734,0	3,3
6895	Peněžnictví a pojišťovnictví	34 158,9	959 249,6	885 174,4	1 313,3	36 880,9	34 032,9	35 472,2	996 130,6	919 207,3	20,0
7395	Nemovitosti a služby pro podniky	22 922,6	643 713,4	594 004,5	1 964,6	55 169,9	50 909,6	24 887,2	698 883,3	644 914,1	14,0
9995	Ostatní služby	1 465,0	41 140,0	37 963,1	373,1	10 476,3	9 667,3	1 838,1	51 616,3	47 630,4	1,0
9999	CELKEM	162 378,8	4 559 921,9	4 207 795,2	14 946,9	419 738,8	387 325,7	177 325,7	4 979 660,7	4 595 120,9	100,0

/ * - předběžná data

PORTFOLIOVÉ INVESTICE NEREZIDENTŮ DO KORUNOVÝCH INSTRUMENTŮ V LETECH 1993-2000

členěné podle druhu cenného papíru (stavý ke konci roku)

v mlđ. Kč	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000
CELKEM	53,0	98,5	126,5	132,6	127,6	118,0	135,8
Akcie	37,3	70,3	92,9	104,9	113,2	98,0	115,7
Bondy	5,4	11,7	20,2	14,0	4,1	6,9	7,3
Státní dluhopisy	10,3	16,5	6,2	11,8	9,3	11,8	12,8
Směnky	0,0	0,0	7,2	2,0	1,0	1,3	0,0

v mlđ. ECU, EUR	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000
CELKEM	1 550,2	2 891,0	3 731,2	3 469,9	3 643,5	3 265,0	3 868,8
Akcie	1 092,6	2 063,6	2 738,8	2 743,5	3 233,7	2 712,8	3 296,4
Bondy	156,7	342,1	596,7	365,5	117,1	192,0	208,9
Státní dluhopisy	300,9	485,3	183,9	308,5	264,2	325,6	363,5
Směnky	0,0	0,0	211,8	52,3	28,6	34,6	0,0

v mlđ. USD	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000
CELKEM	1 888,5	3 701,2	4 629,0	3 829,1	4 274,0	3 278,7	3 590,2
Akcie	1 331,1	2 641,9	3 397,8	3 027,6	3 793,2	2 724,1	3 059,0
Bondy	190,9	438,0	740,2	403,4	137,4	192,8	193,9
Státní dluhopisy	366,5	621,4	228,2	340,5	309,9	327,0	337,4
Směnky	0,0	0,0	262,8	57,7	33,5	34,7	0,0

PORTFOLIOVÉ INVESTICE NEREZIDENTŮ DO KORUNOVÝCH INSTRUMENTŮ

členěné podle odvětví, teritoria a druhu cenného papíru k 31.12.2000

v mld. Kč

ODVĚTVOVÁ STRUKTURA	Tržní hodnota cenného papíru	TERITORIÁLNÍ STRUKTURA	Tržní hodnota cenného papíru	PODLE DRUHU CP	Tržní hodnota cenného papíru
peněžnictví	53,6	Velká Británie	30,8	akcie	115,7
doprava, spoje	35,2	Spojené státy americké	25,1	bondy	7,3
služby	17,6	Rakousko	23,1	státní dluhopisy	12,8
energetika	10,3	Lucembursko	11,4		
veřejná správa	10,1	Dánsko	8,8		
koksárenství, chemie	3,0	Spolková rep. Německo	8,5		
potravinářský průmysl	2,1	Nizozemí	7,6		
hutnictví, strojírenství	0,9	Kypr	6,9		
lehký průmysl	1,4	Švýcarsko	4,5		
výstavba a stavebnictví	0,9	Irsko	2,4		
zeměděl., mysl., ryb., les. těžba dřeva, dob. ner. sur.	0,3	Belgické království	1,9		
obchod, odbyt, pohostinství a ubytování	0,2	Slovenská republika	1,5		
elektrotechnický a elektronický průmysl	0,2	Francouzská republika	1,0		
		Portugalská republika	0,8		
		Švédské Království	0,6		
		Brazílská federativní republika	0,5		
		Bahamské společenství	0,2		
		Kajmanské ostrovy (brit.)	0,1		
CELKEM	135,8	CELKEM	135,8	CELKEM	135,8

vydává:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

kontakt:

ODBOR VEŘEJNÝCH INFORMACÍ

Tel.: 02/2441 3494

Fax: 02/2441 2179

Grafika, sazba, produkce: JEROME, s. r. o.